

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
Szerkesztőség.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Egy párttűtő koporsójánál.

Budapest, február 5.

(v) Kimult egy hazaáruló. A haza, amelyet elárult, a magyar haza volt, ez az édes haza, amely szeretettel táplálja és a szabadság kincseivel ajándékozza meg minden gyermekét. Ez ellen a dicső haza ellen volt áruló az a hitványlelkű ember, akinek a tetemét most terítik a ravatalra. Szörnyeteg volt ő még a hazaárulók között is. Másokat a gonosz indulatnak egy fellobbanása, vagy elfajult lelkeknek egy pillanatnyi tébolyrohama, vagy valamely kísértésnek ellenállhatatlan hatalma birt rá a büntettek e leggyalázatosabbjára. De ennél az egynél nem pillanatnyi eltévelyedés, hanem egy egész életpályának rendszerbe foglalt csökönysége volt a hazaárulás. Agya ugy volt berendezve, hogy csak a saját hónapjának vesztére tudott gondolni; szívében semmi egyéb nem lakott, csak olthatatlan gyűlölet eme föld ellen, melyen bölcsője ringott s melyről tudta, hogy erjedő kadáverét is ez fogja valamikor befogadni. Lázadás volt minden szava, párttűtés minden tette; képzeletének legkéjesebb játékaif szülőföldjének összeomlását varázsolta elébe s hogy tanuja és tényezője legyen ennek a pusztulásnak, ez volt egyetlen becsvágya.

Most hát kimult. Pedig szívósan ragaszkodott nyomorult életéhez. Amiről ifjú korában ábrándozott s amire mint meglelt férfiú következtetés cselekvéssel igyekezett, a magyar haza enyészését leste vénségének esztendőiben. Hiába leste. Amit remélt és amin fáradozott, annak épp az ellenkezője következett be. Állandó párttűtésének meddőségét hirdette neki e nemzet csodás föllendülése, e haza példátlan megszilárdulása. S ő még sem tért meg. Görcsösen ragaszkodott infámis szenvedel-

méhez s még akkor is várta e honnak pusztulását, mikor már ő feléjékezedett az enyészet. Egykor erősen harsanó szavának már gyöngye és fakó volt a hangja; hajdan fáradhatatlan karjából már kisorvadott volt minden erő, évek óta már csak hálai járt beléje a lélek, — s ő csak leste egyre a mi vesztünket. A közélet teréről régen visszavonult sötét odvába; ott huza meg magát keserűen és dacosan s ott várta, mikor valósul meg valahára az ő ábrándja. Mint valami mérges pók ott szötte szüntelen gyűlölködésének szárait, azt vélve talán, hogy ez a nemzet valahogyan belejut majd abba a szövődébe s ott rabjául esik az ő haragjának. Pókhálójával akarta megfogni a magyar oroszánt. Ez volt az ő tragikum. Pályafutása egy gonosz és hiábavaló ábránd maradt. A mérges pók a saját hálójában kiadta ime párját, holott a királyi vad lobogó sörénnyel diadalmasan száguld előre.

Az utalattól borzad meg kezünkben a penna, a Miletics Szvetozár nevét vetvén a papírra. Szeretnők megfékezni modorunkat és méltatlankodásunkat s engedni a hagyományos kegyeletnek, mely kimélelet kíván a holtak számára. De — röstelljük-e bevallani? — a ravatal előtt nem tudjuk lebirni érzelmeinket. Akinek egész élete egyetlen istenkáromlás volt a haza ellen, lelkiismeretünk attól megvonja a kegyeletet. Amig meleg volt az a kiterített test, hirdette, buzdította és szervezte a párttűtést. Amig beszédes volt ez a szederjes ajk, váltig azt tanította, hogy gyűlölni kell ezt a hazát. Amig a lélek foszforszállt abban az erjedő agyban, nem elmélkedett egyébről, csak a magyar nemzet megromlásáról. Kegyeletet ép lelkiismeretű magyar embertől ne várjon ez a ravatal. Aki rajta fekszik, annak maga az irtalom Istene sem bocsátja meg

a bűnét; hogyan adhatnánk neki hát mi bünbocsánatot? Ötfelé akarta szétépíteni Magyarországot s federalizmusnak hívta ezt az undok párttűtést. Az omladinizmusban irodalmi szervezetet alkotott a nemzetiségi forradalomnak, mely kifelé gravitált s arcátlan nyíltsággal törekedett a magyar állam felrobbantására. Olyan vakmerő volt ennek az embernek a gyűlölete, hogy megjelent a parlamentben is és a magyar nemzet alkotmányos képviselőtének a színe előtt éveken át öcsárolta e haza becsületét és támadta állami létünk alapját. Majd energiájának végső megfeszítésével egy nagy nemzetközi bonyodalom öletéből fegyveres hadsereget kezdett szervezni saját hazája ellen. Ime a hazaárulás profétájának ez volt a biográfiája. Ennyi gonoszsággal, a cudarságnak ekkora halmazatával még a halál sem engesztal ki.

S erre a ravatalra virágözön hull mégis itt, ami magyar földünkön. A délvideken sok helyütt nyilvános gyász mutatkozik. Fekete lobogódszít öltenek a házak, egy magyar városnak egyik díszes templomában rakják ravatalra a koporsót s töméntelen koszoru virul a holttetem körül. Mi ez? Feleljen nekünk a szerb nemzetiség e kérdésünkre. Nemzeti hőssé akarják halála után a hazaárulót avatni? A mag, amelyet elhintett, most kezd igazán csirázni a lekekben? Hát lehet-e, szabad-e ilyen módon tüntetni annak a koporsójánál, aki a magyar hazának makacs lelkű, izzó indulatú, kérelhetetlen ellensége volt? Szeretnők feltenni, hogy ez a tüntetés nem az egész szerbség tüntetése, hanem csak egyes tulzók hencögő izetlenkedése. Söt bizonyosságot is várunk e felől. A hazafiasan érző szerbek, akik a magyar államnak hűséges polgárai, keressék és találják meg a módot, hogy a tüntetőktől magukat elválasszák.

T Á R C A.

Búcsú.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: Szántó Kálmán.

Kedves barátom.

Szívesen elhiszem, hogy fájdalommal fogja meglepni, ha holnap a válasz helyett, melyet élőszóban ígértem, ezt a levelet fogja kézhez kapni. Sokat gondolkoztam rajta, mielőtt elhatároztam magam, mert hisz hagyhattam volna egészen választ nélkül is. De nem akartam jobbnak, de rosszabbnak se feltűnni a szemében, mint amilyen igazán vagyok. Az utóbbi időben annyi tiszta és igaz hódolattal volt irántam; ez a hódolat olyan jól esett az én szegény, beteg szívemnek, hogy megérdemli tőlem a teljes őszinteséget, még ha nekem pirulnom is kell a vallomásba, még ha a maga érzelmeit fájdalommal is fogja érinteni ez a vallomás.

Nem vagyok a felesége Arday urnak, nem is voltam soha, — hogy keresztülessen mindjárt a legfájdalmasabb és legkeserűbb részén a vallomásnak. Még csak egy társadalmi osztályhoz sem tartozunk. Az én becsületem, jámbor uram tisztas kereskedő ember, akinek három nagy, komor, füstös háza van otthon, a budapesti Cityben s akit én hűtelenül elhagytam. Bizonyosan nagyon kesergett utánam, ez azonban nem akadályozta meg, hogy azóta legalább egy negyedikkel ne szaporította legyen házainak számát. Nem akarok rosszat mondani rá: ő, azt hiszem, még legkevésbé oka az én szerenésatlanságomnak.

Az igazi ok talán mindjárt születésemmel kezdődik, hogy egyetlen gyermeke maradtam szüleimnek. Nekik ugyanolyan három házuk volt, mint egykori férjemnek s annak értékesítéséről

megfelelően kívántak gondoskodni. Ha két-három felé kell vala osztaniok az örökséget, én is bizonyosan más férjhez jutottam volna. Ők, szegények, egészen jól gondolták, a maguk módja szerint. Egy este, mikor tizenhetedik évemet betöltöttem és egy pár közeli rokonunk nálunk vacsorázott, egy jól táplált, kissé kopaszodó urat mutattak be, akinek lakkeipője, fekete kabátja, vastag, fonott aranyláncra volt s az est folyamán édes anyám a fülembé sugta, hogy ezt szemelték ki férjemül s ők azt hiszik, hogy nagyon boldog leszek vele.

Nálunk, uram, nem úgy nevelik a lányokat, mint itt önkönl. Nálunk, mihelyt a ruhánk fodra a bokánkat eltakarja, elvisznek bennünket a házasságtörő drámákhoz, a pajkos vigjátékokhoz, a ledér operettekhez. Ha valamelyik nevesebb dalcarnokban egy-egy különös attrakció lép föl, azt is megnézzük. Ezenként háromszor-négyyszer a tárlatokba is elmegyünk, ahol egyebek közt egész és félmeztelen alakokat mutogatnak olyan környezetben, melyet nem igen tudunk különben megérteni. Az önk sága boríték regényei meg éppen elmaradhatlan követelményei műveltségünknek s egy-egy nagyon is anathema alá vetett s elhirdett író kivéve, rendszeres olvasmányunkul szolgálnak. Még ha nem is élvezzük mindig őket, de legalább hogy beszélni tudjunk róluk.

Mert a különböző nevelési rendszer, melynek részletei őnt, a vérbeli franciát valószínűleg rémületbe ejthették, végeredményében szinte egye megy. En legalább oly bután néztem a világot, mintha kolostorban éltém volna le addigi életemet, melynek köfalain keresztül madár se járhat, sűrű rostélyos ablakain a szél se fújhat be. A házasságról alig tudtam többet, mint amennyit a barátnéimtól hallottam: hogy férjhez kell menni és hogy jól kell férjhez menni. A jól férjhezmenetel elengedhetetlen kellékei a minél ragyogóbb bouton, a gummikerekű, a nyolc szo-

bás lakás (amely fölér az önk tizenöt szobás apartament-jáikkal), nyáron Spaa vagy Trouville, télen Nizza vagy Páris. Azt hiszem, hogy ez irányban intéztem is valamelyes kérdést édes anyámhoz. Szegény jó öreg asszony megölelt s egyszerre olyan bőbeszédű és áradozó leti, hogy a könnyei megindultak belé. Azt hiszem, e pillanatban nagyon boldoggá tettem s ha netán kétségei lettek volna jóvendóm iránt, azokat teljesen eloszlattam.

Tizenhét évemmel így mentem neki az életnek. Hogy mennyire megdölgés és okoskodás, kétség és habozás nélkül, legjobban mutatja, hogy ha visszatértek életemre, mennyiszonyoságom ideje esillog felém még most is a legderűsebben, a legzavartalanabb örömben. Ez a boldogság nagyon rövid ideig tartott. Mindjárt másnap reggel az esküvőm után valami irtózatoss undor borzongott rajtam végig, önmagam iránt. Nagyon is látható lehetett, mert férjem is észrevette s figyelmesen kérdezősködött a változás oka iránt. Kitértém a felelet elől, melyet különben se tudtam volna megadni s minthogy sürgönyöket kapott, melyeket az üzleti érdekek nászutunkra is utánunk menesztett, nem is feszegette tovább.

Annál szomorubbá vált azonban a dolog rám nézve, mert ez a szörnyű érzés mindjárt a lelkembe fészkelte magát. Mintha hályog esett volna le róla, egyszerre felnyit a szemem. A lánykori nevelés most hozta meg a gümölcsöt. Mindaz, amit valaha láttam, hallottam, olvastam, sejtettem, nem érttettem és félremagyaráztam: egyszerre tiszta, világos és határozott lett előttem. Égette a lelkemet, marcangolta a testemet, guszba facsarta a szívemet. Vérkönyvet szerettem volna sirni, amelyek lemoshatnának rólam valamit, ami bennem nem az enyém, a húst szerettem volna szagatni esontjaimról, hogy kitépve magamból valamit, ami nem hozzám tartozik, ujjászülethetném. Késő! Tisztára kialakult bennem az érzés, hogy áruba bocsátottam magamat, hogy portékává

Akk szeretik ezt a hazát, akik ragaszkodnak a magyar államhoz, akik halásan élvezik azt a jölétet és azt a szabadságot, mely e földön terem, azok mutassák ki, hogy semmi közük ahhoz, aki egész hosszú életén át becsmérelte, szidalmazta s gyűlöletével ostromolta a magyar hazát. Az a holttest még utolsó útján is kárhozatot tesz: kiváltja sokak szívéből az eddig lappangó hazaellenes indulatot. E tüntetések nélkül miattunk csendesen vihették volna sirjába a vén hazaárulót. Ám ha akadtak, akik Miletics mellett tüntetvén, tüntetnek a magyar haza ellen, most már látnunk kell azokat a szerbeket is, akik elfordulván attól a ravaltól, a magyar haza mellett tüntetnek.

Amint életében nem túrtuk, halálában sem fogjuk túrni e hazaáruló garázdálkodásait.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, február 5.

A folyosó nem fukarkodott jelekkel, amik minden esengetyünél hangosabban hirdették: *vihar lesz!* De miért? De micsoda? Eziránt sem hagyott a folyosó senkit sem kétségben. Alul, a folyosó bejáratánál, az összehírdetési bizottság tagjai tanácskoztak, följjebb pedig, a buffet tájékán, Olay Lajos lapozott a képviselőház naplójának valamelyik füzetében. Tehát csakugyan a Polyák-ügy csinálja majd a vihart, ha csinálja.

Olay Lajos megtalálta a naplóban, amit keresett s diadalmasan vitte Mohay Sándorhoz:

— Hát itt van ni! December elején nyilvános ülésben is elmondtam az egész dolgot, akkor Apáthy István, az elnökök, fel is szólt, de egy szóval se reflektált az én szavaimra. Pedig akkor se mondtam kevesebbet a Polyák-esetről, mint most a bizottságban.

Mohay Sándor azt mondta rá:

— Igen ám, de most a bizottság tagjait is gyanúsított!

— Nem gyanúsított, nem is akartam gyanúsítani. S ha az újságok rosszul közölték a beszédemet, hát én a Ház színe előtt ki fogom jelenteni, hogy sem a bizottság, sem a bizottság tagjai ellen kifogásom nincs és nem is lehet.

S abban is maradtak ott a folyosón, hogy nem lesz vihar. Csinján, lojálisan bogozták le a csomót, ha már csomónak kellett belőle lennie. De azért mégis csak volt egy kis vihar. Mert

alacsonyultam, melyet én magam annak a kezére eresztettem, aki leg többet ígért értem. És még csak szemrehányást se tehettem érte senkinek, legfőképp elvakultságomnak.

Talán a legjobban tetsem, ha mihelyt mindennek tudatára ébredtem, ott a nászutról nyom-ban otthagytam férjemet. De akkor még éltek szüleim, akiknek ez nagy keserűségükre lett volna s különben se volt hozzá elég lelki erőm. Nem az eskü szentsége tartott vissza, hanem a visszacsinálhatlan birtokbavétel Chrismája, mely letörülhetetlen nyomot hagyott rajtam. Csakugyan úgy éreztem magam, mint akit készpénzben kifizettek az asszonyvásáron és ellenkezés és vonakodás nélkül teljesíttem kötelességemet rabtartó gazdám iránt.

Hazaérve kissé mégis enyhült a sorom. Férjem idejének legnagyobb részét lefoglalták az üzleti gondok s úgy látszik, nem is találta föl ő se ennébenem, a mit kerestek. Mind jobban magamra maradtam s ezzel kezdődik életemnek nagy szerencsétlensége. Elzárkóztam, ugyszólván, vagy legalább amennyire lehetett, a világtól, melyet megvettem s külön álomvilágot építettem magamnak, amely, legalább úgy gondoltam, szebb, jobb, nemesebb, mindenesetre tisztább a valódinál. Elővettem s újra olvastam régi könyveimet s igyekeztem belőlük kihámozni azt a rejtejt értelmet, melynek nyitja azelőtt nem pattant föl előttem. Nagyon is megértettem. Nézni próbáltam a saját szememmel és láttam is olyan dolgokat, melyek olvasmányaim hitelét képe-szek voltak megerősíteni. Zárkózott magányomban, melyből lassankint férjem sem zavart ki, az életunság talajából, nem is tudom miképp, új érzés fakadt szívemben: alakatlan sóvárgás egy tisztább, nemesebb élet után. Jól tudtam, hogy nem érdem-lom, hogy a hozzá való jogot én magam eljárt-szotam, de annál jobban növekedett bennem érte a szenvedély. Hisz van ez a világ, csak én vagyok belőle kirekesztve. Van. Költők megénekelték, képzők megfestették, sóbrások kifragták, zenészek a dal szárnyára eresztették, van, van, van!

amikor napirend előtt Rudnyánszky Béla az összehírdetési bizottság tagjainak fölhatalmazásával kijelentette, hogy senki arra megbízást nem kapott, hogy Polyák Béla, vagy bárki más összehírdetési ügyében báró Bánffy Dezsőtől véleményt, vagy pláne utasítást kérjen, akkor Olay Lajos nagyon korrektil felelt Rudnyánszky szavaira, egészen úgy, amint a folyosón fogadkozott, de aztán Rakovszky István ugrott fel, hogy neki is van az esethez mondanivalója. Rakovszky pedig tüzes ember s amihez hozzászól, az nem mulik el vihar nélkül.

Ma is tüzesen nyult a vitába.

— Először is konstátalom, hogy amit Olay Lajos a bizottságban mondott, bizalmasan mondta. Ha tehát nyilvánosságra került, inkorrekttség árán került nyilvánosságra. De úgy van az, mikor újságrírásal hivatásszerűen foglalkozó képviselők az ilyen dolgokból jövedelmet akarnak teremteni...

— A hírköfők — morgott közbe Ugron Gábor.

— Hát mondom, inkorrekttség történt, folytatta Rakovszky István. Ez az egyik. Fontosabb, hogy Olay Lajos nevezze meg a forrást, honnan tudja, hogy Bánffy pártjára kelt Polyák Bélának. Mert én is tudok esetet, még súlyosabbat is, melyet parlamenti komisszió elé vagyok hajlandó terjeszteni s ennek alapján állítom, hogy az összehírdetési bizottság igenis rászolgált a legkeményebb ítéletre. A zseb védője volt ez a bizottság. S ezért Rudnyánszky védelmét visszautasítom.

Na! a szikrát szerencsésen bedobta a puska-por közé. S mégis az a csoda történt, hogy a puskapor nem robbant fel. Se Rudnyánszky, se Olay nem jöttek ki a flegmájukból. Rudnyánszky hidegvérrel, az egész többség tetszése közben jegyezte meg, hogy amit mondott, férfiasan mondta s a felelősséget senkire sem akarja háritani. Olay Lajos pedig nemcsak szikrát nem fogott, de olyan mérséklő szerepet vállalt, ami nála egyszerűen meglepő. Megmondta először is, hogy inkorrekt-ség nem történt, mert a közlésre ő adta az engedélyt, aztán megkijelentette, hogy forrását meg nem nevezi, mert személyes hajszát nem akar s az országnak semmi haszna belőle, ha rég elteme-tett dolgokat fölásnak.

Rakovszky István újabb csóvával próbálko-zott, de Rudnyánszky Béla most sem vesztette el hidegvérét. Minden támadásra higgadtan, előke-lően válaszolt s nyilatkozatainak korrektségét még ellenfelei sem tagadhatták. Pedig Ugron Gábor még azt a kis részt is meg akarta világít-

csak én vagyok belőle kirekesztve! Körülöttem nyüzög az élet a levegőben, erdőben az ágak zugása, virágok nyílása a mezőn, dombtetőről a vizek csobogása, miriád lények sütkérezése a napfényen: mindennek a mérhetetlen életöröme a hirdetői.

Ezer méntségem lehetne, a magam lelki-ismerete előtt nem ment semmi. Ilyen lelkiállapotban ért egy nagy politikai változás. Valami rejtett erők kezdtek működni egyszerre otthon, a mi kis Fülön glóbusunk méhében s mintha új földindulás borzongatta volna végig azt a kis da-rab földet, melyet mi édes hazánknak nevezünk. Valami újra kezdődő nagy korszak elejét látszott jelezni minden s újra divatja lett a szeretet és egyenlőség között jelszavainak. Testvérsülési lakomák kerültek napirendre s valami különös lendület ihlette meg a lelkeket, mely mámorba ejtette a józan és hideg szíveket is.

Egy ilyen kavardás hullámai vezették kö-zelembe gróf Arday Pált. Más világból való ember volt, mint amiket én eddig ismertem. Gyön-géd, odandó, lovagias, hódolattal teljes. Eddig alakatlan sóvárgásom egyszerre alakot öltött benne. Talán már az első napon szerelemről beszélt s nem tudom, én talán már az első napon meghallgattam. Tehettem volna, amit másoknál tenni láttam, hogy a tisztesség színének megörzésével lopom a becsületet, de nem tettem. Izlésem, egye-nességem, ha szabad ezt a szót használnom: be-csületérzetem föllazadt ellene. Magával hitt és én vele mentem. Nem ígért semmit és én nem kértem tőle semmit.

Már a továbbiakban rövid lehetek. A görög szigetenger egy emberektől alig lakott följára menekültünk s ott éltünk, olyan életet, amilyent Éva és Ádám élhettek, miután a szerelmet megismerték. Mindaz, amit képzeletem a boldogság mesevilágáról megalkotott, messze alatta maradt a valóságnak. Mennyit szenvedtem azóta! de nem tudom, ha még százannyi szenvedéssel kéne meg-fizetni, azt a fonséges boldogságot, nem kéne-o újra kezdenem!

tatni, hogy hátha Bánffy magánaton próbált a bizottságra hatni. Rudnyánszky Béla erre is meg-adta a korrekt választ s miután még Mohay Sán-dor megmondott annyit, hogy a kérdéses időben nem is vett részt az összehírdetési bizottság tárgyalásaiban: a kis vihar minden rombolás nél-kül elült.

A folyosón pedig egymásnak gratuláltak az ellenfelek, hogy milyen lojálisan és tapintatosan akadályozták meg a politikai kadáverek kiadását.

Aztán benn a teremben folytatódott a föld-művelési vita, még pedig Molnár Jenő hosszadal-mas felszólalásával, amely jól bevált általános pihenőnek. Az érdeklődés a második felszólalás-sal kezdődött. Ez szűzbeszéd volt s nagyon ro-konszenves szűzbeszéd. Manasszy György hajtotta meg lobogóját Darányi előtt, akitől a temesme-gyei bortermelők támogatását s a deliblati pusz-tának szőlőművelés céljaira való fölhasználását sürgette. Nagy készültséggel és szeretettel szőlt ezután a lötenyészetről, amiért a gazdaképvisel-ők zajosan meg is éljenztek a fiatal szóknokat.

Nem volt érdektelen a néppárti Farkas Jó-zsef kised kihozanása, mikor éppen csak eny-nyit kért:

— Pofoztassék meg és akasztassék fel vallás-különbség nélkül, aki papirosbuzát vesz vagy elad.

Ennek legalább nevetni lehetett, míg ellen-ben Lits Gyulát komolyan illett hallgatni, pedig ő is erős rendszabályokat sürgetett a papirosbuza ellen. Egyébként az ő beszéde inkább a löte-nyészés ügyének volt szentelve s Lits szakértelme biztosította a beszédnek a figyelmet.

Végül még Szalay Károly beszélt.

A vitát holnap folytatják.

A képviselőház ülése február 5-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Daniel Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: Szell Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác.

(Összehírdetési vita.)

Rudnyánszky Béla: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Az összehírdetési bizottság elnökeként, Apáthy Péter képviselő urnak távollétében a bizottság Bu-da-pesten időző tagjainak felkérésére és felhatalmazásá-ból kértem a Ház igen t. elnökétől napirend előt szót, hogy az összehírdetési bizottságot érintő ügyben felszólalhatok. (Halljuk! Halljuk!)

Az összehírdetési törvény revidálására ki-küldött bizottság legutóbbi ülésén Olay Lajos kép-viselő ur a bírói fórum kérdésében saját álláspontjának igazolására felhozott egy esetet, amely az össze-hírdetési bizottság előtt volt és amelyben az

Mert jöttek a szenvedések. Nem kértem Ardaytól semmit s ő nem ígért semmit. De a mi hazánkból fölbontható a házasság s én azt hit-tem, viszonyunk törvényesítését fogja sürgetni. Rá se gondolt. A helyett a beteltség, majd az unalom szállotta meg. Hiába titkolta, én láttam. S megtudtam azt is, hogy boldogságom véget ért. Én magam ajánlottam neki, hogy térjünk vissza az emberek közé. Mohón kapott utána. S úgy jöttünk ide Nizzába. Reméltem-e, hogy a társadalmi konvenciók között eszébe fog jutni az a kötelesség, melylyel irántam tartozik, — már nem is tudom. Nem jutott eszébe semmi. Fölvetve a legényemberek szokott klub-életét s én sürű fátyollal léptem csak az utcára, nehogy egy régi arc rám ismerjen.

Akkor férközött maga hozzám, kedves bará-tom. Mind gyakrabban felkeresett s tartózkodó tisztelete, melylyel hozzám közeledett, ne higgye, hogy méltánylómra nem talált. Néma hódolatá-ból kiolvastam, amit ajka olyan sokáig eltitkolt.

Tegnapi szavai nem okoztak fájdalmat s éppen ettől rémülttem meg. Ez készítetett a gyors és halasztálatlan menekülésre. A férjem elárulá-sára még talánhatok mentésget; ha a szerkesztet elcserelelém, akkor már nem lenne szükségem mentésre.

Nem! Nem azokból való vagyok. Ne féljen semmi rossztól. Nem az az erős asszony vagyok, aki szembe mer a halállal nézni. Hogy mit le-szek teendő? még magam se tudom. Talán el-bujdosom valami ismeretlen helyre, ahol senki-sem tud rólam, új életet kezdeni. Talán emelt fölve visszatérek az én régi embereim közé s vas-homlokka kidacolum belőlük a megbecsültetésnek legalább a látszatát. Mit tudom én! Csak egy bizo-nyos, hogy itt nem maradhattam.

Ez most talán fájni fog magának. Mindegy! Mire a fájdalom eloszlik, egy kissé talán becsülni fog. S ez mindkettőnkre jobb, mintha idő múltán maga is megunt volna. Isten vele!

Relli.

összeferhetetlenségi bizottságnak állítólagos eljárását hozta fel érveit támogatására. A hírlapi tudósítások Olaj képviselő urnak e részbeni felszólalását így adják vissza: A Budapesti Hírlap azt mondja (olvassa): „Még a báró Bánffy miniszterelnökségének virágkorában történt, hogy bejelentés került az összeferhetetlenségi bizottság elé egy kormánypárti képviselőnek a lehető legvastagabb nyilvánvaló és szembeszökő inkompatibilitási esetről. A bizottság többsége tisztában volt az iránt, hogy ebben az esetben törvény szerint el kell határozni az összeferhetetlenséget. Kiküldte hát két tagját Bánffy báróhoz azzal a kéréssel, engedné meg, hogy kimondják az illető képviselőre az inkompatibilitást. A kért engedelmet báró Bánffy kerekén megtagadta.“ Körülbelül ugyanilyen formán hozzák ezt a tudósítást a többi hírlapok is.

T. Ház! Az igazságnak megelégedtem kijelenthetem és ki kell jelentenem, hogy sem az összeferhetetlenségi bizottság maga, sem annak többsége senkit ilyenféle misszióval, ilyenféle megbízással el nem látott és sem a bizottságnak, sem a többségnek ilyenféle eljárásról tudomása nincsen.

További lélegrázkóztató elkerülése végett kötelességem magamat ezt a t. Ház előtt kijelenteni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Olaj Lajos: Személyes megtámadás címén kérek szót. (Halljuk! Halljuk! balról.) Ellenmondások jobbról. Felkiáltások a szélső baloldalon: Joga van hozzá!

Elnök: Személyes kérdésben igen. (Zaj.)

Olaj Lajos: T. Ház! Igaza van az előttem szólott t. képviselő urnak, hogy én ezen tárgyban felszólalásomat a bizalmas jellegű bizottságban azért tettem, mert a legerősebb érvnek hittem, tartottam és tartom most is arra nézve, hogy egyedül a királyi bíróságok lehet az, mely e kérdést alaposan megoldhatja. Meggyőződésem szerint azt senki, bármely pártból tartozzék is, nem mondhatja el magáról, mint politikai egyén, hogy a politikai érdekek alól magát bármely fontos kérdésben kivonni képes volna. En lojalisan elismerem, hogy a t. bizottságnak egy tagja sem akart olyasmit elkövetni, ami az ő tisztességével megegyezhetne nem volt. Nekem a legtovábból sem állott szándékomban, akár magát a bizottságot, akár annak egyes tagjait meggyanúsítani. Nekem a célom csak az volt, hogy az igazság feyverével és erejével győzzek és eszmémnek ezekkel szerezzek híveket.

Midőn ezt én egészen lojalisan kijelentem, nem tehetem, hogy oly tényekre vonatkozzalak, melyeket már itt a Házban december 12-én a *Népszava* elleni bűnvádi eljárás iránti meghatalmazás kiadása tárgyában elmondottam, fel ne említsem, hogy ugyanazokat, arieket a bizottságban elmondtam, szóról-szóra elmondtam itt a Házban a bizottsági tagok jelenlétében és akkor Apáthy Péter képviselő urnak, mint a bizottság elnökeként, midőn felszólalt, ezekre az általam elmondott tényekre nem volt egyetlen szava sem. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Tény az, hogy nincs a Házban egyetlenegy ember sem, aki a politikai titkokba csak a legtovábból is be van avatva, ki ne tudná, hogy egy bizonyos tagja a képviselőháznak a képviselői választások oriai összeget költött, némelyek szerint ötvenezer, százezer, sőt vannak, akik azt mondják, kétszáz ezer forintot is. (Mozgás. Felkiáltások balról: Ki?) Ennek a t. képviselőtársunknak volt annyi jó dolga, hogy ezt az oriai összeget nem dobta ki anélkül, hogy az illetékes közzéval, a volt miniszterelnökkel, politikai pártvezérrel, ezt a dolgot meg ne beszélt volna. Tehát az köztudomású dolog és tagadni alig lehet, hogy tényleg ő csak ezen biztosítás után vállalta el a jelöltséget és költötte el az ezeket, hogy, ha megválasztatik, meg is maradhat képviselőnek.

En azt akarom a bizottságban kitüntetni, kézfelgatózva, megérthetővé tenni, hogy midőn a politikai pártvezér valamit akar, annak a prestige-e fontosabb minden politikai pártfőnökénél és talán magamat sem veszem ki, hogyha az én elnököm prestige-e van szóban, hogy vajjon nem volnék-e hajlandó a magam prestige-ét bizonyos fokig az ő prestige-ének alárendelni. Így van ez mindenütt és így kell lenni a kormánypártnál is. Tehát midőn én lojalisan elismerem, hogy gyanusítani nem akarok — ez nem is szokásom, ezt a legesonyább dolognak tartom — nem halgathatom el ezt a való és mindenki által ismert tényt. Mi következett ezután? Ez elen az illető képviselőtársunk ellen panaszt adtak be inkompatibilitási kérdésben. A bizottságnak tisztában kellett lenni az iránt, hogy ha ebben a flagrns, világos inkompatibilitási esetben nem fogja kimondani az összeferhetetlenséget, akkor azután nincsen többé inkompatibilitás, akkor többé tárgyalni sem lehet összeferhetetlenségi esetet (Ugy van! Ugy van! balról.) és akkor már a tárgyalás csak bizonyos alakú dolog, de összeferhetetlenségi eset többé elő nem fordulhat. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Az is köztudomású, hogy bizony, mint minden képviselőnek, mikor ilyen nagy dolgot kell neki megtennie, mikor — nem tudom, mondom, nem akarok gyanusítani — talán meggyőződése az volt, hogy csakugyan abban az esetben az összeferhetetlenséget ki kell mondani, mégis azon oriai politikai nyomás alatt a saját meggyőződését talán meg kellett tagadnia; az is köztudomású, hogy tényleg ebben az inkompatibilitási kérdésben sok aggódalma volt nagyon sok bizottsági tagnak — nem akarok személyeket említeni, nem akarok személyileg megtámadni senkit sem, legtovábból sem — és bizony a

bizottsági tagok többsége kénytelen volt eloszlalni az aggódamattól és az illető képviselő urat kompatibilisnek kimondani.

Ezért mondtam és állítottam a bizottságban, állítom most is és állítani fogom mindig, hogy ez a Ház semmiféle alakjában nem képes és talán hosszú ideig nem lesz képes arra, hogy a bírói jogot akár a választásoknál, akár az inkompatibilitási esetek elbírálásánál úgy gyakorolja, amint az a közérdeknek, a közjóknak megfelel.

Ezt kívánom elmondani t. képviselőtársam felszólalására.

Rudnyánszky Béla: T. Ház! Kegyes engedel-mükkel még néhány pillanatra kérem a Ház szíves türelmét.

Olaj Lajos képviselő ur válaszában felemlítette, hogy ő ebben az ügyben egyszer már felszólalt, ha nem tévedek, akkor, amikor a *Népszava* cikke vita tárgyává tettelet a képviselőházban. Felemlítette, hogy akkor ugyanazt mondta, amit a bizottságban mondott el.

T. Ház! Erre csak azt jelenthetem ki, hogy nekem nem volt tudomásom erről és ha lett volna, akkor is azonnal nem jelenthettem volna ki egyebet, mint amit ma is kijelenttem.

Olaj Lajos: Bocsnátot kérek, de egy lényeges dolgot elejtettem megmondani, amit éppen a t. Ház iránti tiszteletből kénytelen vagyok kijelenteni, mert tökéletesen igazat adok t. képviselőtársamnak azon állításában, hogy a bizottságban tett nyilatkozatom, amint a lapok közölték, nem tettem a bizottságban, nem is tettem és szavam valószínűleg tendenciózusan ki vannak élesítve. Ennyit akartam még megemlíteni.

Rakovszky István: T. Ház! A Házsabályok 157. §-a alapján szólalok fel.

En is tagja vagyok az összeferhetetlenségi törvény reviziója ügyében kiküldött bizottságnak és kijelenthetem, hogy ez az egész eset inkorrektség következtében jutott a nyilvánosság elé. Olaj Lajos képviselő ur elmondotta az esetet, határozott kikötésével annak, hogy ezt bizalmasan teszi. A bizottságban kérdések intézettek hozzá arra nézve, hogy ki az illető képviselő és jellemző, hogy nem az ellenzéki tagok részéről, hanem a kormánypárti tagok részéről intézettek a kérdések és mikor az elő ki térti nem tudott, — mondom, ismételve, hogy bizalmas körben vagyunk, hogy X. Y. képviselő ur.

En már rég óta figyelemmel kísértem azt a visszajáratot a bizottságokban, hogy megjelennek képviselők, akik fizetett újságreporteri tisztét viselnek, ott...

Ugron Gábor: A hírlók!

Rakovszky István:... a képviselői tisztséget és állást lepleként használják, hogy jegyezzenek és diszkrét természetű ügyeket a nyilvánosság elé vigyenek. En barátja vagyok a legmesszebb menő nyilvánosságának, de nem engedem, nem akarom megengedni az ilyeneket. Ha nyilvánosság elé akarjuk vinni a dolgokat, ám tessék, ott tükös dolgok nincsenek, azok országos dolgok, menjen be minden hírlapíró.

Ami Olaj Lajos képviselő ur felszólalását illeti, — nagyon fájlalom — nyilatkozata az ő hibáján kívül került nyilvánosság elé.

Ez oly fontos dolog, hogy fontosabbat alig ismernek a parlamentre nézve. Legyen szíves a forrását megadni annak, (Helyeslés balról.) honnan tudja, hogy Polyák Béla képviselő urat báró Bánffy Desző védeni akarta? Van nekem okom erre a kérdésre. Tagadom azt, amit Rudnyánszky Béla t. képviselő ur itt az összeferhetlenségi bizottság nevében mondott. Igenis, ugy van a dolog, a hogy Olaj Lajos képviselő ur mondotta. Magam tudok sokkal súlyosabb esetet, kész is vagyok azt egy parlamenti kommisszió előtt, ha a Bánffy-éra egész csufaságait vizsgálata alá vesszük, indokolva, pontosan, neveikkel előadni. En visszautasítom azt a védelmet, amelyben az összeferhetetlenségi bizottságot akarta részesíteni Rudnyánszky képviselő ur. (Mozgás a jobboldalon.) s amelyet az meg nem érdemelt visszautasítom, azon egy oknál fogva, hogy ezen bizottság igenis részölt azt a kemény ítéletre, amely felettem mondatott. (Mozgás a jobboldalon. Helyeslés balról.) Nem bíróság az, hanem egy párt zsebérekeinek a védője. (Ugy! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon. Mozgás és zaj jobbról.)

Olaj Lajos: T. Ház! Miután személyemre nézve két oldalról is érdekelve vagyok, kötelességem felszólalni.

Először is az igazság érdekében kötelességem kijelenteni, hogy, midőn hozzám az illető reporter vagy értesítő azt a kérdést intézte, hogy közölheti-e a dolgokat, amelyeket én az inkompatibilitási kérdésben elmondottam, határozottan kijelenttem, hogy igenis, közölheti, és kérem is, hogy közölje.

Madarász József: Jól is tette!

Olaj Lajos: Ezt az illető reputációja érdekében kötelességemnek tartottam megmondani.

Rakovszky István: Nevezze meg a forrását!

Olaj Lajos: A másik kérdésre nézve, amelyet igen tisztelt képviselőtársam hozzám intézett, — ne méltóztassék róssz néven venni — csak azt mondhatom, hogy, ha az aktuális dolog volna és ha én ezzel hazámnak, vagy a képviselőház tekintélyének használnék, én nagyon szívesen megmondanám, de mivel azt hiszem, hogy ezzel csak ártanak és mivel t. képviselőtársam is azt mondta, hogy köztudomású dolog, ő is tudja... (Mozgás és zaj balról) ... tehát nincs rá ok, hogy én itt személyes hajszát csináljak. Egy-

általán én nem vagyok alkalmas ember arra, hogy személyekkel foglalkozzam.

Rakovszky István: Lássunk tisztán! (Zaj.)

Rudnyánszky Béla: T. Ház! Személyes megtámadás címén kérek szót (Mozgás, zaj balról. Helyeslés! Halljuk! Halljuk! jobbról.), minthogy Rakovszky képviselő ur szintén kitért ezen ügyre és a bizottságot oly módon aposztrofálta...

Rakovszky István: Amint érdemelte! (Zaj jobbról! Halljuk!)

Rudnyánszky Béla:... amely természetesen engem is érint.

T. Ház! Arról volt szó, és én arra nézve nyilatkoztam és nyilatkozatomat az igazságnak megfelelően fentartom Rakovszky képviselő urral szemben is, (Tetszés a jobboldalon. Mozgás jobbról.) és készséggel ráállok, hogyha Rakovszky István képviselő ur be tudja azt igazolni, hogy az összeferhetetlenségi bizottság, vagy annak többsége csakugyan kiküldött két tagot a miniszterelnök urhoz, adatait tetszése szerint bárhol adja elő, én rendelkezésre állok.

Rakovszky István: Ezzel nem is volt szó. (Ugy van! balról. Ellenmondások a jobboldalon.)

Rudnyánszky Béla: Kérem, én erre vonatkozólag nyilatkoztam (Ugy van! Ugy van! jobbról.), én nem beszéltem semmi egyébről. (Igaz! Ugy van! jobbról.)

En azt mondtam: az összeferhetetlenségi bizottság és annak többsége senkit olyanféle misszióval meg nem bízott és ilyenféle eljárásról sem a bizottságnak, sem annak többségének tudomása nincsen. En ezt fentartom és készséggel állok a t. képviselő urnak rendelkezésére, hogyha neki olyan adatai vannak, amelyek az én állításomnak ellenkezőjét bizonyítanák. (Tetszés a jobboldalon.) Azt pedig szintén fériás és önértelmes kötelességem, kijelenteni itt a t. Ház színe előtt, hogy az általam elfoglalt állásomat valamely összeferhetetlenségi esetben, hogy tudniillik van-e összeferhetetlenségi, igen vagy nem, bárki jogosult objektív szempontokból bírálni és megtámadni, helyesnek vagy helytelennek találni. De én leghatározottabban visszautasítom (Élénk helyeslés jobbról. Mozgás balról.), hogy az én meggyőződésemet bármely formában (Tetszés a jobboldalon. Mozgás és zaj balról.) parancsolólag, követelőleg, vagy csak egy óhajással vagy kivánsággal is, amely előttem konkrét kifejezetet, a kormány bármely tagja által befolyásoltattnak volna, mert ez nem is történt.

Azzal tartozom az igazságnak, hogy kijelentsem, hogy sem a volt miniszterelnök ur, sem a jelenlegi miniszterelnök ur, soha ilyenféle követelménnyel, ilyen kivánsággal élelem nem álltak. (Zaj és felkiáltások balról: A jelenlegiről szó sincs!) Ezt tartoztam a t. Háznak nyílt színe előtt kijelenteni és a Rakovszky István t. képviselő ur beszédében foglalt oly részleteket, amelyek meggyanusított jelleggel bírnak, a magam személyére nézve is a leghatározottabban visszautasítom. (Tetszés és helyeslés a jobboldalon.)

Rakovszky István: T. képviselőházi! (Halljuk! Halljuk!) Félremagyarázott szavam helyreigazítása címén kérek szót. En nem állítottam, nem is állítottam, hogy itt követkél misszióba küldettek volna ki a t. bizottság részéről egyéneket. Ennél sokkal elővigyázatosabbak voltak és nem is volt arra szükség. De igenis tudomásom van róla, hogy hasonló dolgok történtek és ismétlem, hogy a bizottság nem jart el úgy, ahogy kötelessége lett volna az összeferhetetlenségi esetekben eljárni és ott nem a jobb nézet döntött, hanem az illető inkompatibilis ur anyagi előnye. (Zaj a jobboldalon.) Itt a miniszteri székből rácaólt a t. bizottságra a kereskedelemügyi miniszter ur (Igaz! Ugy van! balról.), amikor kijelentette, hogy Polyák Béla-nak waggonkölcsönözés-részvénytársasága igenis szerződéses viszonyban és üsszekötetésben áll az államvasutakkal és az állammal (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon. Zaj: önök pedig az esküjökkel meggyeztetethetnek találtak, hogy azt mondják, hogy ez nem szerződéses viszony, épp úgy, mint az Adriánál. (Ugy van! Ugy van! balról. Zaj jobbról.)

Rudnyánszky Béla: Bocsnátot kérek, t. képviselőházi, a tényállásnak tisztázása végett engedelmet kell kérnem, hogy ismétleten felszólaljak, mert a képviselő ur egészen új momentumokat hozott fel, és valószínűleg nem ismervén a tényállást, természetesen más világításban látja az ügyet és ennek folytán más tényeket hoz fel. (Zaj balról.)

Rakovszky István: Ugy, mint a kereskedelmi miniszter! (Zaj. Halljuk!)

Rudnyánszky Béla: Az összeferhetlenségi bizottság — hiszen annyi eset volt, hogy öszintén megvallva, nem emlékezem minden egyes határozatnak indoklására, hanem azt határozottan mondatom, hogy az összeferhetlenségi bizottság Polyák Béla-ról nem azért mondatta hogy nem összeferhetetlen, mert nincsen szerződéses viszony... (Felkiáltások balról: Ahá! Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!)

Rakovszky István: Hanem? (Zaj.)

Rudnyánszky Béla: Ilyent az összeferhetlenségi bizottság nem állított. Ha nem tévedek, — hiszen a határozatok itt vannak a képviselőházban, meg lehet nézni — azon az alapon mondati ki, hogy nincsen összeferhetlenségi, hogy rövid lejárati és időleges bérleti szerződés van. (Nagy zaj és nyugtalanság a bal- és a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbról.) Ez nagy különbség...

Rakovszky István: Szerződés van! (Nagy zaj.)
Rudnyánszky Béla: Van szerződés, nem is voltam kétségbe; — Nagy zaj és mozgás balról.) én csak azt mondom, hogy Rakovszky képviselő ur

Maager Vilmos-féle valódi tisztított DORSCH májolóaj.

Egy üveg ára sárnga 2 korona, fehér 3 korona és kapható a gyári raktárban: MAAGER VILMOS-nál Bécs III/3., Henmarkt 3., és minden gyógyszerárban és drogériában.

helytelenül hozza ezt fel, mert nem ezen indokból, mert ez valóban indok lett volna, hogy szerződés nincs, mivel szerződés van — hanem más indokból hozta a határozatot a bizottság. De hiszen itten nem vitathatjuk azt, hogy a bizottságnak indoklása jogi szempontból megállja-e a helyét vagy nem. (Élénk helyeslés jobboldal.) Ebbe tehát én nem is bocsátkozom.

Hanem a képviselő ur ismételtén azt hozza fel, hogy anyagi előny játszott szerepet. (Nagy zaj a jobboldalon.)

Rakovsky István: Igenis! (Nagy zaj jobboldal.)
Budnyánszky Béla: Én nem tudom, t. képviselő ur, hogy ezt általában mire méltóztatott érteni, de én ezt mint gyauasítást, szintén a leghatározottabban visszautasítom. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj balfelől.) Mert sem arról, sem egyéb előnyökről itt beszélni nem lehet. (Élénk helyeslés. Ugy van! jobbról. Zaj balról.) Ezt tartozom a Ház nyílt színe előtt is kijelenteni és meg vagyok róla győződve, hogy a t. képviselő ur csak téves információból indulhatott ki. (Nagy zaj balfelől.)

Ugron Gábor: T. Ház! (Mozgás és felkiáltások jobboldal.) Zab! Élénk felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Halljuk! Halljuk! Az élénk esenget.) A felelőt nyilatkozatokból a kérdés nincs akként tisztázva, amiként annak tisztázása úgy a bizottságnak, mint a parlamentnek érdekében áll.

Rudnyánszky Béla t. képviselőtársam azt jelentette ki, hogy az öszszérhetelenségi bizottság sem többségben, sem mint bizottság, tehát hivatalosan, senkinek olyan missziót, megbízást nem adott, hogy a volt miniszterelnöknek eljárjon és a véleményét megtagja, hogy a Polják Béla-féle öszszérhetelenségi esetben mi a kívánsága; a nyilatkozat szerint senki a bizottság, többségének, vagy pedig a bizottságnak ilyen érteitést a miniszterelnöktől nem hozott. Gondolom ekként van a nyilatkozat. Hát itt egy rés van, az a rés van, amely nem zárja el azon következtetéseket, amely következtetéseket mindenki az eset első felvetése alkalmából levonhatott. Akkor zárja el, ha a t. képviselő ur kijelentette volna, hogy az öszszérhetelenségi bizottság tagjai, mint magánemberek sem jártak el ekként és mint magánügynek, magánaton hírt nem hoztak, véleményt nem terjesztettek.

Ha a t. képviselő ur ezt is tudja állítani, ezt is tudja garantozni, akkor ez a kérdés igenis tiszta világításba van helyezve. Addig azonban, amíg ez meg nem történik, bocsásson meg a t. Ház és bocsássanak meg azok az urak, akik, mikor felszóltam, morogni kezdtek, hogy én higgadt és tárgyilagos maradok e bizottsággal szemben akkor is, amikor ez a bizottság velem szemben azt követi el, amit még parlamentben képviselővel szemben nem követtek el soha. (Ugy van! Ugy van! balról. Zaj jobbról.)

Elnök: T. Ház! A napirend előtti nyilatkozatok vita tárgyát nem képezhetik. Kérem tehát a t. Házat, tessék magát a házszabályokhoz tartani. (Helyeslések.)

Rudnyánszky Béla: T. Ház! (Zaj. Halljuk! Halljuk!) Bocsánatot kérek, t. Ház, hogy annyiszor veszem igénybe szives figyelmét, de kényszerítve vagyok rá, mert minden egyes felszólalás egy újabb formában intéz kérdést direkté hozzám. (Halljuk! Halljuk!)

Ugron Gábor t. képviselő ur egyenes felhívást intézett hozzám, amelyre vonatkozólag szintén nyilatkozatot vár, mert az ő nézete szerint az én korábbi nyilatkozatom egy rést hagyott nyitva. Erre is rendelkezésre állok és kijelentem, hogy én — mert azt hiszem, amikor erről van a szó, akkor csak a magam nevében beszélhetek, — a bizottság részéről azt, amit elmondtam, teljesen elmondottam, de hogy egyes egyének mint magánügynek miként jártak el és e kicsoda hírt hoztak egyiknek vagy másiknak, arról nem szólhatok — én tehát csak a magam személyéről szólhatok és e tekintetben kijelentem, hogy én soha semmitől sem ilyben a miniszterelnök urat fel nem kerestem a végett, hogy nekem utasítást adjon arra nézve, hogy én, mint a bizottság eladója, vagy jegyzője milyen előterjesztést tegyek a bizottságnak. Méltóztassék elihmi, hogy én útszabán vagyok azzal, hogy a házszabályok értelmében mi az én erkölcsi kötelességem és elviselem annak a ténynek, hogy valamely öszszérhetelenségi ügyben így vagy amúgy fejeztem ki nézetemet, a saját magam felelősségét és nem három azt senki másra. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Én nem is kerestem fel a miniszterelnök urat és semmiféle utasítást sem a volt, sem a jelenlegi miniszterelnök urtól soha nem kaptam. (Helyeslés a jobboldalon.)

Mohay Sándor: T. képviselőház! Minthogy Ugron Gábor t. képviselő ur iménti felszólalásában azt a vádat, amelyet Olay Lajos képviselő ur a bizottság ellen emelt és amelyre vonatkozólag a bizottság előadása nyilatkozott, most a bizottságra nem mint ilyenre, hanem a bizottság egyes tagjaira terjeszti ki, kénytelen vagyok személyes kérdés címén emelni szót mert abban az időben, amelyben ezen ügy fenforgott, én is tagja voltam a bizottságnak.

Bátor vagyok a t. képviselőház előtt nyíltan és komolyan kijelenteni azt, hogy én sem arról, hogy a bizottság, vagy a bizottság többsége, vagy bármely tagja, a miniszterelnökkel vagy a kormány más tagjával, bármely tekintetben ezen ügyre vonatkozólag konferált volna, — gondolom, Polják Béla ügyéről van szó — nem tudok és erről abban az időben sem hallottam egyáltalában semmit. Kijelentem a magam részéről, hogy én ezen idő alatt, amíg a bizottság tagja voltam, sem ezen, sem más konkrét eset alkalmából, sem a miniszterelnökkel, sem a kormány bármely más tagjával még csak eszmecsere sem folytattam. Végül, minthogy a magam személyéről van szó, még hozzá kell tennem azt, — és ezt, akik személyemet némi csekély figyelemre méltatták, tudni fogják, hogy ebben az időben, mikor ez az eset fenforgott, amikor ez az ügy érdemleges tárgyalás és vég-

eldöntés alá került, sokat betegeskedvén, megrongalt egészségem helyreállítása céljából Budapesttől távol voltam s így ez ügy elintézésében részt sem vettem. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Igaz! Ugy van!)

Ezt tartottam célszerűnek, helyesnek a magam személyének védelme szempontjából előterjeszteni. (Helyeslés.)

Elnök: Napirend előtti felszólalás határozat tárgya nem lehet.

(A földművelésügyi költségvetés.)

Molnár Jenő elismeréssel adózik a földművelésügyi miniszter urnak, aki ért tárcája ügyeinek vezetéséhez. S ha még sem fogadja el a költségvetést, az nem bizalmatlanság a miniszter személye és működése iránt. Földművelésügyi viszonyaink pangának; s valóságos csapás Bülow ur agrárpolitikája, mely a mezőgazdasági védvámok felemelésében nyilvánul. Pedig az csak ellenségeket szerez Németországnak, anélkül, hogy érdekeit előmozdítaná. A költségvetést nem fogadja el.

Hanasy György: A földművelésügyi minisztérium költségvetésében az állami lótenyész-intézetek tételére 6.681.278 korona van előirányozva. E tétel viszonylagos nagysága indokolt azon nagyszabású tevékenységben, melyet a kormány a köztenyésztés érdekében kitéjt s másrészt azon nagyjelentőségű érdekekben, amelyek ugy közgazdasági, mint hadászati szempontokból a hazai lótenyészítés fejlődéséhez és előmeneteléhez fűződnek.

Földművelésügyi kormányzatunk az alkotmányosság helyreállítása óta napjainkig változatlan buzgalommal folytatott céltudatos működését folytán országos lótenyészítést a fejlődési folyamat második fokát érte el: jó minőségű s nemesített lóanyag minden használati célnak megfelel, a közös hadsereg és a honvédség évenként 6000 lóra tehető szükségletét valóban kiváló minőséggel elégíti ki s e mellett jelentékeny s állandóan emelkedő kivitelt tud felmutatni.

A lótenyészítés terén az állami közreműködés két főirányban nyilvánul meg és pedig egyrészt támogató irányban, amidőn oly tenyészanyagot bocsát a tenyészítő rendelkezésére, amelynek beszerzésére az egyes nem rendelkezik kellő anyagi erővel, továbbá a tenyészítéssel felkötött díjazások, jutalmak s a versenyek dotálása útján, másrészt korlátozó irányban a tenyészkerületek megállapításával s az eredményeiben oly fontosságu menedzselési eljárással.

Az állami lótenyész-intézetek között első Kiszér, mely ugyan arányaira nézve Mezőhegyes mögött áll, azonban magasabb vérti anyag feletti rendelkezők s az állami telivértenyészett otthona. Valóban jó minőségű anya-állatok beszerzése az állattenyésztés minden ágában a legnehezebb feladatok közé tartozik, igen nehéz a lótenyészítésnél egyáltalán, de legnehezebb a telivér-tenyészítésben.

A kiszérnél kevésbé nemes, de közhasználati szempontból sok esetben még megfelelőbb anyagot állít elő a mezőhegyesi állami lótenyész-intézet.

Hazánk lótenyészítésének jelentékeny része reá van meg a arabs vére utalva; az arabs ló kitarása, szívóssága és ellenálló-képessége, igénytelensége s szelid természete folytán a köztenyésztésben legjobb eredményre használható s csak esodáni lehet tenyészítőinket, hogy az arabs származású méneket nem méltatják a telepeken kellő figyelemre. Pedig az arabs ló nemesak mint a népies anyag előkészítője, az angol vér felvitelére jöhet számba, hanem utánuk igen könnyen pótolvák nevelhetők, melyek esonhábokban az angol faj lovaknál sokkal csekélyebb mértékben szenvednek.

A kontinens legtöbb állanában felébredt a lótenyészítő körök érdeklődése a gyors-ügetők iránt s az ügetőversenyek mind okozódó népszerűséget nyertek. Olaszország és Hollandia, továbbá Franciaország karolták fel az ügető-tenyészetet. Ezen államok tenyészítői meglevő anyagukból fejlesztették ügetőiket mai tökélyükre; az ügető-tenyészés egy más alkalattal találkozunk Ausztriában, hol az ügetőtenyészítés külföldi és pedig orosz s amerikai ügető tenyészanyag felhasználásával eszközölték.

A földművelésügyi miniszter igen helyesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ügetőment nem tartja alkalmassá a köztenyésztésben való alkalmazásra, a köztenyésztésnek célja, közhasználati s katonai célra alkalmas lovak előállítását; az amerikai ügető nem produkál sem katonai, sem igazlovat, az ő szerepe a sebes jukkertenyészítésben van körvonalozva. Helyes irányban fejlődő népies lótenyészítetnek meg kell övni minden, eredményeiben veszélyessé válható kísérlettel.

Az állami lótenyészítésekben nevelt lovak befo-lyásukat a köztenyésztésre közvetlenül a méntelepekben gyakorolják. Méntelepintézményünk hatalmas arányokban van szervezve s nincs kontinensünk állam, — Franciaországot sem véve ki, melynek lótenyészítése tudvalevőleg 1870 óta majdnem kizárólag állami segélyvel emelettett mai virágzására — mely akár strkte számszerien, akár pedig aránylagosan annyi mént bocsátana tenyészítőink rendelkezésére, mint Magyarországon.

A lóversenyeket a korszelem befolyása messze elterelte eredeti rendeltetésétől: előbb a versenyek a telivér- kipróbálása miatt létesültek, ma a lótenyész-téstől távol álló egyének nevelnek azért telivéreket, hogy a versenyjáték izgalmaiban teljes mértékben osztozhassanak. Mégis a versenyek mai formájukban is elegendhetlen fontosságuk a valódi beccsel bíró telivérnyug kipróbálására.

Az elmúlt esztendő nagy lózetelénél ezer meg ezer ló került a külföldre. Ha nem is magas, de méltányos áron s tenyészítőink ezrelv szállítását fiatal, egészséges lovakat 200—300 kor árt a közve-títők kezébe. Aki csak kevésse foglalkozik mező-gazdasági kérdésekkel, megítélheti, hogy képzelhető-e jövdelem a legkedvesebb viszonyok között felnevelt lóért ily ár mellett; s főleg — mai nap, — midőn a lovat

szákból kell nevelni, az árból alig fedezhető a takar-mányköltség, annál kevésbé a sok esély, mely egy ló ép fölneveléséhez fűződik.

Hogy lovak piacára a nyugoti lófajokhoz képest oly alacsony, az azon körülményben találja magyará-zatát hogy tenyészítetünk irányítása nem alkalmazko-dik kellőképp a világpiac kívánalmaihoz. Ezen a szövetkezeti értékesítés lesz hivatva segíteni.

A költségvetést elfogadja. (Hosszantartó élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon. A szónokot szá-mosan üdvözlék.)

Elnök: Az ülést öt percre felüggeszti.

(Szünet után.)

Farkas József: Darányi sokat tett már, de lanyhán kezeli a tisztogatást. Lakbetegetséget nem lehet citromoslével gyógyítani. A börtén nem tudja meg-rendszabályozni. Indítvány: aki papirbuzát ad vagy vesz először meg kell botozni, másodsor tel kell akasztani. Foglalkozik a lótenyészítés állapotával. A miniszteri ló-ankétén, aki ért hozzá, nem beszél, aki beszél, nem ért hozzá, tehát hiábavolt munka volt, az országnak semmiféle haszna nem volt.

Lits Gyula védelmébe veszi a nemrég megtar-tott ló-ankétét és kijelenti, hogy ott igen nagyon fontos eszmecsere folyt és ennek kihatása lesz a ló-tenyészítésre és értékesítésre. Amit Farkas a börtéről mondott, ahhoz hozzájárul; csak az — akasztásig nem megy.

Állami telivértenyészítésünk fejlesztésére s elő-mozdítására már a multban is számos javaslat té-tetett; ezen proposíciók között különös méltatással tartom felemlitendőnek a telivér-tenyészítés egyik nemrég elhunyt szakértőjének, Majtényi Izidornak, ha jól tudom, itt a Házban is előterjesztett azon javas-latát, hogy tartson az állam Angliában studfarmot, hogy ott kancáit a leghiresebb ménekkel fedeztesse s csikókká fejlesztet korukban Magyarországra impor-tálja. (Helyeslés jobboldal.) Ezen figyelemre méltó ja-vaslat számadatakkal kellően felszerelve, financiaís szempontokból is kedvező módon lett feltüntetve. (Helyeslés jobboldal.)

Szalay Károly panaszodik, hogy az előadó és Papp Géza hallgatnak, holott már több nap óta tart a vita. Ezután rámutat arra a körülményre, hogy a bécsi piacon olcsóbb a buza, mint a budapesti, következésképp a magyar nyerstermények számára semmi védelmet nem nyújt a vámközlösség. Kritizálja a gazdasági iskolát, amelyek színte, abban a hibá-ban lelednek, hogy nem annyira a gazdálkodó em-bereket, mint inkább urakat nevelnek, akikre pedig nem igen van már szükség. Foglalkozik a parcellázás kérdéssel, amelyet a kisgazdák kárára alkottak meg. A költségvetést nem fogadja el.

Az ülés délután tét kettőkor végződik.

BELFÖLD.

Magyar miniszterek Bécsben. *Szél* Kál-mán miniszterelnök, *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter és *Plósz* Sándor igazságügyminiszter ma délután, *Cseh* Ervin horvát miniszter pedig tegnap este Bécsbe érkeztek, hogy a holnapi renunciá-ción részt vegyenek. A minisztereket csütörtök déle várják vissza Budapestre.

A szabadelvűpárt szervezkedése. A *nográdmegyei szabadelvűpárt* végrehajtó-bizottsága gróf *Degenfeld* Lajos országgyűlési képviselő elnöklésével a minap ülést tartott és egyhangulag kimondta, hogy a pártot újraszervezi, minthogy az *Szél* Kálmán miniszterelnök-sége óta számos új taggal szaporodott. E tárgyban március hónapban nagy gyűlést tartanak, amelynek előkészítésére szűkebb bizottságot küldtek ki. A szű-kebb bizottság elnöke gróf *Degenfeld* Lajos, tagjai gróf *Forgách* Antal, *Szetter* Alfréd, *Pulszky* Ágost országgyűlési képviselők és *Szilárdy* Ödön nagybir-tokos. — Az ülés végén gróf *Forgách* Antal ékes szavakban tolmácsolta a *Szél* Kálmán miniszterelnök iránti bizalmat. Szavait tüntető lelkesedéssel fogadták.

A valuta aranykészlete. A valutarendezés cél-jából beszerzett aranykészletet ellenőrző országos bi-zottság *Horánszky* Nándor elnökével ma ülést tar-tott, amelyben a kormány részéről *Lukács* László pénzügyminiszter, a bizottság tagjai közül pedig *Lukács* Antal, gróf *Czirák* Antal és *László* Mihály vett részt. A pénzügyminiszter bemutatta az arany-készletéről szóló legutóbbi, november és december hónapi kimutatásokat, amelyeknek tudomásul vétele után megállapította a bizottság mult évi működéséről az országgyűlés mindkét háza elé terjesztendő jelen-tését. A jelentés hitelesítésével az ülés véget ért.

Papp Elek beszéde. *Papp Elek* országgyűlési képviselőnek tegnap a földművelési tárca költségveté-sének általános vitája során mondott beszédébe hiba csuszott. A német agrárvámok emelése ellen megtor-lásul ugyanis nem a mi ipari vámjainknak, hanem az agrárvámok emelését ajánlotta.

A titeli mandátum. *Ujvidékről* jelentik, hogy az ottani szerb nemzetiségiek gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy *Zákó* Istvánnal szemben nem állítanak ellenjelöltet, s a választásban nem vesz-nek részt.

KÜLFÖLD.

VII. Edvárd új politikája. Mindjárt Viktória királynő halála után híre járt, hogy a Salisbury-kormány állása megrendült, mert VII. Edvárd unokabátyjának, Vilmos császárnak példájára új politikai programhoz szit, amely éppen nem egyezik anyja politikájával. Most, mint egy londoni táviratunk jelenti, a király és kabinetje közt még inkább kiélesedtek az ellentétek. A király minden jel szerint a korona jogait iparkodik előtérbe helyezni s személyes politikára hajlik. Ennek folytán közte s a kabinet több tagja közt különbségek támadtak, amelyeknek gyorsan híre járt s ezek meglehetősen lehangolták a parlament előkelőbb tagjait. A közel jövő megmutatja: vajjon a király autokratikus hajlandósága, vagy a kabinet alkotmányos tendenciája kerekedik-e felül?

London, február 5.

Az az üzenet, amelyet Edvárd király a gyarmatokhoz intézett s amely ezekkel a szavakkal kezdődik: *Tengerentúli népemhez, utal arra a számtalan manifesztációra, amelyet a király a birodalom minden részéről kapott s megemlékezik arról a hálás nyilatkozatról, amelyvel szeretett anyja alattvalóinak a széleskörű önkormányzat alatt való folytonos haladását kísérte s arról hogy milyen büszke volt a királynő azokra, akik Dél-Afrikában hősiességgel küzdöttek a birodalom ügyéért.* Az üzenet azt mondja, hogy a király erősen bizik a nagy kiterjedésű gyarmatok népének s e nép képviselőinek odaadásában és hogy hűséges támogatásukkal mindig a birodalom jólétén és biztonságán fog munkálkodni.

A király azonkívül még egy üzenetet adott ki, amely így kezdődik: *Népemhez és egy harmadikát, amely ezekkel a szavakkal kezdődik: India fejedelméhez és népéhez.* Ezekben az üzenetekben halálát fejezi ki a királynő elhunytá alkalmából kifejezett részvételt s kijelenti, hogy igyekezni fog szent kötelességeit teljesíteni.

London, február 5.

Egy udvari jelentés szerint Lord Salisbury tegnapelőtt délután Windsorban kihalgtatáson volt Edvárd királynál és Vilmos császárnál.

London, február 5.

Cornwall és York hercegének, a mostani angol trónörökösnek betegsége súlyosabb jellegű, semmint mondják. Beavatott körök tudják, hogy a trónörökös melibeteg.

A porosz csatornájavaslat. Tegnap megkezdődött a porosz csatornájavaslat várva várt tárgyalása a porosz képviselőházban. Ez a mostani ülésnek *pièce de resistance*-a. A tárgyalást Thienen közlekedési miniszter vezette be, melegen ajánlván az ipar és mezőgazdaság érdekében egyaránt a javaslat elfogadását. Miquel pénzügyminiszter is mondott nagy beszédet, főképpen pénzügyi szempontból védelmezve a javaslatot, amelynek sorsa, általábanan elterjedt vélemény szerint, első sorban az ő vállán nyugszik. A pártok vezetőemberei egymásután jelezték álláspontjukat a javaslattal szemben. A centrum (100 szavazat) és a konzervatívok (138 szavazat) megint erősen támadták a javaslatot, amelyet csak a nemzeti szabadelvűek (74 szavazat) készek elfogadni, míg a szabadelvű konzervatívok (58 szavazat) kompromisszumra hajlandók. A tárgyalás nyugodtan folyt és azt a benyomást kellette, hogy s javaslat sorsa bizonytalan mindaddig, amíg a kormány két-ségbevonhatatlanul le nem köti magát a gabonavámok lényeges emelése mellett.

Berlin, február 5.

A képviselőház ma folytatta a csatorna-javaslat tárgyalását.

Wiener (szabadelvű néppárt) a javaslat mellett foglal állást.

Báró Hammerstein földművelésügyi miniszter azt mondja, hogy ha a Közép-csatornát elvetik, a kormány többi javaslatai sem állhatnak meg. Ha Németország a világpiacon versenyképes akar maradni, nem szabad elmaradnia a forgalmi utak fejlesztése terén.

Pappenhammer (konzervatív) azt indítványozza, hogy a javaslatot 28 tagú bizottsághoz utasítsák.

Több szómonk hozzászólása után a tárgyalás folytatása holnapra marad.

Kormányválság Romániában. Tegnap az egész európai sajtót bejárta az a hír, hogy a román kabinet lemondott. Ma bukaresti táviratok megerősítik ezt a hírt, de nem lehetetlen, hogy a Carp-kabinet csakugyan befejezi földi pályafutását. Bizonyos, hogy a kormánynek saját pártjában is nehézségekkel

kell küzdenie adó-reformtervezete miatt. A kormány az 1901—1902. évi költségvetést nagy nehezen egyensúlyba hozta ugyan 227 millió koronával, miután a bevételüket 18, a kiadásokat 11 millióval alacsonyabban irányozta elő. Hanem ez nem elégséges az egyensúly biztosítására. A kormány újabb kölcsönt semmi szín alatt nem akar felvenni; e helyett az adórendszer gyökeres reformját tervezi, földadó és jövedelmi adó behozatalával. A konzervatív kormánypart egy része ellenzi ezt a reformot, amiben az ellenzék készséges támogatására tállal. Carp most azon fáradozik, hogy valamiképpen megszerezze a többséget javaslatai részére, amelyeket föltétlenül szükségeseknek tart a román pénzügyek rendezése végett. A kormány tagjai e részben szolidárisak Carppal, s ha a meg-egyezés dugába dől, az egész kabinet lemond.

A kamarában éppen nem fogadták tetszéssel Carp javaslatait. Az ellenzék főképpen a szabaddalmi adót nem akarja elfogadni, de a földadót is kifogásolja. Ha a miniszterelnök holnapig az ellenzékkel nem tud megállapodásra jutni, le fog mondani.

Bukarest, február 5.

Az Agence Roumaine szerint a miniszterválság híret hivatalosan még nem erősítették meg. Delavrancea, a képviselőház elnöke megkérte a miniszterelnököt, hogy adjon ölvilágosítást a politikai helyzetről, amely nem látszik egészen világosnak. Carp miniszterelnök elismerte ennek a kívánságnak a jogosultságát és azt mondta, hogy a kormánynek is érdekeiben áll ennek a kívánságnak a teljesítése, de engedelmet kért hogy választás e hó 7-én adhassa meg, mert bizonyos kérdésekkel a kormány maga sinos még teljesen tisztában és holnap különben is ünnepp van.

A kínai bonyodalom. Mialatt a hatalmak megbizottjai isten tudja hányadik irott malasztjokat fogalmazzák meg a kínai meghatalmazottakhoz intézett jegyzék alakjában: ijedelmesen mutatkozik a boxer lázadásnak és a hatalmak hadjáratának el nem maradhatott következménye: az éhínség. Munkára, a föld békés művelésére alig gondolt valaki a roppant birodalomnak akkora területein, amelyeknek millió és millió embert kell eltartaniok, s így be kellett következnie a végpusztulásnak. Pekingi tudósítások jelentik, hogy Sanzi és Senzi tartományokban rettenetes éhínség pusztít. A népszegség két-harmadrészenél nincs ennyivalója és nincs módjában, hogy ennyivalót szerezzen. Maga Ceing herceg azt mondta Conger amerikai követnek, hogy a lakosok emberhússal kénytelenek táplálkozni és asszonyaikat és gyermekeiket eladni.

Erre a rettenetességre a civilizáció hordozói bizonyára nem voltak elkészülve; nem is igen tudható, hogyan vehették volna elejét; de a szomorú tény megvan, s körülbelül az egyetlen, amit tenni lehet, az, hogy minél előbb állítsák helyre a rendezett viszonyokat azzal, hogy nem irkálnak még egy pár garmada jegyzéket, hanem magukra hagyják a kínaiakat; ők majd csak elboldogulnak valahogyan a maguk emberségéből. Európai eszközökkel segíteni a bajon aligha lehet, legkevésbé pedig azzal, hogy gróf Waldersee állandó lakosává lesz a pekingi császári palotának.

Páris, február 5.

Az elnöki palotában ma minisztertanács volt, amelyben Delcassé külügyminiszter bejelentette, hogy a pekingi követek ma értekezletet fognak tartani a kínai meghatalmazottakkal, amelyen a hatalmak együttes jegyzékében foglalt föltételek végrehajtásáról fognak tanácskozni. A peking-hankau francia-belga vasutnak azt a 135 kilométer hosszú részét, amelyet a zavarok alatt elpusztítottak, teljesen helyreállították. A forgalom már megkezdődött rajta. A vonalat, amely azelőtt Pekingtől 14 kilométernyire ért véget, meghosszabbították a város belsejéig és tegnapelőtt már a városba mentek a vonatok.

A Reichsrath ülése.

Bécs, február 5.

A Reichsrath ma tartotta második ülését, melyet Weigel korelnök délelőtt tizenkettő órákor nyitott meg. A korelnök bejelentette, hogy Schönerernek nyolc napi szabadságot adott. A beérkezett irományok felolvasása után azok a képviselők, kik ma először jelentek meg a Házban, lelettek a fogadalmat. Azután ki-sorsolták az osztályokat s több közjogi tiltakozást olvastak föl, köztük kettőt cseh nyelven, ami lármás jelenetekre ad okot a cseh szocialisták és a német radikálisok között.

Glückner a csehek felé kiált:

— Bábéli toronyépítés.

Wolf: Az ördögbe, mi csoda komédia ez már megint! Nem vagyunk a cseh tartománygyűlésen! Itt az osztrák parlamentben vagyunk, itt nemétül kell beszélni: (Óriási zaj. Elnök cseppet. A cseheknél felkiáltások: Ez a német kultúra!)

Wolf: Kérem az elnök urat, gondoskodjék róla, hogy itt nemétül és csakis nemétül beszéljenek. (Felkiáltások a csehek részéről.) Ez terrorizmus! Már megint kezdik. (Zaj. A csendet csak percek múlva lehet helyreállítani.)

Weigel korelnök: A Házban 1879. óta szokás, hogy ilyen nyilatkozatokat felolvassanak. Indítványozza, hogy a legközelebbi ülés, melynek napirendjén az elnökség megválasztása van, szombaton legyen.

Kaiser: Tiltakozik az ellen, hogy a képviselőházban közjogi tiltakozásokat olvassanak fel s így a parlamentől elvonják a jogi alapot. Indítványozza, hogy a legközelebbi ülés már pénteken legyen. Az indítványt a baloldal hozzájárulásával elfogadják.

Wolf: Ez aztán a német államnyelv többsége. (Zaj a baloldalon.)

Az ülés végén Malfatti indítványozta, hogy a képviselőház fejjeze ki részvételt az olasz parlamentnek Umberto király halála alkalmából.

Weigel korelnök azt mondja, hogy a jelenlevők mind őszinte részvétellel kísérték Umberto király halálát, a legnagyobb rokonszenvvel adóznak Umberto emlékének és osztoznak a gaz merénylet miatt való fölháborodásban. Umberto király halála azonban olyan időben történt, mikor az osztrák parlament nem volt együtt. Most késő volna részvétét nyilvánítania. Egyéb-ként a trónbeszéd meleg szavakkal emlékezik meg Umberto királyról és ez teljesen pótolja a képviselőház részvételnívánitását. (Helyeslés.)

Az ülés 2 órákor ért véget. A legközelebbi ülés pénteken lesz.

Bécs, február 5.

A német néppárt ma délelőtt a Reichsrath elnökségének megválasztása dolgában ülést tartott. A párt kijelentette, hogy az első alelnöki állást feltétlenül magának követeli. Egyuttal elhatározta, hogy felirati vitát nem provokál, hanem haladéktalanul belemege a gazdasági javaslatok tárgyalásába és ez iránt a többi német pártokat is megkeresi.

A keresztény-szocialis párt-egyesület a képviselőház ülése után pártülést tartott, amelyen a nagybirtokos-ságnak azt az átiratát tárgyalták, amelyben azt ajánlja, hogy a német pártok együtt tanácskozzanak a német közvetítő, illetőleg államnyelv kérdéséről és az elnökválasztással szemben való állásfoglalásról. A párt elhatározta, hogy válaszában hangsúlyozni fogja, hogy a keresztény-szocialis párt-egyesület úgy mint eddig, ezentul is ragaszkodni fog a német közösséghez és annak minden üléseben részt fog venni. Hasonló átiratot intéztek a német haladó-párthoz. Elhatározták továbbá, hogy nem fognak a választóírat vita mellett szavazni, hanem a trónbeszédet illetőleg egyszerű nyilatkozatra fognak szorítkozni.

Bécs, február 5.

Valószínűleg sikerülni fog többséget szerezni a német néppárt által felvetett tervnek, hogy tudniillik időkimelés céljából a Reichsrath ezutal ne tarison felirati vitát. Javorski vállalkozott rá, hogy a pártok között megindítja a mozgalmat a terv keresztülvitelére. A csehek ugyan ragaszkodnak a felirati vitához, de valószínű, hogy Javorski állásfoglalása következtében és mert a német pártok egyföly-egy mellőzni akarják ezt a diskussziót, eredménye lesz a német néppárt kezdeményezésének.

A keresztény-szocialisták pártja felirati vita ellen nyilatkozott.

Bécs, február 5.

Dr. Kathrein kinyilatkoztatja, hogy nem fogadja el a jelöltséget az elnökségre s ha mégis megtalálnák választani, akkor mandátumáról is lemond.

A Reichspost közli, hogy a kormány elkészült az általános, egyenlő és közvetlen választói jogról szóló törvényjavaslattal s a pártok vezetőivel, köztük Lueggerrel is, tanácskozott erről a javaslattól. A kormánynak az az aggodalma még ez idő szerint, hogy ez a törvény elsőpörné a nagybirtokosokat a választások teréről.

Politikai körökben erről a közleményről azt tartják, hogy nem egyéb, mint a nagybirtokosok pártjának megfélemlítését célzó kómius kísérlet.

London, február 5.

A londoni lapok közül eddig csak a Morning Post nyilatkozik az osztrák trónbeszédéről, amely kétségtelenül komoly beszédnek mond. Dicsérrel emeli ki azt a nyugodt államférfi méltóságot, amely Ferenc József király politikai nyilatkozatait mindenkor jellemezte és azt mondja, hogy a képviselők példát vehetnének róla. A király, nehogy még a legérzeke-

nyebb elemeket is megsértse és hogy minden józan pártlézésnek eleget tegyen, hidegvérrel és higgyadnan tartja meg az egyensúlyt, de azért nem mulasztja el a németnek kimondását, ha a szíve túlrad. Ferenc József el van tükélve még egy kísérletet tenni a parlamentáris intézményekkel. A kilátások ugyan ma nagyon sötétek, de annyi példa bizonyítja, hogy Ausztria le tudja küzdeni a nehézségeket, hogy a szerencsés kimenetel reményéről nem kell lemondani.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, február 5.

Fontos hírt hozott ma a táviró: a boerok tegnap elfoglalták a Delagoa-vasutat és teljesen hasznavehetetlenné tették. Ezzel az angol armádiának egyik legfontosabb összekötő vonala elveszett s most már a Delagoa-öböl felől hiába vár lord Kitchener katonát és municiót.

A Delagoa-vasut Prétóriától Lourenço-Marquezig vezet, tehát összeköti Transvaal fővárosát a portugáli gyarmat fővárosával s azzal a kikötővel, amelyen át kényelmesen táplálhatta Anglia a boer köztársaságokba rekedt seregét. Maga az elpusztított, felperzselt két köztársaság nem ad a 300.000 főnyi angol seregnek élelmet s hadi felszerelést, mindezt Londonból kell hozni. A küldeményeket két fónalozon szállíthatták eddig a főhadiszállásra: a Fokföldön át és a Delagoa-vasuton. Az előbbi összeköttetést unós-untalan megzavarják a Fokgyarmatban portyázó boer seregek, az utóbbit tegnap semmisítették meg a boerok.

Kitchener helyzete tehát egyre kritikussabbá válik. Az omdurmani győző kénytelen-kelletlen magyobbzású akcióra határozta magát. Halálra fáradt seregével a mostani délafrikai perzselő hőségben hosszú raziára indul a boerok ellen, French tábornokot pedig a Delagoa-vasutvonal megőrzésére küldte ki. French, mint a mai távirat mutatja, alaposan elkésett. Már csak romjait őrizheti a nagy hegysek között haladó vasutnak, amelynek hidjai, hatalmas viaduktjai összemoltak.

Bir-e ez a teljesen kimerült, elégedetlen, haza kívánkozó sereg a fúrge boerokkal? Kétséges. Az a jelentés, hogy az „ellenség futva menekül az angol sereg elől” némiképpen kórikus. A boerok nem kívánják többé erejüket nyílt csatában összemérni az angolokkal, az ősmagyar taktikára emlékeztető látszólagos visszavonulással maguk után csalogatják a kimerült ellenséget s alkalmas helyen, hegyzszakadékok, vízmosások két egyet ütnék rajta, lelévöldözik a tiszteket és a lovakat, a többit futni engedik. Eddig nem kevesebb, mint 200.000 lovat vesztettek az angolok, ami pénzértékben is horribilis, de még nagyobb csapás épp a délafrikai hadjáratban, amikor lovas ellenséget kell üldözni.

A mai táviratok a következő híreket hozták:

London, február 5.

Abban a harcban, amely Knox és De Wet között Szenek mellett folyt, száz kaffer lövész esett el. Az a három boer hadoszlop, amely a Fokgyarmatra benyomult, az Oranje-folyóhoz közeledik. A boerok tegnap elfoglalták a Komatiport-Delagoa-öböl vasutat és teljesen hasznavehetetlenné tették.

London, február 5.

Lord Kitchener táviratozza Prétóriából tegnap kelettel: French tábornok, aki a boerokat kelet felé üldözi, elvett tőlük egy tizenöt fontos ágyút és az uton egy másik ágyunak, amelyet az angol csapatok hüzelése hasznavehetetlenné tett, fontosabb részeit találta. Kitchener skótjai a Dorn-river hídján megáramadtak száz boert, akik visszavonultak, egy halottat, több lovat, koséit és lövészeket hagyva a csatateren. Az angoloknak két sebesültjük volt. A midlandi kommandó Haig üldözi Steytlerville irányában. Ujjab esetpétekben az angolok tizenhat halottat vesztettek.

London, február 5.

A Daily Telegraph jelenti Fokvárosból 3-iki kelettel: Itt azt hiszik, hogy Botha Péter kétezer emberrel s hét ágyúval Smithfield felől betört Fokföldre.

Berlin, február 5.

Gróf Bülow megafolja azt a hírt, hogy Vilmos császár, amint visszaérkezik Berlinbe, VII. Edvárd királynak felajánlja közvetítést köze s a boerok között. Szavahihető politikusok azonban e céfolatot arra vezetik vissza, hogy Edvárd király és Vilmos császár között megállapodás jött létre, hogy Lord Kitchener újabb akciójának eredményét bevárják, mielőtt a béke érdekében valami kezdeményeztetnék. Addig is a boerok megfélemlítésére történt, hogy Edvárd király magát Transvaal urának proklamálta s az angol kormány nagy hadiköltség megszavazását fogja kérni.

HIREK.

Budapest, február 5.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a hapon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Ferenc Ferdinánd főherceg ma visszaérkezett Londonból Bécsbe.

— Az udvar Budapesten. A budai királyi várpalotában már megkezdtek az előkészületeket az udvar fogadására. Ugy volt ugyanis, hogy a király és az udvartartás február közepe felé hosszabb tartózkodásra Budapestre érkezik és a budai királyi várpalotában udvari ünnepeket is tartanak. Az angol király halála után elrendelt udvari gyász következtében ez a terv megváltozott. Az udvar februárban aligha jön Budapestre. Kora tavasszal azonban a király a fővárosba jön, de érkezésének ideje még nincs megállapítva.

— Percezel Dezső betegsége. A képviselőház elnöke, mint örömmel értesülünk, már teljesen jól érzi magát, csak éppen a szobát nem hagyhatja még el. Percezel Dezső influenzát állott ki, a baj azonban szerencsére könnyű lefolyású volt s távolról sem igazak azok az aggasztó hírek, amelyek a képviselőház elnökének állapotáról elterjedtek. Percezel Dezső még ebben a hónapban megjelenik a Házban s elnökölni fog az ülésen.

— Miletics halála. Ujvidéki táviratok jelelik, hogy nagy a szomorúság a magyarországi szerbek közt, hogy meghalt Miletics Szvetozár. Lapjaikban provokálóan, tüntetően dicsőítik az egykor fanatikus agitátor és megteszik a magyar szerbség halottjának, aki életében a magyar állam romjain kereste ábrándjainak megvalósulását. Az ugynevezett radikális-liberális párt vette kezébe a temetés rendezését és ötven tagból álló bizottsága már ki is eszközölte a családnál, hogy az elhunytat a párt költségén temessék. A bizottság felhívást intézett valamennyi szerb egyházkerülethez, hogy a végítztségben résztvegyenek. Elhatározta a bizottság azt is, hogy szobrot is emel Mileticsnek — a temetőben; az ujvidéki szerb egyházközség már meg is szavazott 600 koronát erre a célra. Miletics holteste holnap hajnalban 5 óra 54 perckor érkezik Versecre, egyenesen a templomba viszik, ahonnan még aznap délután két óraker vizszik a temetőbe.

— Vilma királynő esküvője. Hágából táviratozzák, hogy Vilma királynő lakodalmának ünnepségei tegnap kezdődtek meg egy szerenaddal, amelyet három egyesület rendezett a város fényes kivilágításával. A palota előtt levő téren előadott dalokat nagy néptömeg hallgatta élénk lelkesedéssel. A királynő köszönetet mondott a rendezőségeknek. Később a királynő jegyese és az anyakirálynő társaságában séta-kocsizást tett a fényesen díszített és kivilágított városban. Ahol a királynő megjelent, a nép mindenütt lelkes örömmel tüntetett mellette.

— Magyar egyetemi ifjak Bécsben. Az általános egyetemi segély-egylet és az Egyetem közháza-egyletének elnöke és alelnöke: Zsembery István és Hindy Zoltán tegnap Bécsben jártak, hogy az ottani Studentenheimeit és egyetemi körházaikat tanulmányozzák. A kiküldöttek elsőbben is dr. Schrutka Emilnél, az egyetem rektoránál tisztelgettek, hogy tőle a két intézet megtekintésére az engedelmet kikérjék. Ezt a rektor a legnagyobb készséggel meg is adta. Az ifjak alaposan megtekintették a Studentenheimot is, az egyetemi körházat is. A körházban Rakus György kalauzolta őket. A bécsi ifjuság is szívesen fogadta a magyar kiküldötteket és a budapesti nemzetközi diákkongresszuson való viszontlátás reményében bucsuzott el tőlük.

— Báró Eötvös Loránt a Balatonon. Báró Eötvös Loránt már közel két hét óta tudományos kutatásokat végez Kövesligethy Radóval és Cholnoky Jenővel a Balaton jegén. A jégnek pompás sátrat állítottak fel, melyet petroleumkályha melegít. Ebben a sátorban laknak. Legközelebb befejezik munkájukat.

— Hazaérkezett magyar expedíció. Dr. Almásy György, aki a múlt év május havában Trauenfelsi Stummer lovaglal tanulmányra ment a Balkas-tó környékére, visszaérkezett utjából. A Balkas-tó vizsgálatáról le kellett mondania, mert a legyek időszaa beköszöntött és ekkor a nomád kergizek a hegység felé menekülnek. A kutatók ezért Przevalszk városát, amelyet a híres kutató, Przevalszkij ezredes emlékére neveznek így, választották központnak, honnan különböző irányokban tettek kirándulásokat. Przevalszkij az Isszik Kul-tónál, a Tiansán-hegységben és dr. Almásy, külön kirándulva, Kina határáig jutott. A kitért zavarok húsították meg további előnyomulását.

— Jegyzői fizetésük minimuma. Fejérvármegye közgyűlése, mint Szekesfejérvárról írják, mai ülésén

elhatározta, hogy a községi jegyzők fizetési minimumát 1200 koronában állapítja meg. Ahol a jegyzőknek kevesebb fizetésük van, ott utasítja a képviselő testületeket, hogy a jegyzők fizetését emeljék fel.

— Auspitz viccel. Nemrégiben egy államvasuti tisztviselő ellen egy hirtelen született litografált laposka csunya kirohanást követett el, zsarolási céllal. A meghurcolt tisztviselő hírlapi nyilatkozatokban bejelentette, hogy a bíróságnál keres orvoslást, s a laposka zsaroló szerkesztője, Auspitz-Abrányi Márton ellen panaszt is tett. Hanem a végtárgyalásra nem kerülhetett a dolog, mert vádlottat hiába keresték, sehol nem találták. A vádlott most már Amerikában van, teljes jó egészségben, sőt nagy átalakuláson is ment át túl a tengeren, mert amig ideháza legutóbb nagyon komoly, sőt élet embernek mutatkozott, odakünn humoros vénája támadt, mint ez alább ki fog sülni. Auspitz-Abrányi nemcsak a laposkájá miatt oldott kerekelt, egyéb huncutság is terhelte a lelkiismeretét, sőt ez a huncutság segítette ki tulajdonképpen Amerikába. Auspitz-Abrányi félbemaradt tanár-jelölt is volt. Szegénység miatt hagyta-e abba szolid tanulmányait, vagy pedig más káprázatosabb pályához való geniet fedezett-e fel magában, ez nem ismeretes, csak az bizonyos, hogy ekizstencióját addigi tanulmányaiban kereste. Elénk fogalmazott hírdetekében magához edesgette az ifjakat és férfiakat, akik középiskolai bizonyítványokra, sőt érettségi vizsgálatokra vágyakoztak hamarosan és biztosan. Auspitz-Abrányi erősködött, hogy ő biztos módszerrel tudja átültetni a középiskolai tanulmányokat embertársába a lehető legrövidebb idő alatt. Es rendszerének főelőnye az, hogy azokat, akiknek már künn az életben adott valamilyen hivatást a végzetük, középiskolai tanulmányaik zavarni nem fogják, mert ő a tudományt főként az esti órákban fogja mérni. Hogy egy ilyen nagy városban milyen sokan vágyakoznak gyors középiskolai képzésre, azt eléggé bizonyítja, hogy Auspitz-Abrányi ellen ennek a hónapnak a 15-ik napján négyezer korona kizsarolt iskolapénz és vizsgadíj erejéig tettek feljelentést. De akkor tul volt már Európán a litografált botrány miatt is körözött talantum. Igen, Auspitz ur Amerikában van, s hogy ezt tudjuk róla, azt neki köszönhetjük. Roppant jól érzi magát, alig fér meg a bőrében, ez kúsiul abból a levélből, amelyet nem a barátjának, sem valami kedves itt hagyott rokonának írt, hanem egyenesen a főkapitányságnak. Hogy igaz u! elfelejtett valamit: nem jelentette ki magát az Andrassy-ut 51-ik szám alatt bérelt lakásáról, amikor Budapestről elköltözött. Őszintén sajnálja a dolgot és engedelmet kért. Vezeklésül pedig azt tudatja, hogy amennyiben valami elintézetlen ügyében a rendőrség felvilágosításra szorul, ő a legnagyobb készséggel áll rendelkezésre. Szóval Auspitz viccel. Hát ez most még érthető: a mézesheitei éli az érdekes Amerikával. Vajjon futja-e még a humorból egy pár epizodtolára?...

— Egy kereskedelmi kamara halála. Temesvárról táviratozzák: A temesvári Kereskedelmi és Iparkamara teljes üléseben Vest Ede lovag kamarai elnök indítványára egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszternek az iparfejlesztés érdekében kifejtett működésének elismerésül a miniszter arcoképét az ülésterem számára megfesteti. Az elnök felhívta a kamara figyelmét Wekerle Sándor legutóbbi felolvasására is, mely az ország anyagi erejének helyes fejlesztése tekintetében oly rendkívül becses direktívákat tartalmaz. Indítványára a kamara jegyzőkörnyezet adott kifejezést a kitűnő államférfi iránt érzett tiszteletének.

— Egyetem és Szibéria. Természetesen Oroszországban kerülhet csak közeli vonatkozásba ez a két intézmény. Mert Szibéria, úgy látszik, még mindig nem ország, hanem csak intézmény s a humánus éar emberszeretettől surgárzó ukázai csak irott malaszt maradtak, míg a rideg valóság a régi: kancsuka és ólombánya. Pétervárról táviratozzák most, hogy a kievi egyetemen nemrégiben két diák ügyéből kifolyólag nagy zavargás volt, minek következtében nyolovan diákok részben besoroztak a hadseregbe, részben Szibériába küldték őket. E szigorú büntetés következtében a diákok körében óriási izgatottság támadt, mely egyre növekedett, Hír szerint az egyetemet legközelebb bezárják.

— Játék a válasszal. Néhány héttel ezelőtt a világ összes lapjait bejárta az a hír, hogy Albert monacói fejedelem neje, aki született Heine Alice báróné, elvált a férjétől, hogy nőül menjen De Lara Izidorhoz, egy portugál származású zeneszerzőhöz. Most erre vonatkozólag azt jelentik Monte-Carloból, hogy a hírből egy szó sem igaz. A fejedelemnek aki eddig normandiai birtokán időzött, tegnapelőtt Monacoba érkezett és a fejedelmi palotába szállt. Ugyanaznap érkezett vissza tengeri kutatásairól Albert herceg is és még aznap koskásztak ki Monte-Carloba, hogy tüntetőleg cáfolják meg a róluk terjesztett pletykát.

— **A selyem.** A szegszárdi selyem-tenyésztő telep felügyelője, *Bezerédy Pál*, a csöndesen dolgozó jeles ember mintaképe, most terjesztette be jelentését a földművelésügyi miniszterhez. A terjedelmes jelentésből első sorban az a kedvező adat tűnik szembe, hogy az 1899. évről az 1900. évre a selyemtenyésztő községek száma 156-al megszaporodott s hogy a tenyésztő nép keresete ebben az évben 3,697,267 koronát tett ki. Az országos selyemtenyésztő felügyelőség főnállása óta a mai napig 43,222,910 koronát keresett a nép a selyemtenyésztésen.

Ezek a számok csakugyan esodálatos dolgokról beszélnek. Első sorban azt árulják el, hogy a selyemtenyésztésből milliókat tud szerezni a föld népe aránylag kevés és fáradságnélküli munkával; elárulják aztán, hogy Magyarországon van egy olyan hatalmas kereseti forrás, mely nincs eléggé kiaknázva, sőt általánosságban szőlva, nem élnek vele eléggé az emberek. A milliókat rejtgető tenyésztési ág elhanyagoltságának egyik főoka, a jelentés szerint az, hogy a kiültetett szederfákat nem gondozzák eléggé s hogy nem a köztuterekre s nem az utak szélire ültetik a fákat. A selyemtenyésztésnek pedig az képezi alapját, hogy a levelekhez ingyen juthasson a szegény nép, mely a tenyésztők zömét képezi. A vármegyei hatóságok e tekintetben sokat, majdnem mindent kivívhatnának, ha felelősséget vállalnának a kiültetett szederfák gondozásáért s ha az utak mentéi szederfákkal ültetnék be.

Ez a szerény kérelem az, melyet *Bezerédy Pál* az ország vármegyei hatóságaihoz intéz. S e kérelme nyomán olyan perspektíva nyílik meg az ország népe előtt, mely szinte mesebe való. Néhány év eredménye negyvenhárom milliót tesz ki s ha egy kis jóakarattal, egy kis komolysággal vezeti e tekintetben a hatóságokat, rövid időn meg lehet ötszörözni ezt a jövedelmet. *Bezerédy Pál* kérelmét mi is figyelmebe ajánljuk a hatóságoknak. Ahol kockázat nélkül meg lehet honosítani egy milliókat érő termelési ágat, ott csak a balgaság és könnyelműség nézi télenül a dolgokat.

— **Művész-Klub.** Egy művészekből és képzőművészekből álló társaság hetek óta foglalkozik azzal a tervvel, hogy egy Művész-Klub alapítsák. Most ez a terv a megvalósulás útján van. Február 6-án, szerdán este fél 10 órakor a Drechsler-féle vendéglő fölélemezten a színészek és képzőművészek összejövetel rendeznek, hogy azon eldöntésük az új klub alapításának kérdését. A már szétküldött meghívókon a következő nevek olvashatók: Császár Imre, Deszós József, Gyenes László, Hegedűs Gyula, Mihályi Ferenc, Német József, Ráthonyi Akos, Szerényi Zoltán, Szirmai Imre, Takács Mihály, Vizvári Gyula, Basch Gyula, Fadrusz János, Ferenczy Károly, Innocent Ferenc, Kallós Ede, Karlovsky Bertalan, Lechner Ödön, Mihalik Dániel, Stetka Gyula, Tolnay Akos és Zala György.

— **Hazaság.** *Fábi Samu*, a Magyar Agrár- és Járulékbank igazgató-helyettese eljegyezte *Widder Jenny* kisasszonyt, dr. *Widder Győző* ügyvéd leányát. Sámuel Jakab február 12-ikén esküszik örök hűséget a szegszárdi zsidó templomban *Hirschfeld Flóra* kisasszonynak.

— **A székesfehérvári kassza-lopás.** Dióssy főhadnagy ügyében ma *Fülek* hadbíró kihallgatta báró *Nyáry Antal* főhadnagyot, *Habbisch* és *Hundhammer* őrmestereket, akik a Dióssy által elemelt kassza kezelésével voltak megbízva. A kihallgatáson a már ismert adatokon kívül semmi újabb fel nem merült. Legközelebb az ügy végtárgyalása is be fog költözni. Egy könyvnyomatos szerint a kinstárt semmi kár nem terheli, amennyiben Dióssy rokonsága mindent kifizetett és megtérített.

— **Segítség a szegényeknek.** A Podmaniczky-utcai kenyerosztó bolt javára 40 K. 58 f. adományt kaptunk. Az egyes adakozók a következők: Az egyesült villamosági üvegtüvek és munkások gyűjtőse *Tomka Izabella* és *Csillag Irén* kisasszonyok gyűjtőívén 36 K. 58 f., *Berceller Antal* (Budapest) 2 K., *Vass Miklós* (Fülek) 2 K. Kedves a *Vass Miklós* füleki segéd-felkező adományának kommentára, a két koronát ugyanis valami kis rakoncátlanokdásért kellett az adakozó kezébe egy jó barátunk lefizetni.

A jászvárosi előjáróság ma száz darab kenyeret kapott *Spolaris Vilmostól* (Józsei-utca 16.) s az utalványokat az inségések közt osztotta szét. *Holló* és *Pintér* mint egy fogadás díját hét korona hetvenkét fillért küldtek az előjáróság útján a népkönyvtárnak.

— **Letartóztatott orvos.** Dr. *Formágyi Győző* fővárosi gyakroló orvos, akit a rendőrség kaucaió-sikkasztás gyanúja miatt letartóztatott, vasárnap óta az ügyészségnél van s ott várja további sorsát. A vizsgálóbíró már többször kihallgatta s holnap határozna abban, hogy szabadlábra helyezték-e, vagy sem.

— **Viszonzott látogatás.** Párisból írják, hogy az olasz hajóraj március végén vagy április elején *Toulonba* látogat el. A látogatás egybeesik *Loubet* elnök nizzai tartózkodásával. A látogatás viszonzása a francia hajóraj látogatásának, amelyet *Umberto* király szardíniai utazása alkalmával tett a cagliari-i kikötőben.

— **Hegy Antal idegbaja.** A csongrádi csendőrmester, *Bogdán József*, aki *Hegy Antal* plébánost karhatalommal vezette a vizsgálóbíró elé, ez ügyben vizsgálatot kért maga ellen. Ezt a vizsgálatot *László Albert* csendőrnagy tegnap jelezte be. A vizsgálat során kihallgatott tanuk beigazolták, hogy *Hegy Antal* idegbaja annyira súlyosbodott, hogy a vele való hivatalos érintkezés majdnem lehetetlen, vagy legalább is veszedelmes. A hatóságoktól ágyáltalán semmi végzést, vagy határozatot nem akar elfogadni, a *kézbésteleket kidobja*, sőt az utóbbi időkben segédlelkészeinek is megtiltotta, hogy még anyakönyvi megkereséseket is átvegyenek a hatóságoktól. A mostani elővezetése az adott okot, hogy a vizsgálóbíró előtt három órával később jelent meg s a kihallgatás közben megfenyegette dr. *Laurisán Miklós* vizsgálóbíró, hogy őt ne idézze meg többet, mert úgy se jön el s ezzel elrohant a bíró szobájából s hasztalan kérte őt a bíró az ottmaradásra. A mult héten a szegedi törvényelők előtt kellett volna megjelennie; oda sem ment el. Mivel elővezetése immár közveszélyes, a csendőrnagyvezető az iránt terjesztette elő kérelmét, hogy orvosi megfigyelés alá vegyék. *Dienes Márton* csongrádi képviselőt a csongrádi választók ebben az ügyben interpellációra kérték fel.

— **Bilánsz és himnusz.** Az angol nemzet pontos kalmár nemzet, mindent rendben, számon tart. S ha letelik az üzleti esztendő, lezárja a könyvet és bilánsot csinál. Persze egy nemzet az igen nagy cég, annál egy üzleti év legalább is egy század. Hát hogy az angol államé meg van elégedve a legutolsó üzletszámad eredményével, az egészen világos abból a pályázatból, amelyet egészen hivatalosan az angol kormány és a parlament hirdet egy *hálaadó himnuszra* abból az alkalomból, hogy kerékké lett egy század, s már benne vagyunk az újban. A pályázat kívánása szörül-szóra ez: „Hálaadó himnusz Istenhez mindazokért a jótéteményekért, amelylyel Angliát a tizenkilencedik században elhalmozta.” Mindenki tudja, hogy az angol nemzetnek van oka halásnak lenni a Mindenható iránt. Sokat hadakoztak, sok angol vér hullott, de hát egyegy darabka gyarmat-földcske mindig csak akadt cserébe s az elég jól hajt. Aztán jönnek a feltételek is, mint ahogy ez minden jól szerelt pályázathoz illik. Azaz, hogy csak egyetlen feltételhez kell szigorúan alkalmazkodnia a pályázónak. És ez a vallásos elem. Az angol erősen vallásos, legkelendőbb közmondása is azt bizonyítja, hogy a vallásról soha, semmilyen körülmények között sem feledkeznek meg. „Beer and bible, gin and gople” (Sör és biblia, pálinka és evangélium) — hirdeti ez a közmondás. Kivánatos, mondja a pályázati hirdetés, hogy a szerzők eleget tegyenek a brit alattvalók vallásos érzelmeinek és ki jelöli nyomban három szöveget azok az énekeket, amelyek legjobban megfelelnek a vallásos érzelmeinek. Ezek pedig a következők:

„A pusztát álló tókká teszi, és a kietlen földet vizelnek folyásává.

És azt mivel, hogy ott lakozzanak az éhezők és azt lakó várossá tegyék.”

107. Zsolt. 35–36.

„Áldjátok az Urat ő Angyal, kik erővel hatalmasabb vagytok, kik az ő parancsolatját miveltek. engedelmes az ő beszédeknek, szavának.”

103. Zsolt. 20.

„Hallalujah. Dicsérbjétek az erős Istent az ő szentséges lakhelyében, dicsérbjétek őtet az ő kiterjesztett erejéről.”

150. Zsolt. 1.

Ez énekek csakugyan megfelelnek a vallásos érzelmeink, gondosan, óvatosan vannak megválogatva és különösen alkalmasak angol nemzeti célra. A pályázat feltételeinek megállapítója értette a dolgát, s bizonyára még egy pillanattal sem időzött a százhetedik zsoltszám harmincadik és negyvenedik énekénél:

„Azután megteveszednek és megaláztatnak a nyomorúságos veszedelme és a keserűség miatt.”

„Gyalázaton ejti a Fejedelmeket és azt mivel, hogy tévelyegjenek az út nélkül való pusztában.”

Mely énekeknek inkább egy délafrikai hálaadó himnusz-pályázatban akadhata szerepük. A boerok azonban rossz üzletemberek. Nem törődnek a század-ultimóval, csak szent lelkesedéssel pazarolják tovább vértökjüket a féltett, drága hazáért, s hálaadó himnuszuk az az ágyurobaj, az a puskadőre, amely után szabadságfosztó ellenség hull a délszaki földre.

— **Kivégzés Kasselben.** Ma hajnalban végezték a kasseli börtön udvarán *Assauer Frigyes* kocsiát, aki tavaly áprilisban az erdőben meggyilkolta a barátját. Támoilogva, félig eszméletlenül lépett az elítelt a vesztőhelyre s ott majdnem elájult. *Reinold* berlini hóhér pár perc alatt végzett a halálraítélttel. A próbékét leszorították a gyilkost s a bárd lecsapott a fejére. Közönséget nem bocsátottak a kivégzéshez.

— **Inger Szolimán és a francia kamara.** Ami kalandos *Inger Szolimán*unk neve ennek a hónapnak másodikán szóba jött a francia kamarában is. Egy képviselő meginterpellálta a kormányt a volt közös hadseregbeli főhadnagy ügyében, aki, miután magyar kísérőit elhagyta s miután itthon a legnagyobb mértékben fölfőrtették merész, de jóhiszemű terveit, olasz, angol befolyással akarta megvetni Szomaliban a lábát. Miután mindez nem sikerült, egy francia konzorcium pénzén ment ki újra Szomaliba. A francia gyarmatügyi miniszter ajánló levele volt vele és a djiboutii francia kormányzó ezt nem respektálva, letartóztatta és annak a híret költötte, hogy *Inger* a szomalí fölkelő vezére lett, aki a keresztények ellen író háborúra vezeti a feketéket. Néhány nappal utóbb azonban odaérkezett az emír titkára és megtudta, hogy ura fogságban van. Eltoloncolták s akkor Budapestre jött, hogy a külügyminiszter közbenjárását kikérje ura ügyében. A külügyminiszter azonban megtagadta a kérelmet s akkor lapunk egyik augusztus végén megjelent száma megírta *Inger Szolimán* legújabb esetét. Így jutott az igazságon letartóztatás a francia gyarmatügyi kormány tudomására, mely táviratilag intézkedett, hogy *Inger* azonnal bocsássák szabadon. A francia kormányzó eljárásának tulajdonképpeni oka — *Ingernek* a francia kormány előtt emelt vádja szerint — az, hogy első expedíciója alkalmával lefoglalt 80.000 frank értékű főszerelést saba alatt, potom áron elköltöztették, szerelhordták s a francia kormányzó ennek a következményeitől tartott. Es ilyen alakban került is az ügy a francia kamara elé, amely február 2-iki ülésén tárgyalta azt az interpellációt, mely e kérdéssel foglalkozik. A kamara ülésének erre vonatkozó része így folyt le:

Az elnök bejelenté *Lasies* képviselő interpellációját *Inger Szolimán* ügyében, akit a djiboutii kormányzó jogtalanul elfogatott és akinek vagyonát lefoglaltatta.

Lasies képviselő hosszabb beszédben védelmébe veszi *Inger*-t, aki — ugymond — a franciák jó barátja és tisztán kereskedelmi expedíciót vezetett le Djiboutiba. Ott aztán minden alapos ok nélkül egész kíséretével fogságba ejtették és az expedíció főszerelését elkobozták.

Inger azonban elment Franciaországba és miután kereskedelmi missziójához megkapta a miniszter engedélyét, ismét visszatért Szomaliba. Mikor Djiboutiba ért, újra fogságba ejtették és ami a legfőlháborítóbb, az angol kormányzóknak szolgáltatták ki.

Ami az elkobzott tárgyakat illeti, arról csak annyi tudott ki, hogy egynemelyikét a hivatalnokok irodájában találták meg.

Reméli, hogy a gyarmatügyi miniszter ezt az ügyet elég fontosnak tartja arra, hogy e dologban nyilatkozzék a kamara előtt. Kéri, hogy interpellációját soron kívül intézzék el.

Decaris gyarmatügyi miniszter védelmébe veszi a djiboutii kormányzót és tiltakozik a kormányzói hivatalnokok meggyanúsítása ellen. Kéri a kamarát, hogy az érdemleges választ akkor mondassa el, ha az a többi interpellációval sorra kerül.

E fölött az elnök szavazást rendelt el és kétszeri bizonytalan szavazás után végre a harmadszori eredmény értelmében az interpellációra a sorrend szerinti választást mondták ki.

Szóval: — a vakmerő *Szolimán*unkját Franciaország se becsüli meg. Ennek az embernek az a szerencsétlensége, hogy nem tudjuk megérteni benne az erőt és bátorságot. Mi már nem az ő felfogása szerint vagyunk erősek és bátrak.

— **Katonai tréfa.** Szomorúan végződött *Elzászban* a mörhingeni német helyőrség tisztakarának egy disztrakomája, amelyet a császár születésnapjára rendezett. A lakomán ugyanis *Rüger* főtörzsorvos nagyon dicselkedett a testi erejével s hogy ezt bizonyítsa, *Adams* századosnak megragadta a csuklóját s egy fájdalmas nyomással letérdelni kényszerítette. A százados a tréfát kissé vaskosnak találta s a főtörzsorvos ücsesét. A két tiszt tudtára adta, hogy a bátyja őket megbizta az ügy elintézésével, az ő jelenléte tehát fölösleges. *Rüger* azt mondta, hogy neki a századosal egészen más ügyet kell rendeznie, fölkeltek a százados s mikor ez kijött s a két tiszt előtt meghajolt, *Rüger* revolvert rántott elő s a kapitányra lött, aki néhány perc múlva meghalt. A főhadnagy békén tűrte, hogy lefegyverezték s letartóztassák. Most *Metzen*ben van vizsgálati fogságban.

— **A Dunáról.** A földművelésügyi miniszterium vizrajzi osztályához érkezett mai jelentés szerint a Duna a felső vidéken áradó jellegű, csekély jéggel. Pozsonynál a jég áll, de onnan egész Budapestig tiszta a víz tükre. Budapest alatt áll a jég, főleg pedig

erősen Paks és Gombos között. A három Köröss megmozdult a jég s Békésnél 590 centiméternyi magasság mellett zajlik. A Tiszán a jégviszonyok változatlank. Budapestnél a Duna végnap óta változatlanul 163 centiméternyi magasságra áll.

— **Szőkés a házasság elől.** Bécsből távratozzák, hogy onnan a napokban eltűnt egy ember, akit gazdag dalmáciai földbirtokosnak tartottak. Házasságot ígért egy nőnek és 24.000 koronát csalt ki tőle. A férfit Turina Józsefnek hívják. Negyvennyolc esztendőse és a horvátországi Jablanicába való. Áldozta egy házférfygelendő, aki a szélhámost feljeleztette a rendőrségen, mely azonban nem tudta kézrekeríteni.

— **A bandisták.** Boszniát — mondja Andrassy Gyula — egy katona bandával fogom meghódítani. A dolog — amint mindenki tudja, nem így történt. Az első pikulásnak kiöltötte a szájából a főtűt s azontúl vége volt a banda hadjáratnak, kezdődött a komoly lövöldözés. A pikulásért nem volt kár, de a banda népszerűsége oda vezetett. Pléh muzsika lett belőle s a Radechly-mars nem leküzdte több senkit Magyarországon. Merf mi csoda banda az, melylyel még országot sem lehet elfoglalni — kérdezték itthon. Hej! Viték volna csak oda valamelyik Rácz Palit, majd kihegedülte volna az őket a hegyek közül!

Azóta hát csak cigány-bandára vigadott a magyar s beláthatlan időnkig nem volt remény arra, hogy a helyzet javuljon. Egyszerre Budapest híre hozták, hogy vége a bandának, kezdődik a honvéd-zenekar. A banda megbukott, zenekar lépett a helyére. Elűl szép piros nyelvess. forgós sapkás karmester lépdelt, kurucosan kipördött bajusszal, rezes fringival, kacagánnyal. Utána csupa magyar gunyás legény, ki sippal, ki dobbal, ki hegedűvel.

— **A magyar Ziehrer,** — mondták a kávéháza járók, mikor az új karmester megjelent. Az asszonyok nem is szóltak már, csak néztek, egyre néztek. A Bacho karmesternek villogó szeme van.

Igy lett a bandából zenekar s így lett megint népszerű a katonabanda. Bacho István megreformálta az emberek lelkét s ahova fölírta az ő nevét, abba a kávéháza jártak legszívesebben az emberek. Szóval Bacho kireparálta a boszniai kudarcot s a bandával meghódította a fővárost.

Kövesi Ferenc karmesterről pedig keveset hallott a világ. Valami sápadó, irigy ember lehet, aki nem tudja elviselni a Bacho nagy népszerűségét. Vagy talán tehetség, aki ki akarja mutatni, hogy ő is legény a talpán. Ez a Kövesi Ferenc bepanaszolta jó Bacho Istvánt, hogy ámbátor ötszáz korona fizetést kap havonként, mégis pénzsóvár s mindenfelé játszatja a zenekart, miáltal a civil zenekarok elesnek a jövedelemtől. A följelentést, melyet Kövesi az ezredparancsnok-sághoz nyújtott be, megvizsgálták s úgy találták, hogy egy hódítót nem lehet megállítani utjában. Ha a Bacho zenekara kell a publikumnak, az a publikum dolga s nem a Kövesi uré. Szépen meg kell nyugodni, vagy ki kell hegedülni Bacho urat a helyéről, ha lehet. Bacho karmester azonban katonásan intézi el a dolgot s a budapesti büntető bíróságnál rágalmazás és becstelenség miatt följelentette a civil-karmestert.

— **A gáztársaság botránya.** A budapesti gáztársaság emberei csunya botrányt rendeztek ma délután a kerépcső-ut 23-ik szám alatt lévő Kossuth-kávéházban. A kávéházat nemrégiben nyitotta meg Wohlmut Adolf, aki egyik régi kávésa a fővárosnak s állítása szerint amióta a kávéház terén működik, már körülbelül harmincezer forintot fizetett gázgölyasztásért a társaságnak. Wohlmut Adolf és a gáztársaság között a napokban száz koronás differencia támadt a leszámolásnál. A kávéház a száz koronát nem akarta megfizetni, mert — szerinte — nem volt ez jogos követelése a társaságnak. Ma délután azután — úgy fél öt óra tájban — a gáztársaságnak három kiküldött embere jelent meg a kávéházban, hogy a gázórát elvigyék. Maga a kávéház nem volt otthon, csak a felesége s ez kijelentette a munkásoknak, hogy a gázórát nem engedni elvinni, hanem holnap minden körülmények között rendezni az ügyet. A három munkás erőszakoskodott, mire a kávéházban lévő vendégek közbeléptek és a munkásokat kidobták a kávéházból. Fél órával később már husz gázmunkás jelent meg a kávéházban, botokkal, vasrudakkal felgyverkezve. Nem is kérdezték a kávéház feleségét, hogy hajlandó-e kifizetni a szerinte jogtalan követelést, hanem nekiestek a kávéház üvegkirakatainak, bevették s azután a kávéházba berontva ott mindent összetörték és zúztak, ami csak a kezük ügyébe esett. Wohlmut Adolfét, a kávéház feleségét pedig úgy elverték, hogy a szegény asszony eszméletlenül terült el a földön s dr. Vajda orvos alig tudta életre kelteni. Ekkor körülbelül kétszáz vendég volt a kávéházban, akik természetesen nekitámadtak a brutális munkásoknak és lett olyan verekedés, hogy tíz rendőr alig tudta szétválasztani a felgyújtott embereket. Végre is sikerült a rendőröknek a gáztársaság embereit kivinni

a VII-ik kerületi kapitányságra, ahol jegyzőkönyvet vettek fel velük, hogy kinek az utasításából insceniozták ezt a hallatlan botrányt. Lehetően ez alkalommal a legnagyobb megbotránkozás nélkül tudomás venni a gáztársaságnak erről az erőszakos és a közönséggel szemben nagyon tapintatlan eljárásáról, hogy éppen akkor akarta egy nyilvános helyiségből elvitetni a gázórát, amikor a helyiség tele volt vendégekkel. Ha valami differencia volt közte és a kávéház tulajdonos között, intézte volna ezt el a tisztelt társaság olyan időben, amikor az elintézésnek ez a brutális módja nem alterálja a vendégeket. De még ebben az időben is több figyelmet és kiméletet érdemel minden polgár, aki keservesen szerzett filléréivel gazdagítja azt a társaságot, amely anyai okot adott már arra, hogy a nagy közönség joggal követeljen tőle tisztességes eljárást. Azért meg, hogy vasrudakkal és dorongokkal felgyverkezett munkásokat küld ki nyilvános helyiségben szórakozó közönség szétverésére, megérdemelné, hogy a nagy közönség óvakodjék tőle és minél kisebb mértékben vegye igénybe szolgálatait. Mert ilyen körülmények között nincs kizárva, hogy ami ma délután egy nyilvános helyiségben történt, holnap ismétlődni fog egy tiszteletreméltó polgár családi szentélyében.

— **Aki nem gyászolhat jogosan.** Párisi lapok írják, hogy Filipp orléans herceg is Angliába szándékozott utazni, hogy résztvegyen Viktória királynő temetésén. De utazását Milanóban félbeszakította. Párisi barátainak a herceg azt adta okul, hogy neje megbetegedett, de azt hiszik, hogy Filipp hercegnek kissé elkésve alkalma volt meggyőződni arról, hogy a temetésen a hivatalos gyászolók között neki helyet nem juttathatnak, mert sem az angol nép, sem a londoni előkelő társaság őt, aki nevét a királynő sulyos megsértésével hozta kapcsolatba, jogosult gyászolónak el nem ismerné. Hogy a herceg rossz kifogást használt, azt bizonyítja az a tény is, hogy neje, Mária Dorottya hercegné, éppema Viktória királynő temetése előtt való napon utazott el Voloscaból Milanóba, ahol férjével találkozott.

— **Szegény-bank.** A jótékonyosság gyakorlását akarja rendszerbe szedni egy emberbarát, aki azt ajánlja, hogy Szegény-bank címén létesítsék egy központi pénzügyintézet, amely az összes, szegényeknek szánt pénzt rendszeresen és pontosan kezelné. A társadalom által létesített eme bank ne kezelje csak az összegyűlt alalmazásokat és befolyt nagyobb pénzüsségeket, hanem vegye gondozásba és kezelésbe az összes közjótékonycseu intézeteket és egyesületeket is, melyek eddig az országban szétforgácsolva, tulságos nagy apparátusokkal és költséggel kezeltetnek és a vagyonnak egy részét tulajdonképeni rendeltetésétől elvonják. Szigorú ellenőrzés mellett gyűmölcsöztesse a bank a szegények vagyonát s a lehetőség határai között, vásároljon telepeket, létesítsen menhelyeket, kórházakat, gondoskodjék a szegény gyermekek ingyen taníttatásáról és neveltetéséről. A jelenlegi levelező-lap intézmény minden újítás és új költségek nélkül legalkalmasabb eszköz lenne a kisebb adakozásokat a Szegény-bankba juttatni, anélkül, hogy a bank nagyobb pénzkészletet tartana. Milliók filléreit lehetne összegyűjteni, ha mindenki, kinek legalább 4 fillére van e célra egy egyszerű levelezőlapot vesz és reá írja: *A Szegény-banknak Budapest.* Ha többet szán elküldésre vagy ha gyűjtésekből eredő nagyobb összegek küldendők be, annyi postai értékjegyet ragaszt a levelezőlapra, amennyit az összeg kitesz, — ha pedig gyűjtött összegekről nyugalom kell, vagy bármik okból a beküldő neve is nyugtázandó, ezen nyugtázás történéjk csekély illeték ellenében egyszerűen bevényyelvoly, mint az ajánlottlevelek feladásánál. A posta kézbesítse e levelező lapokat a szegény-bank igazgatóságának, mely azokat összegyűjti, lajstromozza és a segélykiosztás idején beváltja, illetve utalványnyal kifizetésre közvetlenül az országban oda utalja, ahol a kiosztás vagy segélyszüksége fennforog. A Szegény-bank ügyeit vezessék a szegények ügyét melegen szívén viselő uralkodóház védnöksége alatt az ország és a társadalom legfőbbjei. Ügyviteli igazgatóságának élére rendeljen ki az állam egy főtisztviselőt, aki a Szegény-bank jövedelméből fizetett csekély számu személyzetet a bank ügyeit vezesse. A közvetlen érintkezést a segélyre-szortallak tartásá fenn a városokban és megyékben alakuló helyi szegény-tanácsok.

— **Halálhír.** Hanvai Sándort, a VIII-ik kerület érdemes előjáróját sulyos csapás érte. Edesanyja, özvegy *Hrabkovsky* Sándorné, született *Mahrhoffer* Anna ma délelőtt tíz órakor hetvennégy éves korában meghalt. A halottat holnap délután szentelike be a József-körről 81. számú házában, azután Új-Áradra szállítják s ott temetik.

Özvegy *Kocs-Szabó* Antalmé, született *Kenesei Kenessey* Kornélia ma meghalt Budapest városának 58-ik évében. A megboldogultban *Farkas* János, a képviselőház terembiztosa anyósát gyászolja.

— **Bresoi kiszabadítása.** Rómából távratozzák, hogy a rendőrség megcáfolja annak az összeesküvésnek a híret, amelynek Bresoi kiszabadítása lett volna a célja. Brescit azért szállították *Porto Longoba*-ra, mert a milánói börtön nincs berendezve életfogytiglan elítélt foglyok eltartására.

(x) **Ötször** oly tartós és vízhatlan lesz lábbeli, ha annak talpát *Durátorral* keni be. Ára 1 korona. Főszéktüldés: *Durátor-gyár*, Lipót-körről 8.

(x) **Köstudomásu,** hogy köhögés, rekedtség és elnyálkásodásnál legbiztosabban hatnak *Egger melipasztilidák.* Kaphatók minden gyógyszerertárban és droguériában. Doboza 1 korona és 2 korona. (Próbadozob 50 fillér.) Főraktár: *Nádor-gyógyszertár*, Budapest, VI., Váci-körről 17.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

Beszélgetés Gabriel Moureyval.

Budapest, február 5.

Néhány nap óta a magyar fővárosban időzik *Mourey* Gabriel, hírneves francia műkritikus, a *Studio* párisi szerkesztője, hogy a *Nemzeti Szalomban* rendezendő nagy francia kiállítást előkészítse. *Mourey* Gabriel nekünk magyaroknak kétszeresen érdekes vendégünk. Először mint a legfinomabb elméjű modern franciák egyike, s másodsor mint valaki, — akivel már találkoztunk egyszer.

Aki érdeklődéssel kíséri a művészeti dolgokról megjelenő cikkeket, az emlékeznii fog arra, hogy *Mourey*, a francia író, tavaly irt egy kritikát a párisi kiállítás magyar képeiről, s ez a kritika sehol máshol, csak éppen egy magyar lapban látott napvilágot. Ez a nyugodt hangon, okos fővel megírt bírálat akkoriban nagyon nagy zajt csapott a magyar művészek közt. Egy mást érték a nyilatkozatok, a vehemens hangon irt cikkeket, a tiltakozások, s *Mourey* ur majdnem úgy kikapott a magyar művészekől, mint a magyar művészek némelyike *Mourey* úrtól. Pedig abban az emlékezetes cikkben nem volt más, mint hogy egy elsőrendű francia újságíró bement a magyar képek közé és szíve szerint megírta, hogy mi a véleménye róluk. Ez a vélemény azonban megegyezett sok, a művészettel különösebben foglalkozó hazánkfiának véleményével, s így aztán hamar készen volt a gyant, működni kezdett a pletyka, s lett a dologból kisebbrendű botrány — még pedig félbenmaradt botrány.

Most *Mourey* Gabriel a lehető legrokonszenvesebb megbízással eljött hozzánk, a mi vendégünk.

A *Budapesti Napló* szerkesztője úgy találta, hogy nem lesz érdektelen, ha ennek a félbenmaradt ügynek éppen a legérdekesebb szereplője, maga *Mourey* ur teszi le a zárókövet. Egy munkatársunk ma meglátogatta a francia író, aki a híres cikk történetét így adta elő:

— Amikor a világiállítás megnyitott, egy párisi kiadó cégnek, a *Société d'Éditions Artistiques*-nak az az ötlete támadt, hogy egy díszes könyvet ad ki a Párisban vendég szereplő idegen képművészetekről. Engem bizott meg azzal, hogy ehhez a könyvhöz a képeket kiválogassam, s hogy minden nemzet kiállításáról egy-egy tanulmányt írjak. Munkámhoz azonnal hozzá is fogtam, s előbb irtam egy esszát az angol képekről, s aztán a magyarokról. Sokat ségáltam a magyar képek közt, s nagy vágyat éreztem magamban, hogy ennek a hatalmasan fejlődő nemzetnek a művészetével foglalkozzam. Amikor a cikkem — amely a könyvnek egyik fejezete lett volna — már készen volt, találkoztam a magyar természetben *Szikszay* Ferencel, akivel már régebben megismerkedtem egy műkereskedő révén. Ő lévén egyetlen magyar ismerősöm, megkértem, hogy legyen szíves, egészítse ki a magyar művészeti viszonyokról és az egyes művészek koráról szerzett értesüléseimet, melyeket a *Revue Blanche* és a *Figaro* hasábjain megjelent tanulmányokból merítettem. Ezt *Szikszay* ur szívesen meg is tette, s tartozom azzal a kijelentéssel, hogy későbbi magyar ismerősöm, művészek és írók egymásután győzték meg arról, hogy *Szikszay* ur a legnagyobb lojalitással értesített a magyar művészi élet viszonyairól. Ha változtattam valamit az ő értesítései után a cikkemen, az az ő kérésére és csakis azért történt, hogy enyhítsek némely szigorubb, nyersebben kifejezett ítéletet olyakkal szemben, akik erre korak, vagy előzetes munkásságuk tiszteletreméltósága révén jogot tarthatnak.

Ezt megköszöntem neki, s tisztelettel hajoltam meg az előtt a tüzes szeretet előtt, amelylyel ez a fiatal művész hazája művészetének ügyét Párisban szolgálta. De most egy elemi csapás következett. Az én kiadócégem, amely a diszunktát tervezte, csöbbe került, megszűnt. S az én fiókomban ott volt a két cikk, egy meg nem jelenendő könyvnek két fejezete. Hogy valamiképpen mégis hasznát vegyem a munkámnak, elhatároztam, hogy a magyar

képekről szóló sorokat egy magyar lapban fogom publikálni. Nem tudok magyarul, de megbízható emberek mondatról-mondatra lefordították nekem a magyar cikkeket, s meggyőződtem, hogy *hű fordítása* az én szövegemnek, s egy szót se tettek hozzá, egy szót se vettek el belőle. Hallottam említeni, hogy azt a cikket nem én írtam, csak a nevemet írtam alá. Ez a legszomorubb tévedések egyike; azt hiszem, azt nem kell sokáig magyaráznom, hogy ilyen dologba soha életemben nem mennék bele. Ami magát a cikkben kifejezett véleményt illeti, annak a nyilvánítására nekem jogom volt. Megírtam, hogy mi tetszik nekem és mi nem tetszik. Gyűlölöm az akadémiákat, a vaskalapos festőket, a rutin-embereket és szívem minden melegével azokhoz állok, akiknek a képeiben erőt, művészi egyéniségre törekvést és érző emberi szívet látok. Ez az én kritikai hitvallásom és nincs a világban senkinek joga a meggyőződésem őszinteségében és függetlenségében kételkedni. Ezt az egyszerű elvem erősen hangoztattam nemcsak a magyar, hanem az angol és francia művészekkel szemben is. Ez az egész. És azt hiszem, ennél egyszerűbb dolog nincs a világban.

Majd később hozzátette:

— Ami pedig azt a mende-mondát illeti, hogy *Hock János* urnak valami köze lett volna az én cikkemhez, arra nézve csak azt kell konstatálnom, hogy *Hock János* ural, akinek jellemét és tehetségét azóta megtanultam tisztelni, jóval a cikkem megjelenése után kötöttem ismeretséget s vele addig sem írásban, sem szóval nem közlekedtem.

Mourey ur hosszabb ideig marad Magyarországon és a legalaposabb tanulmányozás tárgyává fogja tenni a magyar iparművészetet, amelynek meglepő fejlődését kiváló figyelemmel kíséri. *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszter nagy előzékenységgel támogatja ebben a munkában a jeles francia esztétikust, akiben ő is azonnal felismerte hazánk művészetének lelkes barátját.

Dalok

a tavaszról meg valakiről.

I.

Ah érzed-é, a levegőben
Mint reszket már a kikelet, —
És egyre hűbben, vakmerőbben
Sóhajt egy vágy a föld felett:

Valami kínos, halk bubánat,
Kéjben vonagló győtrelem,
Halálos epedés, utánad,
Óh új tavasz, nagy szerelem!

Hiába, hogy a februárban
Még hébe-hóba tán havaz', —
A földben és a napsugárban
Már ibolyázik a tavasz!

Hív a hegyekbe nemsokára
Budának bűvös mosolya,
Ahol a maga szeme párja
Néz majd reánk: az ibolya.

Mig fönt dalát madárka zengi,
Bolyongunk hegyen-völgyön át, —
S ha majd nem láthat senki, senki,
Megcsókolok egy ibolyát!

II.

Februárnak zord ködében
Jártam künt a szigeten:
A ború mind feketőbben
Nőt, gomolygott keleten.

Rőt a pázsit, cserje fázott,
Tar kopárság a liget,
És a szívem könyben ázott,
Óh te szegény, szép sziget.

A tavasznak legszebb napját
Megigérttem oszt neki, —
Vegye hát most a kalapját,
Megyünk a szigetre ki!

Hogy fog nézni majd a sok fa,
Ha a téli ég alatt
Ifjan, szőkén, mosolyogva
Napsugárom áthalad!

Nem fog fájni, nem fog ázni
Ekkor édes szigetünk,
Mi meg végül özonnáznunk
A kioszkba sietünk.

III.

Ha új mez díszlik a természetben,
Ős asztracán-bundám' levethetem.

Mikor az orgonát rügyezni látom,
Ah, hol pihensz vihar-edzett kabátom!

Közelg a válás — elcsuklik szavam, —
Ah, gallérának édes titka van.

Ha asszonyomtól mennem kell, — hiába, —
Még kikísér a kis előszobába.

És ott az asztráknak csókot ad, —
Hadd érje távol is még arcomat!

A hideg utcán feltűröm a gallért,
És nem irigylek kocsizó gavallért.

Orcám ragyog az asztráknak megett, —
És csókot érzek, édest, melegét!

IV.

Drága donna, szőke donna,
Kis kacsóját adja mostan
Jobb kezembe és ne féljen,
Noha tentás, de a fentirt
Három ének szenvedélyes
Tisztázása közbe történt, —
Adja ide kis kacsóját,
És figyeljen jól reám!

Drága donna, szőke donna,
Szívem ifjú királynője!
Ajka piros vánkösára
Égő csókom hódolatját
Oh be hánszor tettem már le,
En a csókok lánglovagja,
Boldogságban semmisülve, —
S most figyeljen jól reám!
Drága donna, szőke donna,
Tudja-é, mit gondolok?

Azt, hogy sokszor csókoltunk
Négykor, ötkor, hatkor, hétkor,
Hétfőn, kedden, szerdán, aztán
Elsején s a hónap végén,
Januárban, februárban,
Ekkor, akkor, itten, ottan, —
De még soha, de még soha,
Bimbó-bontó, illat-ontó,
Napsugáros, balzsamáros,
Kivirágzó kikeletkor,
Mikor bűnös bűvölettel
Átvonaglik a szívünkön
A természet űs szerelme,
Az új élet, — a tavasz!

Drága donna, szőke donna,
Bár itt volna a tavasz!

Gergely István.

A walesi bárd.

— Román. —

Merionethben (Wales hercegség) a bíróság elítélt egy költőt, amért verseit a piacon szavalta. Erre a költő visszatért régi foglalkozásához: gyomoreszöppeket áru.

Edvárd király, angol király
Nem ül fakó lován,
De rólad mégis dal szól' im'
Ó walesi tartomány!

Merioneth a hely neve
— A földje jó s kövér —
Melyért e kiesiny fűzfásip
Keserves dalra kél.

... Hol lágyan kél a déli szél
Ott történt az eset:
Költő árulta — ó mi sors! —
A Hoffmann-cseppeket.

De nem sokáig tette ezt
A műzák bús fia,
Mert tönkretette üzletét
A konkurencia.

— Vadat, halat s mi jó falat,
Nem nyújt a próza sem?
Fogadj' ó vissza újra hát,
Szép Műzám, kedvesem!

S a Műzsa — sajnos — gyöngye volt,
S a költő visszatért
A műzák rózsás berkibe:
És tépte a babért...

Merionethnek piacán
Szavalt az ég felé.
S a nép, az istenadta nép
Ebben kedvét lelő...

Ám egy szép csöndes reggelen
Csapás érte szegényt;
Egy policeman ott megjelen
S kér iparengedélyt.

— Áldás reád te jó bírő,
Bár sujt itéleted! ...
... S a költő újra árul
Koserű cseppeket...

És sokan veszik cseppjeit
Nagy Walesben szerzetesét,
Különösen kik ösmerék,
— Ó jaji! — költészetét.

FŐVÁROS.

(*) **A központi fővasut.** A nyugati pályaudvar kihelyezésének kérdése vetette fel a központi fővasut eszméjét. Azzal, hogy a nyugati pályaudvar néhány száz méterrel hátrább helyezik, nem oldják meg egyáltalában Budapest forgalmának célszerű lebonyolítását s azért a Mérnök-Egyesület nem is pártolja az eszmét, amelylyel a főváros polgársága fordult az egyesülethez, kikérve annak véleményét. A Mérnök-Egyesület *Zielinsky* Szilárd megyetemi magántanárt a mérnöki karnak ezt a kiváló képzettségű tagját bizta meg a kérdés előadásával. *Zielinsky* két előadásban ismertette a nagyfontosságú kérdést. Mindenekelőtt az eddig felmerült érveket ismertette, köztük az államvasutak két tervét, melyek közül az egyik rendkívül költséges volna s a viadukt bevonásával a város fejlődését akadályozná, a másik terv szerint az összekötő vonal nem érintené a város belsejének forgalmi gócpontjait. *Zielinsky* terve szerint a központi fővasut tíz kilométer utat tenne meg a föld színe alatt. A nyugati pályaudvartól indulna ki, a Váci-, Károly-, Muzeum- és Vámbház-körtakon s Üllői-ut alatt végig haladva a Kőbányán építendő szerelő pályaudvarhoz torkolna. A két pályaudvart négy vágány kötné össze. Minden kiszájtási költség ily formán elkerülhető: A szerelő pályaudvarba érkező vonat mozdonyát lekapcsolnák, villamos lokomotívval cserélnék ki s a Budapestre érkező utas kiszállhatna az Üllői-uton, a Deák-téren, vagy a nyugati pályaudvar helyén. Viszont elindulás előtt a villamos mozdony végig vontatná a kocsikat a város utcái alatt s az említett három ponton be lehetne szállni. E vasut összes építő-költségei a két pályaházzal, a megálló helyeken építendő nagyszabású fogadókkal együtt 80 millió koronába kerülnének, ellenben a felszabaduló városi területek telekértékek összesen meghaladnák a 75 millió koronát. Ot millió korona költség árán a főváros forgalma minden tekintetben tökéletes lebonyolítást nyerne. A központi fővasut kérdése felett a mérnökegyület jövő heti ülésén nagyszabású vita lesz.

(*) **A gyalogut-foglalás díja.** Ma délelőtt *Radozsa* János orsz. képviselő és *Némái* Antal kávéipartársulati elnök, fővárosi bizottsági tagok vezetése mellett, küldöttség tisztelt *Halmos* János polgármesternél és *Vaszi* János tanácsosnál, ányújtvaa a korzómenti és Andrássy-utú kávéosk és vendéglősök kérvényét, amelyben a tulajdonos nagy gyalogut-foglalás díjak leszállítását kérelmezik. A polgármester és a tanácsos kihatásba helyezte, hogy a kérelmet a lehetőséghez képest méltányosan fogják elintézni. Remélhető, hogy a közgyűlés is méltányolni fogja a kávéosk kérelmét.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Színházak bevételei.** A Nemzeti Színház és az Operaház inténdanturája ma teszi közzé az állami-lag szubvencionált két intézet 1901. január havi pénztári kimutatását. A Nemzeti Színház összes bevételei 53.164 korona 51 fillért tettek az 1900. januári 47.213 korona 74 fillérről szemben. A szaporodás tehát közel 6000 korona. Az Operaház a januári mérleg rosszul alakult. A bevétel 41.294 korona 46 fillér, az 1900. januári 54.553 korona 19 fillérről szemközt, tehát az apadás közel 13.000 korona. A bevétel átlaga a Nemzeti Színház napi 1714 korona, az Operaházban napi 1966 korona.

** **Molnár László lemondása.** Molnár László, az Országos Színész-Egyesület elnöke, egy, *Ditrói* Mór alelnökhöz intézett levélben, ma hozta tudomására az egyesületnek elnöki állásáról való lemondását. Az egyesület igazgató tanácsa ma délután tartott ülésében a legnagyobb sajnálattal vette tudomásul a lemondást s elhatározta, hogy Molnár László elnöki működése iránt való elismerését és lemondása fölött való sajnálkozásának kifejezését külön átiratban fogja a leköszönt elnökkel tudatni. Az átiratot *Ditrói* Mór vezetése alatt külön küldöttség fogja Molnár Lászlónak átadni.

Az Ocskay brigádéros főpróbája. A Vígyszínházban esütörtökön délelőtt tartják meg *Herczeg Ferenc Ocskay brigádéros* című vívéneti színművének jelmezes főpróbáját. A szerző kérésére a főpróbát kizárólag a saját meghívott képviselői előtt fogják megtartani.

A Peleskei nótárius a Nemzeti Színházban. Szombaton, e hónap 9-ikén, eleveníti föl a Nemzeti Színház *Gaal József* énekes bohózatát, a Peleskei nótárius, amely 1838-tól 1874-ig állandó műsorszámba volt a Nemzetnek. Ez alatt a 36 esztendő alatt 72-szer játszották a darabot s alig volt színésze a Nemzeti Színháznak, aki részt ne vett volna a Peleskei előadásában. Először 1838. október 8-án adták *Bartháné* javára, aki Nina szobaleány szerepében lépett fel. Az első Zajtay *Megyeri* volt. Sugár *Lacit Lendvay*, Baczur *Gaszit Bartha*, Othelló *Fánys*, Desdemónát *Lendvayné*, Hopfent *Szentpétery* és a sötétiség királyját *Laborjati Róza* játszotta. Azóta a darab népszerű szerepet a Nemzeti Színház híres művész-gárdájából a következők játszották:

A nótárius: *Megyeri*, *Szentpétery*, *Szilágyi*, *Komáromi Samu*, *Réthy*. Most a szerep *Ujházi* kezében van.

Baczur Gaszit: *Bartha*, *Lendvay*, *Szerdahelyi*, *Tamáry* személyesítették. Most *Rózsashegyi* játszta.

Sugár Lacit: *Lendvay*, *Egressy*. *Udvarhelyi*, *Náday* és *Nagy Imre*. Mostani személyesítője *Gyenes*. *Toti Dorkát*: *Kovácsné*, *Lipsey Klára*, *Patakiné* és *Klárné* játszották. A szerep most *Rákosi Szidi* kezében van.

Othelló híresebb személyesítői: *Fánys*, *Lendvay* voltak, míg *Desdemónát* *Lendvayné* játszotta. Most *Othelló-Beregi Oszkár*, *Desdemóna K. Hegyesi Mari* lesz. **Ninát**: *Bartháné*, *Lipsey Klára*, *Szerdahelyi Nelli*, *Némethy*, *Niczkiné*, *Helvey Laura* és *Blaháné* játszották. Most a szerep *Nagy Ibolyka* kezében van. **Fánit** *Erkelné* kreálta. Később *Szabó Krisztina*, *Bartháné*, *Szentpétery*, *Prielle Kornélia*, *Rákosi Szidi* és *Helvey Laura* játszották. Fánit most *Ligeti Juliska* lesz.

A bíróné első személyesítője *Déryné* volt. *Hermann* leghíresebb személyesítője *Egressy B.* volt. Egyszer e szerepet *Ujházi Ede* is játszotta. Ugyanakkor *Hopfen Vizári* volt. *Sándor* szerepében *Egressy Gábor*, *László* és *Lendvay* is fellépett.

A *Peleskei nótárius* 72 színlapja közül érdekes az 1842. november 3-iki, mely szerint *Baczur Gaszit* egy „névtelen műkedvelő” játszotta. Az 1861. június 26-iki színlap szerint a darab „új kidolgozással” adták. 1839. február elsején ugyancsak „új kidolgozással” adták az első felvonás. 27 évi pihenetés után szombaton veszi fel tehát újra műsorába a Nemzeti Színház a magyar színműirodalom legnépszerűbb, elvéihetetlen humorú bohózatát.

Jóteköny előadás a Vígyszínházban. A *Burmester Willy* és *R. Hilgermann* *Laura* közreműködésével e hónap 16-án az *Építőiparosok Segítő-Egylete* javára a *Vígyszínházban* rendezendő előadás iránt a közönség körében oly nagy az érdeklődés, hogy a jegyek jó része már elfogyott előjegyzések révén. A még megmaradt jegyek az előadásra, amelyen *Burmester* és *Hilgermann* hangverseny-programjuk legjavát fogják előadni, megváltathatók holnapról, e hónap 6-ikától kezdve, naponta a *Vígyszínház* jegypénztáránál és a *Központi Színházijegypénztárnál* (IV., *Koronaherceg-utca* 8. és VI., *Andrássy-ut* 10.) előreváltási díj nélkül.

Rothauszer Teréz dalesteje. *Rothauszer Teréz*, porosz királyi udvari operanékesné, e hónap 15-én a *Royalban* tartandó dalestején ismét oly remekműveket fog bemutatni, amelyeket Budapesten nyilvánosan elő nem adtak. Ezek közt van *Brahmsnak* *Cigánydalok* című híres sorozata, amely nyolc dalhoz a nagy dalköltő az inspirációt Budapesten szerezte, ezeknek előadása tehát ránk nézve különös érdeklődést bír. Ezenkívül *Mozart* egy nagy opera-áriája, *Jensen*, *Schubert*, *Grieg* és *Löwe*-féle dalok egészítik ki a felette érdekes műsort. *Roth* *Ernestin* zongoraművész, aki az estén közreműködik, *Schumann*, *Mendelssohn*, *Brahms* és *Herzfeld*-féle darabokat játszik. Jegyek korlátolt számban még kaphatók *Méry Béla* zeneműkereskedésében *Andrássy-ut*, 12. sz.

Nagy művészestély az inségesek javára. Az inségesek javára e hó 14-én a *Vigadó* összes termeiben nagyszabású hangversenyt rendeznek, melynek műsora a következők:

1. *Wallace-Maritana*: *Nyitány* előadja a művész-növendékekből alakult zenekar *Goitein Pál* vezénylete alatt.
2. *Prolog*, írta *Ábrányi Emil* előadja: *P. Márkus Emilia*, a Nemzeti Színház tagja.
3. *Ave Maria* éneklé *Neumann Simon*, a Theater an der Wien tagja, *hegedűn* kíséri *Steiner Hugó*, zongorán *Goitein Pál*.
4. *Dalok*; éneklé: *Küry Klára*, a Népszínház tagja.
5. *Paganini: Mózes ábránd*, *Csemegényi Roudeau*, előadja: *Kubelík Jan*, román kir. kamaraművész.
6. *Humoros-részletek*. Előadja *Hegedűs Gyula*, a Vígyszínház tagja.
7. *Donizetti: Ballada*, éneklé: *Szilágyi Arabella* urnó.
8. *Mozart: Trió*, előadja *Altschul Miksa*, *Méry Vilmos* és *Steiner Hugó*.

A művészekből alakult zenekaron kívül a 59. gyalogezred zenekara és egy jónévi cigányzene fog közreműködni. A bál intéző irodája *Pannónia*-szálloda, hivatalos órák 12—1-ig és este 6—8-ig.

A Magyar Színház új operetteje. A *Magyar Színház*-ban megkezdték az *Aymont lányok* című francia

operett betanulását, amely a színház legközelebbi újdonsága lesz. Az operett fő női szerepét *Ledofsky Giza* fogja kreálni.

Az Országos Színész-Egyletől. Az *Országos Színész-Egylet* központi tanácsa ma délután tartotta rendes havi ülését *Herczeg Ferenc* elnökölte alatt. Az ülésen jelen voltak: *Ditrői Mór*, *Krecsányi Ignác*, *Leszkaí Ambrus*, *Somogyi Károly*, *Feld Zsigmond*, *Pesti-Ilász Lajos* színgazgatók, *Márkus József*, dr. *Komor Gyula*, *Ballasa Jenő*, *Balla Kálmán*, *Vidor Dezső*, *Topolczai Dezső*, *Rónaszéki Gusztáv*, *Szilágyi Vilmos* tanácsosok és *Mészáros Kálmán* irodagazgató. Az ülés első sorban a vidéki színészet rendezésének a kérdésével foglalkozott; felolvastott az a memorandum, melyet az egyesület a kerületi rendszer melletti életbeléptetése érdekében a belügyi kormányhoz intéz. A *Mészáros Kálmán* irodagazgató által megszerkesztett lendületes memorandumot a tanács egész terjedelmében elolvasta s *Herczeg Ferenc* indítványára csak abban a tekintetben egészíti ki, hogy a memorandumban figyelembe ajánlássék a belügyi kormányhoz az, hogy a vidéki színészet reformjánál az egyesület autonóm jogainak a kiegészítését is tartsa szem előtt. A kérdés kapcsán a tanács külön köszönetet szavazott *Rónai Jenő* torontáli és *Lukács György* békési főispánoknak, akik a reform kérdésében legutóbb tartott ankét alkalmával a legmelegebben sorompóba zárták a vidéki színészet művészeti és anyagi érdekeiért. *Málnár László* elnök lemondásának az elintézése után, amelyről lapunk más helyén írunk, a tanács a napirend tárgyalására tért át. Sajnálattal veszi tudomásul a közoktatásügyi miniszter leiratát, melyben tudtja, hogy az egyesület által létesíteni szándékolt színészkola céljaira segélyt nem adhat. Következtek a koncesszió-ügyek. *Bokody*, *Csóka*, *Deák*, *Demény*, *Fekete Béla*, *Fekete Miksa*, *Hevessy József* és *Kiss Pál* igazgatókra nézve, akik kötelezettségeiknek eleget nem tettek, kimondta a tanács, hogy koncessziójuk bevonása érdekében felír a belügyminiszterhez. Megszavazta a tanács *Somogyi Károly*, *Krecsányi Ignác*, *Leszkaí András*, *Pesti-Ilász Lajos* és *Balla Kálmán* (új) koncesszióját. A tanács ezután a folyó ügyeket intézte el.

Színpartóló egyesület alakult. *Kalocsán*. *Kalocsáról* írják, hogy ott színpartóló egyesület alakult, amelynek már eddig 200 tagja van. Az egyesület, melynek megalakításán dr. *Tarajosy Sándor* orsz. képviselő és *Sztóra József* tanár bábukodtak, a vidéki színészet országos rendezése alkalmából azt óhajta elérni, hogy *Kalocsa* alkalmas színi kerületbe osztássék be, mint-hogy áldozatot is készek hozni azért, hogy megfelelő társulatot kapjanak.

Művészestély a Császárfürdőben. A *Jókai Kör*, amely buzgó működésével sokban hozzájárult a III. kerület szellemi életének emeléséhez, az inségesek javára február 17-én este 8^{1/2} órakor a Császárfürdő helyiségeiben művészestélyt rendez. Közreműködnek: *Amon Margit*, *Szibely Blanka*, *Szojyer Ilonka*, *Kovács Mihály*, *Solymosy Elek*, *Dienzl Oszkár*, *Erdélyi Dezső* és *Sopronyi Henrik*. A rendező bizottság tisztikara, *Jókai Mór* védősége mellett, a következők: *Szilágyi Károly*, *Krompholz Gyula*, *Szabó Károly*, *Márton Béla*, *Homonnay Béla*, *Bánd Dávid*, *Gyulányi Imre* és *Fánchy Rezső*.

Amerika az Urániában. Amerika utolsó próbája ma volt az Urániában. A esütörtöki bemutatóra készen áll újabb *Hegedűs Sándor* első darabja. A mű három felvonásának ezek a címei: I. *New-York*, II. *A yankee-jöld* és III. *Ös-Amerika*. Megérkeztek az összes kinematogramok is. A esütörtöki premierre folynak az előjegyzések; a földszinti páholyok mind elfogytak, a többi helyekre elővételi mellékdíj nélkül lehet ma előjegyezni.

Színész-házasság. *Stoll Károly*, a kolozsvári Nemzeti Színház rendezője, aki áprilistól fogva a Népszínház-nál foglal el rendezői állást, oltárhoz vezette *Szende Annát*, a *temesvári* szintársulat kedvelt primadonnáját.

Magyar énekesnő Párlaban. A párisi nagy opera legújabb akvizíciója *Koralik Paula* kisasszony, a budapesti *Országos Zenekadémia* végzett növendéke, aki egy ideig ösztöndíjas tagja volt a *M. Kir. Operának* is. Az ifjú művésznő, aki e hónap végén mutatkozik be a párisi opera közönségének *Lohengrin* előadásában, 19,000 frank fizetéssel szerződött. Második fellépése *Tannhäuser* Erzsébetjében s a harmadik a *Bolygó hollandi* Szentjában lesz.

Vidéki színházak. *Miskolcra* írják nekünk: *Csóka* társulata operett-primadonnájának, *Ledofsky Mariskának*, a napokban volt a tulajomajátéka *Hoffmann meséiben*, amelynek harmas női szerepe a művésznő legjobb alakításai közé tartozik. A közönség a színlapig megtöltötte a házat kedvelt művésznőjének tulajomajátékára, aki a zajos tapsoknál kívül nem kevesebb, mint tizenöt virágajándékot kapott. — *Kassán* — mint tudósítónk jelenti, — egymást érik a premierek. Tegnapelőtt került bemutatásra, zsúfolt ház előtt *Müllöcker* nagy operettje, a *Vicedmirás*, amelyben a társulat énekes személyzete, — élén a négy operett-primadonnával — nagy sikert aratott. A darab új díszletekkel fényes kiállításban került színre. A zajos sikerben egyaránt osztozkodtak *Routay Boriska*, *B. Rusznéky* — *Ilona*, *Szönyey Ilona*, *Káldy Mariska*,

Andorffy Péter, aki a darab rendezéseért érdemel dícséretet, továbbá *Hunyady József* és *Németh János*. Legközelebb lesz a premiejre a *Coralie és társa* bohózatnak. Altalában *Szendrey Mihály* színgazgató minden megtesz arra nézve, hogy a közönség fokozott mértvben megnyilvánuló pártfogására érdemessé tegye magát. — *Debrecenből* jelenti tudósítónk: Allandóan sikerült estéi vannak a színháznak. *Komjáthy János* igazgató változtatás műsört csinál és gondos előadásban hozza színre a fővárosi színházak legjobb darabjait. Az újdonságok sorában nagy tetszással adták legutóbb a *Tökölő apát*, a *Kis mamát*, az *Arany-asszonyt*; most pedig a *Bölcsőre*, a *Cyano de Bergeracra* és a *Tartalékos férjre* készül a társulat. A közönség kedvelte *Komjáthy*-né, *Kállay Lujza*, *Bódy Ella*, *Sárosi Paula*, *T. Halmy Margit*, aki a Nemzeti Színházhoz szerződött, *Fáy Flóra*; a férfiak közül *Komjáthy János*, *Tanay*, ifj. *Szathmáry Árpád*, *Karac*, *Körösi* és *Béklay*. *Komjáthy* működésével a közönség meg is elégedve s a színgyűri bizottság minápi ülésén is egyhangulag kifejezést adott teljes melegekedésnek, ama társulásokkal szemben, amiket az utóbbi időben egyesek az igazgató ellen írtak.

Bécsi operett-társulat Országszágban. A bécsi Carl-Theater volt operett-társulata ez idő szerint *Pétevárról* játszik, még pedig nagy sikerrel. A társulat, amelynek *Stojan* kisasszony a primadonnája, estéről-estére zsúfolat házak előtt játszik. *Pétevárról* *Moszkába* és innét *Odesszába* mennek.

Operaelőadás a telefon hírműködésben. A Magyar Királyi Operaházban ma este Gounod nagy operája, a *Faust* kerül színre. Ez előadást a Telefon Hírműködés előzető odahaza, a Jakásokon is, végighallgathatják, mert a Hírműködés azt teljes egészében közvetíti. Az operaközvetítés után a rendes esté felolvasás következik, annak végzetével pedig 11 óráig még cigányzene lesz hallható, melyet az Emke- és Elíte-kávéházból közvetít a Telefon Hírműködés.

MŰVÉSZET.

Magyar művésznők kiállítása. *Huszár Ilona* báróné, az ismert festőművésznő, aki a királyi palota magyar termeinek berendezését is tervezte, azzal a tervvel foglalkozik, hogy a magyar művésznők összes alkotásait csoportos kiállításban bemutatassa. A tervbe vet kiállítás végső részét *Hegedűs Sándorné*, a kereskedelmi miniszter felesége, immár el is vállalta. *Huszár Ilona* báróné most azzal a kéréssel fordul a magyar művésznőkhöz, a vidékiekhez is, hogyha ezen a kiállításra munkájukkal résztvenni akarnak ezt a szándékukat nála, Felső-erdősor 22. szám alatt, akár személyesen, akár levélben jelentsék be. A kiállítás rész lehet venni szobrokkal, képekkel, díszítő munkákkal és egyáltalán mindenféle műtárggyal.

Szobrok a tenger mellyén. *Egy athéni* távirat jelenti, hogy a *Cerigo* (Kythera) körül a tengerben végzett kutatások közben burúrak a tenger fenekén egy jó karban levő, *Aetnagyságu bronz-szobrot* találtak, amely hasonlít *Praxiteles* *Hermes-szobrához*. Azonkívül több teljesen hibátlan bronz-szobrocskát is találtak.

Egy festőtanár halála. *Charlemagne* *Osszypovics Adolf*, a pétevári képzőművészeti akadémia tanára, meghalt 75 éves korában. 1858-ban festett nagy képét, „*Suvárov táborát*” II. *Sándor* cár vette meg, „*II. Katalin* című *Falconet* műtermében” című képére 1870-ben tanári címet kapott. Élete végén számos illusztrációt készített egy orosz történelmi díszműbe.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Kisfaludy-Társaság nagy hete a ma délutáni előzetes köz-üléssel kezdődött. Az Akadémia képes termében *Béthy Zsolt* elnöklése mellett a következő tagok gyűltek össze: *Jókai Mór*, *Gyulai Pál*, *Berezovics Albert*, *Herczeg Ferenc*, *Alexander Bernát*, *Ábrányi Emil*, *Kozma Andor*, *Bársony István*, *Várady Antal*, *Jakab Ödön*, *Radó Antal*, *Benedek Elek*, *Szűry Dénes*, *Somló Sándor*, *Riedl Frigyes*, *Hegedűs István*. — *Vargha Gyula* titkár beteterjesztette a szármadásokat és a jövő évi költségeloirányzatot, a gazdasági bizottság elaborátumát. A közgyűlés mind a kettőt megjegyzés nélkül fogadta el és a fllmentést megadta. A bemutatott mérlegből kitűnt, hogy a Kisfaludy-Társaság vagyona 1900. december 31-én: 352.133 korona 6 fillér. — Ezután az 1899. évi *Lukács Krisztina*, *Széher* és gróf *Vigyázó Sándor*-féle pályázatok eredményéről referáltak az illető bírálóbizottságok. A *Petőfi költségtelenek szónoki formában való jellemzésére* tizenöt pályamű érkezett, de a bíráló (*Gyulai Pál*, *Ábrányi Emil* és *Alexander Bernát*) nem talált köztük jutalmazásra méltót. A pályaművek tulajomó része galdyos frázisokban dicsőíti *Petőfit*; találabb kritikai jellemzést egyik sem adja. *Alexander Bernát* jelentése mindössze kettőt emel ki, mint figyelemreméltót: az 5-ik számút (jellegje: *Ami adtal, abból semmi sincs elveszve*, *Firől-fira* szállás, mint egy közös eszme. *Arany*.) és a 6-ik számút (jellegje: *A nagy stílus a nagy szenvedélyek következménye*, *Nietzsche*). Ezt az utóbbit, mint aránylag legjobbat, a bíráló dicsőrelettel említték föl. — A *Széher* *Árpád*-féle

500 forintos díjért (magyar társadalmi regény), szintén tizenöt pályamű versenyzett. Két bíráló: *Benedek Elek* és *Várady Antal* a *Boldogság útján* című regényt tartja legjobbnak és a jutalom kiadását javasolja. *Herczeg Ferenc* ellenben különvéleményt adott be. Ő is azt tartja, hogy a *Boldogság útján* című regény térsai közt aránylag a legjobb, de a mesé banális és naiv, a tárgyválasztás még nem igen érett fiatalságra enged következtetni, komoly jellemzésről szó sem lehet és az egész műnek koszorúra méltó irodalmi értéke nincs. Mivel se jónak, se érdekesnek nem találja s attól tart, hogy jutalmazás esetén a Kisfaludy-Társaság presztízse szenvedni találja: a maga részéről nem ajánlja a pályadíj kiadását. A társaság *Herczeg véleményét fogadta el és a jutalom ki nem adására szavazott.* — A *Vigyázó* Sándor-féle pályázat (történelmi elbeszélés) szintén dugába dőlt. A bírálók (*Vadnay Károly, Rákosi Viktor és Vértessy Arnold*) egyhangú véleménye szerint a tíz pályamű közül egy sem érdemes jutalomra. A *Foszó ideológ* című pályamunka aránylag a legfigyelemreméltóbb. — Végre kitérték az új pályakérdéseket: A Lukács Krisztina-féle jutalmat 1901-re kisebb költői elbeszélésre, *Széher Árpád-féle* alapból vett 1000 koronát a *Toldi-trilógia* esztétikai méltatására és a *Vigyázó* Sándor-féle jutalmat *történelmi elbeszélésre* tűzik ki. Megállapították a február 10-iki ünnepélyes közgyűlés tárgysorozata is. A nagygyűlés programja a következő: Elnöki megnyitó: *Beöthy Zolt.* Titkári jelentés: *Vargha Gyula.* A nemzeti szellem Dantében: *Radó Antal.* — Mindörökké: *legenda Várady Antaltól.* — A vizesöpp lakói: *vig elbeszélés Herczeg Ferentől.* — Az anya álma: költemény *gróf Zichy Gézától.* — Horák ur: *vig elbeszélés Rákosi Viktortól.* — Jelentés a pályázatokról. — Elnöki zárószó.

○ A *Társadalomtudományi Társaság* első felolvasó ülését e hó 12-én este 6 órakor az *Iparegyesület* termében (Uj-utca 4.) tartja meg. Ez alkalommal *Pulsky Agost* országgyűlési képviselő tart szabad előadást *Demokrácia és nemesség* címmel. A vita ugyanerről a tárgyról február 19-én ugyancsak este 6 órakor fog megindulni. A társaság iránt a magyar társadalom széles rétegeiben nagy érdeklődés nyilvánul, már eddig is mintegy kétszázan jelentkeztek tagokul. Jelentéseket a *Huszádi Század* szerkesztősége (IV. Múzeum-körút 35.) fogad el.

FARSANG.

Bölcsöde-bál.

Budapest, február 5.

Az *Első Pesti Bölcsöde Egyesület*, amelynek boldogult Erzsébet királynék volt a fővédőasszonya, ma tartotta meg fényes bálját a Royalban. A budapesti mágnásvilág buzgólkodása, hogy a bál méltóan sorakozzék az előző évekbeli sikerült Bölcsöde-bálokhoz, teljes mértékben sikert aratott. A fővárosi társadalom színe-java érdeklődött az előkelő mulatság iránt s a Royal termei tündököltek a pazar toalettként. A bálányak szebbnél-szebb ruhákban jelentek meg s már maga a bálányak díszes társasága elég biztosíték volt arra, hogy az idei Bölcsöde-bál nagy sikerrel fog megtörténni. Ime a bál védőasszonyainak névsora:

Gróf Apponyi Lajosné, Blaskovics Eleménné, Bíró Arminné (sárga bársonyruha ezüst díszszel), *Farnady Eleménné* (sárga selyemruha brillián díszszel), *Gaal Jenőné* (ibolyaszínű moiréruha velour pointlésszel), *Hegedűs Sándorné* (fekete moiréruha), *Herich Károlyné, Haggrenmacher Károlyné* (sárga duchesseruha pointlésszel), *gróf Korniss Miklósné, gróf Károlyi Sándorné, gróf Károlyi Viktorné, Könyig Gyuláné* (illanzselyemruha aranydíszszel), *Kempesky Gyuláné* (ezüstszürke-ruha fagy pointlésszel), *herceg Lobkovitz Rezsóné, Lutzenbacher Pálné* (selyemruha, fekete pointlésszel), *Miklós Ödönné, Münnich Aurélné, Plósz Sándorné, Polyak Béláné, gr. Pallavicini Edéné, br. Révai Gyuláné, Széll Kálmánné, gr. Szapary Pálné, Stephani Ervinné, Sombory Lajosné, Sacellary Györgyné* (világoszöld selyemruha, ezüst-díszszel), *dr. Tauffer Vilmosné* (zöld brokát ruha), *gr. Wenckheim Frigyesné, gr. Zselénszky Róbertné* és *gr. Zichy Jakabné*. (Azok, akik mellett nem jelezünk öltözköztetést, az udvari gyászra való tekintettel, fekete selyem moiré-ruhában jelentek meg.)

A bál elnöke volt *Csekonics Gyula*, alelnökei voltak: *gróf Károlyi Mihály, gróf Széchenyi István, gróf Széchenyi László és Krause Jenő.*

Tíz órakor kezdődött a tánc, *Radich Béla* muzsikált. A bálon jelen voltak:

Asszonyok: Bakos Jánosné, Agoraszto Péterné, Bakonyi Károlyné, Bauer Antalné, Emmerling Vilmosné, Ebner Béláné, ifj. Erdélyi Sándorné, Gömör-Mariássy Ida, Gosztonyi Béláné, Hadassics Camillné, Hámos Lászlóné, Hajnik Imréné, Jármay Béláné, Kocsis Alajosné, Köbler Jenőné, Klug Nándorné, Lits Gyuláné, Löblbach Gusztávné, Mihákovics Dezsóné, Méhely Pálné, Nyiry Istvánné, Nagy Lajosné, Orosdy Fülöpné, Pekár Imréné, Pohl Józsefné, Ráth Jánosné, Székács Ferencné, Szilágyi Emilné, Schlosser Edéné, Takáts Lajosné, Thoma-Kralovanszky Ilona, Vécsey Károlyné, Vancsó Gyuláné, Pawlowski Edéné, Nagy Sándorné, Pritchard Royné, Lukács Antalné, Lukács Lászlóné, Pucher Ödönné.

Leányok: Bakonyi Vilma, Bakos Irén, Bíró Helén, Emmerling Vilma, Fackh Amália, Gerbeaud Gabriella és Marcelle, Glatz Elsa, Grundt Daisy, Hadassics Camilla, Hadzsy Olga, Hajnik Sarolta, Hegedűs Rózsika, Heinrich Margit, Heuffel Olga, Jármay Margit és Edit; Kempesky Ella és Margit, Klug Jolán, Koch Berta, Kocsis Elza, Lits Doda, Löblbach Olga, Lutzenbacher Mici, Méhely Mici, Mihákovics Margit, Nagy Margit, Pohl Edit, Prückler Margit, Ráth Ilona és Panni, Szende Anna, Székács Irén, Szilágyi Margit, Schloesser Alice, Szontagh Aranka, Takáts Mária, Tauffer Ilona, Thoma Mici és Ilona, Unger Bella, Vajda Ilma, Vancsó Gizzi és Mici, Vécsey Elza, Viola Margit, Nagy Vilma, Pritchard Violetta, Lukács Sári és Alice, Korizmos Juci, Lukács Ilonka, Krause Margit.

(A *Jurista-bál*, melyet szombathoz egy hétre, február 16-án tartanak, meg az Operában, a farsang legényesebb mulatsága lesz. Gróf Szapary Pál elnök betegeséből fölgöygyülván, átvette az ügyek vezetését, gróf Károlyi Minály, Latinovics Ernő és dr. Páyer Imre társaságban naponként 25–25 látogatást tesz a bálányak fölkerésére. Az eddig fölkerített patronesszek egytől-egyig elfogadták a bálányai tisztelt, köztük az évek óta visszavonultan élő, a jurista-bálok sikerében oly fényes nevű gróf Szapary Gézáé is.

(Az *Otthon-estély médiuma*. Altalános nagy érdeklődés nyilvánul az Otthon estélye iránt. A rendező bizottságnak sikerült *Willmann* tanár közreműködését is megnyerni arra az estére. *Willmann* a jelenkor legérdekesebb hipnotikus médiumai közé tartozik és közeléből Olaszország nagy városában szenzációit kellett telephathai és auto-szuggesztiós kísérleteivel, gondolatátvitelével és egyéb mutatványaiával.

(*Jótékonycélú művész-est*. Szép művész-estély rendez február 9-ikén a *Dr. Barthos Andor* miniszteri titkár elnökelő álló vigalmi bizottság. Az est jótékonycélú s a meghívó a célt a következő harmoniára valló részletekben mondja el: „A máteszalkai gör. katolikus, ev. református és izraelita hitfelekezetekhez tartozó lelkészek özvegyei és árvái segélyezésére létesítendő alap javára”. A hangversenyen közreműködnek: *Aranjossy Janka* és *Inkey Gizella*, a Magyar Színház tagjai, *Szentgyörgyi Miklósné, dr. Hódy Lajos* és *Balla Miklós*. *Erdélyi Lajos* zeneszerző ez estére új csárdást szerzett.

Nyiltér.

Nógrád-Verőcze község vadászati joga
f. évi február 21-én d. e. 11 órakor újabbi 6 évre haszonbérbe adatik.

Részletes feltételek a község előljáróságánál megtehetőek.

Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

EGYESÜLETEK.

(Az *Otthonból*). Az Otthon írók és hírlapírók körének választmányja ma délután 3 órakor *Rákosi Jenő* elnöklésével ülést tartott. Az ülés folyó ügyekkel foglalkozott. Köszönettel tudomásul vette a választmány Stubnya-fürdő ajánlatát, amelyely a fürdő évad 4 hónapjára (május 15-től szeptember 15-ig) nagy kedvezést nyújt az Otthon négy tagjának. *Falk Zsigmond* lovag pénztársai jelentése után a választmány alapító tagja fogadta meg *Krausz Lajost* és *Burger A.* és *Fiai* ügy műiparvállalatok céget. Elhatározta a választmány, hogy február 21-én, a márciusi évi közgyűlés előkészítésre rendkívüli választmányi ülést tart. Végül 3 pártoló tagot vettek föl.

(A *Magántisztviselők Országos Nyugdíjgye-sülete*) vasárnap, e hó 3-ikán délelőtt tartotta meg február havi ülését. *Weisz Berthold* alelnök az ülés megnyitása előtt meg szavakalki emlékeztet meg *Lukács Béláról*, az egyesület elhunyt elnökéről és jelentette, hogy az igazgatóság a halál hírére kitűzte a gyászlobogót és az egyesület palotáján 7 napon át hagyta — az elhunyt özvegyéhez az egyesületnévben részvétiratot intéztetett s a temetésen az igazgatóság és a választmány küldöttségileg képviseltette magát. Az igazgatóság ez ülésen kegyelettel jelezte *Lukács Béla* emlékét jegyzőkönyvileg megörökítette és egyszerűs mind a megelőzőleg tett intézkedéseket jóváhagyólag tudomásul vette. Az ülés elé terjesztett üzleti jelentésből kitetszik, hogy e közhasznú jótékonyági intézménynek a vagyona állandóan gyarapszik és hogy e vagyon jól gyümölcsözőleg van elhelyezve és pedig körülbelül egy millió koronát kitevő értékpapirokba és egy fél millió értéket meghaladó bérpalotába. A vagyon gyarapításához adományokkal újabb a következők járultak hozzá: *Báró Solymossy László, Bittó István, gróf Károlyi Imre, Pollak Károly és Társa* Budapest, *Häfner Károly* és *Fia* Ujvidék, *Königstädter Testvérek* Ujvidék, *Weisz Mór* és *Társai* Gyulán, *Patzauer Miksa* Szeged, *Deutsch* és *Pollak* Miskolc.

TÖRVÉNSZÉK.

§§ *Az Opera titkára*. Sok titkára van az Operának, de az igazi *Gamauf* István, kinevezetésénél és egyéni diszpozíciójánál fogva. *Gamauf* ugyanis merő

diszkrétció, ki soha és semmiféle titkot ki nem fecsegett. Még arra a kérdésre is, hogy mint érzi magát, a legrezerváltabban válaszolt. Például így: Köszönöm, azt vélem, ha nem csalódom, meglehetősen. *Erdős* Armand zenekritikus valami végzetes információk nyomán összeállította *Gamauf*ot valami udvariatlan ural s azt írta fölé, hogy illetlenül viselkedett *Barlucchi* Viktória asszonnyal. A zenekritikus azt a gorombaságot imputálta *Gamauf*nak, hogy azt mondta volna a jeles művésznőnek: *Önről hibába adunk kommiunikát, úgy se közelik, mert ont a saját nem szereti, önről nem szivesen írnak.* *Erdős* ebből az alkalomból sértő cikket írt *Gamauf*ról, ki viszont a legudvariasabb formában sajtópör akasztott a zenekritikus nyakába. A tárgyalást mára tüzték ki. Mielőtt *Bakonyi Kálmán* elnök megalakíthatta volna az esküdt-széket, a vádlott kijelentette, hogy téves értesülés folytán komplikálta az esetet *Gamauf* István nevével, ennél fogva sajnálja a dolgot és bocsánatot kér a panaszos tükértől. *Gamauf* a rendelkezésére álló legudvariasabb mosollyal visszavonta panaszát, az elnök pedig megszüntette az eljárást.

§§ *A milléniumi kiállítás*. A legfelsőbb bíróság első polgári tanácsa ma foglalkozott azzal a katasztrófával, mely az ezredévi kiállítás esztendőben történt a budai várba vivő gözsilón. Az itt járt külföldi hírlapírók tiszteletére ugyanis bár *Bánffy Dezso*, akkori miniszterelnök, fényes estét adott a miniszterelnöki palotában. A vendégek egy része este tizenegy óra után a gözsilón akart lemenni de már megszüntették a forgalmat. Az alkalmazottak közül néhányan, a társaság unszolására, újra elindították a kocsikat, de a gépkezeléshez és kocsivezetéshez nem értő alkalmazottak ügytelensége folytán az utasokkal megtelt kocsik lezuhant s a kocsiban levők közül többen megsérültek. A büntető-ügyben a bíróság már leszámolt azokkal az alkalmazottakkal, akiknek részük volt a végzetes baleset előidézésében, a szerencsétlen utasok közül pedig néhányan polgári pör után követelték kártérítést szenvedett sérüléseikért. *Valero Pál* olasz újságíró 13340 koronát, *Prilessky* Tádé udvari hivatalnok pedig, aki mind a két lábát eltörte, 19254 korona és 16 fillér kárpótlást, ezenfelül 17500 korona évi járadékot kért a budai hegypályarészvénytársaságtól. A budapesti polgári törvényszék azzal a megokolással, hogy a szerencsétlenség oly időben történt, amikor a siló már üzemben kívül volt s így azért a balesetért az igazgatóság felelősségre vonni és szavatolásra kötelezni nem lehet: az alpereseket elutasította keresetükkel. A tábla ezzel szemben megállapította a keresetösségi jogot, amit a Kuria *Németh Lajos* bíró előadásában megerősített azzal, hogy minden társaság felelős a maga alkalmazottainak a tetteiért; egyúttal pedig a kártérítés összegének megállapítására utasította a törvényszék.

Krivány bűnpöre.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától —

Arad, február 5.

A nagyarányu bűnpör iránt ma, a tárgyalás második napján, fokozódni látszott a közönség érdeklődése. A tárgyalási nagy teremben Arad előkelő hölgyközönsége jelent meg, hogy lássa azt a nyomorult roncsot, *Krivány* Jánost, ki egykor olyan jelentős pozícióit foglalt el az aradi társaséletben.

De eljött *Krivány* felesége is. Ott állott fekete ruhában az ajtó előtt s csak a nyíláson át látta borzasztóan elváltozott urat, gyermekeinek atyját.

Maga a tárgyalás igen kevés érdeklődést nyújtott. A vádlott kínosan vánszorgott a teremben. Nincs jártányi ereje. Leül s az elnök egy asztal rendelkezésére áll. Májában áll jegyezni. De *Krivány* erre nem is gondol. Homályosodó elméjével fel tudja még fogni, hogy minden hasztalan. Ő a büntetés nem éli túl. Apatája még sötétebb, komorabb, mint tegnap volt. Bányádt nyugalmalon ismétli minduntalan: Nem tudom, semmire sem emlékszem.

A védő ügyvéd a felolvasott számadás-köböl és iratokból azt igyekszik megállapítani, hogy az ellenőrzés milyen laza volt. Sok kérdést intéz *Teszler* szakértőhöz, ki részletesen elmagyarázza *Krivány* egykori manipulációit. A védő azt kéri konstatálni, hogy két rovancsolási jegyzőkönyv két évvel a sikerkasztás után készült.

Az elnök *Krivány*hoz: Mikor a bizottság rovancsoló, nem tett ön úgy, hogy visszavásárolta az elsiszított értékpapirokat és visszatette a csomókba, hogy a rovancsoló bizottság ott találja.

Krivány: Nem.

— A vizsgálót során pedig azt vallotta, hogy igenis vásárolt nagy számban értékpapirokat, hogy a vásárlások által kitöltse az értékpapirok állományában az ön sikerkasztásai folytán előállott hiányt.

— Nem tudom. Nem emlékszem.

— Mielőtt ön 1893 július 2-ikán szabadságra ment, tudta, hogy *Almásy* Oivér nagykorúsítási kérvénye az árvtárhoz beérkezett és ön ezen kérvényt elűntette.

— Nem emlékszem.

— Pedig a vizsgálat során úgy mondotta, hogy amikor a kérvény beérkezett, ön Bóra iktató asztal-

ról elcsente a kérvényt és magánál tartotta három héti s július másodikán, mielőtt szabadságra ment, illetőleg mielőtt Aradról megszökött, visszacsempészte az asztalra. Ugy van?

- Igen.
- Azt is vallotta ön, hogy a sikkasztást csak a hiányos ellenőrzés következtében tudta palástolni.
- Igen.
- A rovancsolás alkalmával megolvasták az értékpapirokat számszerint?
- Soha.
- Az Almay-féle értékpapirokat se?
- Azokat se.
- Mire fordította az elsikkasztott pénzt?
- Nem tudom.
- A vizsgálat során azt vallotta, hogy sikkasztásai nyolcadik évében kezdte pótolni az apránként elsikkasztott értékpapirokat. Azt is vallotta, hogy özvegy Almaynének a letéteményezett értékpapírok kamatai fejében 18.000 forintot fizetett, hogy százezer forint értékű osztálysorsjegyet és egy-egy sorsjegyet is vásárolt, hogy 15.000 forintot a sógorának adott át egy csomagban, aki azonban nem tudta, hogy mi van a csomagban. Es 3000 forintot magával vitt, mikor Aradról elszökött. Igaz?

A vádolt nem felel.

— Mikor vásárolta a sorsjegyeket?

— Nem tudom.

— A vallomási jegyzőkönyvben az foglaltatik, hogy százezer forint értékű osztálysorsjegyet részben Aradon Walfisch bankházában, részben Budapesten, egyéb sorsjegyeket pedig itt Aradon pénzügyhatóságnál vásárolt és azért vásárolta ilyen nagyban a sorsjegyeket, hátha nyer és a nyereségből pótolja a sikkasztást. Igaz?

— Igen.

— Eladta ön az Almay-féle zálogleveleket?

— Nem emlékszem.

— A vizsgálat során azt vallotta, hogy mind egy szálit eladta.

A vádolt hallgat.

Az elnök: Ezzel az Almay Olivér-féle papírok sikkasztási ügyét letárgyaltuk.

A tárgyalást délelőtt megszakították és délután három órakor folytatták, amikor Krivány apróbb sikkasztásai kerültek sorra.

Délután a kisebb sikkasztási tételeket kezdték meg. Krivány makacsul ragaszkodik ahhoz, hogy semmire sem emlékezik. Mindig a vizsgálóbíró előtt tett vallomásra utal.

— Ha akkor úgy vallottam — ugymond — akkor úgy is volt.

Beismeri azt, hogy a főkönyvet meghamisította és a sikkasztást hamis oldalösszegezéssel palástolta el. A szakértői véleményekben megnevezik. Érdekes, hogy az egyik 4000 forintos sikkasztás felét megtérítette. A sikkasztások apasztatására 5000 forintot vett fel hamis adóhivatali nyugtával, amelyet a most fegyházban ülő Bács Nándor volt adóhivatali adótárnoktól elcsente bélyegzővel állított ki. Amikor az elnök a hamisítványt felmutatta, így felelt:

— Lehet, hogy az én írásom, azt látom, hogy elváltoztatott írás.

Holnap folytatják a tárgyalást.

Legujabb.

Szenzáció Dél-Afrikából.

London, február 5.

A lapok közlése szerint ma délután nem hivatalos jelentés érkezett Londonba, amely szerint a Blake ezredes parancsnoksága alatt álló boerok, akikhez az ir és az amerikai dandárok is tartoznak, Lourenço Marquest fenyegetik és hogy a portugál kormány angol csapatokat kér segítségül. Azt mondja továbbá a jelentés, hogy a Dél-Afrikában állomásozó angol hajóraj táviratilag parancsot kapott, hogy rögtön Laurencio-Marquesbe menjen. Angol csapatok gyorsított menetben a portugál határ felé tartanak.

TÁVIRATOK.

Anglia gyásza.

Windsor, február 5.

A királynő temetésének utolsó aktsusa fényesen folyt le. **Edvárd király, Vilmos császár, a connaughti herceg, a portugál király, a belga király és a többi fejedelmi személy gyalog ment az Albert-kápolna bejáratához, ahol az ágytalp előtt testőrgránátosok őrizete mellett. Mikor Edvárd király**

és Vilmos császár a kápolna előtt megjelent, a gránátosok tisztelegtek. A koporsót kihozták a kápolnából, az ágytalpra tették, rátették a fehér selyemleplet és a királyi jelvényeket. Azután megindult a menet gyászinduló hangjai mellett. A koporsót követte Edvárd király és Vilmos császár a többi fejedelmi személyvel s azután a hölgyek legmélyebb gyászban. A királyné kezén fogva vezette kis unokáját, Edvárd herceget. Amikor a menet délután három órakor elhagyta a kastély kertjét, a tüzérség a parkban diszlovőket tett s a harangok megkondultak. A menet a katonaság soraiba között ment Frogmoreba, ahol a királynőt örök nyugalomra helyezik. A gyászistentiszteletet a winchesteri püspök és a windsori esperes celebrálta. Délután negyedfél órakor a gyászolók visszatértek a kastélyba.

London, február 5.

A Marlborough-palotában adott reggeli után Vilmos császár és Edvárd király udvari testőrökkel kísért kocsiban kihajtott a Charingcross-pályaudvarba. A közönség, amely különösen a Trafalgar square-en és a pályaudvar közelében gyülekezett nagy számmal és a rossz idő ellenére órákon át türelmesen várakozott, lelkes hurrahval üdvözölte az uralkodókat. A pályaudvaron megjelent a connaughti herceg, a spártai herceg, gróf Hatzfeld német nagyherceg, a nagykövetség személyzetével, a porosz katonai küldöttségek, sok előkelő tiszt, közöttük lord Roberts, továbbá a yorki érsek és a lordymar. Miután az uralkodók elléptek a diszörtség előtt, Vilmos császár a lordymarral és más előkelőségekkel beszélgetett, azután szívélyesen elbucszott a királytól és Frigyes Vilmos trónörökösrel és a spártai herceggel felszállt a vonatra, amely a pályaudvaron megjelent urak hurrah-kiáltása és a német nemzeti himnusz hangjai mellett délután 4 órakor megindult Port-Victoria felé.

Port-Viktoria, február 5.

A Hohenzollern-yacht Vilmos császárral délután 5¹/₂ órakor a Medny-folyón levő hadihajók diszlovősei között elindult. A yacht az éjjel Sheerness előtt fog horgonyt vetni.

Nagyasszony, február 5. A görög-keleti metropolita konzisztórium ma tartott ülését elhatározta, hogy a budapesti Gozsdú-féle házakat újra építési és internátusokat létesít a budapesti közép- és főiskolákat látogató ifjak számára. A konzisztórium azonban főszoftolta a görög-keleti segédlelkészek fizetésének javítását az állam által engedélyezett általányt a három görög-keleti püspökség között.

Bécs, február 5. A Wiener Abendpost szerint Anna Mária Terézia főhercegnő és Hohenlohe-Bartenstein herceg esküvője e hó 12-én lesz Salzburgban. Az esküvő előtt való napon nagy estély lesz a salzburgi főhercegi palotában. Az esküvő után az ifjú házaspár Dél-Olaszországba utazik.

Megrótt szerb lapok.

Bécs, február 5. A Pol. Corr.-nak jelentik Belgrádból: A hivatalos lap egy kommunikét közöl, amelyben a szerb kormány egyes követeket ellen, különösen az osztrák-magyar követ és maga Ausztria-Magyarország ellen, némely lapokban intézett támadásokat, mint a nemzetközi vendégszeretet parancsaival ellenkező tényeket, a leghatározottabban elítéli és az illető lapokat ismétlés esetére a törvényben megengedett legszigorubb rendszabályok alkalmazásával fenyegeti. Az egyik lap, melynek ez a dorgatórium szól, a pártonkívüli Narodni Novini.

A svéd királynő halálhíre.

Stockholm, február 5. Zsófia királynő haláláról a külföldön elterjedt hírekkel szemben a Ritzau-ügynökség jelenti, hogy a királynő torokbeteg ugyan, de jelenleg nincs életveszélyben.

Kormányválság Olaszországban.

Róma, február 5. Sonnino és Bacelli csoportja mindent elkövet, hogy Giolitti, aki tegnapi fényes programbeszédet mondott, lehetetlenné tegye. Ezek a csoportok Saracost sem támogatják s így a mostani kormány bukása egészen bizonyos.

Róma, február 5. A képviselőház mai ülésén a genouai sztrájk dolgában Barsilai és Vacava a minisztérium ellen nyilatkoztak, mire Saracco miniszterelnök szólalt fel, azt mondván: a jelenlegi vita a genouai események leple alatt becsavagyó aspirációkat rejt magában, amik kielégítést akarnak nyerni. (Élénk tetszés.) A helyi hatóságok figyelmen kívül hagyták az okosságot és előrelátást. Mindazonáltal, ami a saját felelősségét illeti, bevárja a ház ítéletét. A miniszterelnök védi a kormány magatartását és így végzi beszédét: Ha a sztrájk Genouában vérontásra vezetett volna, mennyi szemrehányást tettek volna akkor a kormánynak. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Az ülést ezután felfüggesztették.

Az ülés újból való megnyitása után Saracco miniszterelnök, újra felszóltat és azt hangoztatta, hogy a kormány megtette kötelességét

gyengesség nélkül, de túlzás nélkül is. A kormány számít arra, hogy a Ház szavazása meg fogja mutatni, hogy a régi kormány megmaradjon-e, vagy pedig mások váltsák fel. Ha netalán most utóhátra szólalna fel a kamarában, felhasználja az alkalmat, hogy a Háznak köszönetet mondjon a személye iránt tanúsított udvariasság és rokonszenv oly számos bizonyágaiért. (Hosszantartó igen élénk tetszés.)

Sonnino a minisztérium ellen beszél. Élénk mozgás. Felkiáltások hallatszanak: Szavazni! Szavazni! Miután még két szónok beszélt a minisztérium ellen, a vitát holnapra halasztották.

A német gabonavámok.

Berlin, február 5. Naponként gyűlést tartanak mindenfelé a tervezett gabonavám-emelések ellen. Ma Hamburgban impozáns népgyűlés volt, amelyen Barth liberális képviselő indítványára egyhangulag elhatározták, hogy tiltakoznak a gabonavámok emelése, a kereskedelmi szerződés megújításának akadályozása és a munkásosztály újabb megterhelése ellen.

Potsdamban, a katonaság és a hivatalnokok városában, szintén népgyűlés készül a gabonavámok emelése ellen.

Az oroszok Kínában.

Pétervár, február 5. A Novoje Vremja állítólag megbízható forrásból arról értesül, hogy a koraik tengerből levő szigetecsoportokból és pedig a Szőke-szigetektől négy és az Elliot-szigetektől kilenc az orosz-kínai egyezmény értelmében a kvantungi területtel egyetemben átadott Oroszországnak. A tárgyalások Vogan orosz vezérkari ezredes és Tungindaj kínai megbízott között folytak. Az átadás óta a szigetecsoportokat tényleg a bizviói orosz hatóságok igazgatják.

A konitzi gyilkosság.

Berlin, február 5. A birodalomgyűlés mai ülésén Bindeval antizemita képviselő szóba hozta a konitzi gyilkosságot és azt mondta, hogy a nyomozó hatóság a lehető leggyűtelenebbül végezte a dolgot. A német nép — ugymond — nem érti, miért nem vették a hatóságok erősebben kezükbe ezt az ügyet.

Niederding igazságügyminiszter azt mondja, hogy ez a dolog a porosz minisztérium illetékessége alá tartozik. Nem kételkedik benne, hogy a porosz minisztérium a képviselőházban számot fog adni a hatóságok eljárásáról. A kérdésnek a birodalomgyűlésen való tárgyalása csak újabb igazgatottságot szűnne, már pedig itt nem igazgatottságra, hanem hidegverre van szükség. Megvan róla győződve, hogy a porosz hatóságok ezental is mindent elfognak követni, hogy a tettest kinyomozzák.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 5. A Niederösterreichische Es-compte-Gesellschaft az idén részvényenként 65 korona osztalékot fizet a tavalyi 70 koronával szemben.

Briszsel, február 5. Az orleansi herceg enkölete alatt ma royalista gyűlés volt, amelyen a herceg közölte, hogy a francia kolostor-törvényjavaslat ellen éleshangon kiáltványt fog közölni.

Bécs, február 5. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Buza tavaszra 7.71—7.75, rozs tavaszra 7.72—7.74, zab tavaszra 6.14—6.17, tengeri május—júniusra 5.37—5.41, repace augusztus—szeptemberre 13.—13.10 korona.

A készárúk piacán vásárlási kedv teljes hiányában egyáltalán nem volt üzlet. Zárlatok maradtak: buza tavaszra 7.73, rozs tavaszra 7.75, zab tavaszra 6.47 korona.

New York, február 5. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

Gyapot: New Yorkban helyben 9³/₄ (9³/₄). Márciusra 9.51 (9.24). Májusra 9.49 (9.30). New-Orleansban helyben 9¹/₁₆ (9¹/₁₆). — Petróleum: Stand white New Yorkban 7.70 (7.60). Stand white Philadelphianban 7.65 (7.55). Refined in Cases 8.75 (8.65). Credit Balances at Oil City 1.23 (1.00). — Zsir: Western steam 7.47 (7.30). Robe és Brothers 7.59 (7.90). — Tengeri irányzata állandó. — Februárura — (—), — (—), Májusra 44³/₄ (45³/₄). Júliusra 44³/₄ (44.—). — Buza irányzata gyenge. Piroso ószi helyben 79³/₄ (70³/₄). Februárura — (—), — (—). Márciusra 78³/₄ (79³/₄). Májusra 79³/₄ (79³/₄). Júliusra 79³/₄ (79³/₄). Gabona szállítási díja Liverpoolba 2.— (2¹/₂). — Kávé: sair Rio 7. sz. 6³/₄ (7.—). Feb.-ra 5.35 (5.35). Májusra 6.35 (6.55). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — Cukor: 3³/₄ (3³/₄). — On: 26.37 (26.50). — Rész: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 5. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata gyenge. Febr.-ra 72³/₄ (72³/₄). Májusra 74³/₄ (75³/₄). Tengeri irányzata állandó. — Februárura 37³/₄ (37³/₄). — Zsir: Februárura 7.37 (7.42). Júliusra — (—), — (—). — Szalonna short clear 7.35 (7.30). — Sertészsír: Februárura 13.77 (13.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

—
+ **Walter Scott és a könyvkiadók.** Egy angol írő meg akarta kissé tréfálni a londoni kiadókat; Walter Scottnak *Ivanhoe* című regényét írógéppel lemásoltatta és több kiadónak beküldötte, mint eredeti művet, mintán az igazi címét egy kevésbé ismeretes új címmel: *János király Angliában* cserélte föl. A kiadók csodálatosképpen egyhangulag visszautasították az új regényt, az egyik rész azért, mert a történeti regények teljesen kimentek a divatból, a másik rész más mindenféle okból; az egyik meg éppen azt hányta a szerző szemére, hogy új művével szolgáló módon utánozta egy régebbi munkáját. Szóval Walter Scott regényére egyikük sem ismert rá.

—
+ **A transvaali aranybányák.** A boer-angol háborúnak legjobb érezhető következménye az volt, hogy a transvaali aranybányákban a munkát beszüntették. A legutóbbi esztendő kimutatásából látható, hogy ezek a bányák 1896-ban 2,281,874, 1897-ben 3,034,674, 1898-ban 4,555,009 és 1899-ben augusztus végéig 3,674,885 unciát aranyat termeltek. Ezeknek az adatoknak összevetéséből, a termelés eredményének folytonos emelkedéséből arra lehet következtetni, hogy az grész 1899-iki esztendő termelése legalább 5,512,327 unciára emelkedett volna, ha közben ki nem üt a délafrikai háború és meg nem akadályozza a bányák üzemét. Már 1899. szeptember hónapjában a politikai helyzet bizonytalansága és a háborútól való félelem maguk után vonták, hogy ebben a hónapban a termelés csupán 426,556 unciára rugott. Ha meggondoljuk, hogy a transvaali aranytermelés 1897-ben 2,281,874 unciát, 1898-ban már 4,555,000 unciát tett ki, tehát két év alatt megkétszereződött és 1899-ben erősen emelkedő irányzatot mutatott, ha továbbá meggondoljuk, hogy egy nagy csomó bánya éppen a háború kiütése idején akarta megkezdeni az üzemét, úgy felfejezzük, hogy a transvaali aranytermelés emelkedése még néhány esztendőig eltartana. Bizonyos időnek azonban el kell majd múlnia, míg újabb az 1899-iki esztendő legnagyobb számaikat lehet kimutatni, mivel a bányák csak nagyon lassan kezdek meg ismét az angol kormány által 1900. július hónapjában teljesen betiltott üzemét. A fehér és a fekete munkások a világ minden tájára szóródtak széllel és vízszatérásúkkal, bármilyen gyorsan történnek is, hosszabb idő kell.

—
+ **A hideg mint gyógyszer.** Pictet Raoul kutatásai alapján arra az eredményre jutott, hogy a hideg hőmérsék kitűnő gyógyítóeszköznek bizonyul. A tudós egy üregben a hőmérsékletet 100—110 fokra zérus alatt lehűtötte. Azok az állatok, melyeket vastag takarókba burkolva, ezen üregbe helyezett el, rövid idő múlva saját testük melegének növekedését mutatták és egy

negyed óra múltán normális hőmérsékük volt. Némely állat negyven percig is szinte megfagyva ellehet és mégis visszatért a normális állapotba. Emberekkel eszközölt kísérletek azt mutatták, hogy tizenöt percig ezen hideg térben való tartózkodás után új jelenségek léptek fel, melyek hatásosaknak nyilvánultak az emésztő csatorna betegségeiben, cukor- és idegbajokban. Az tűnik ki a kísérletekből, hogy az alacsony hőmérsék a test melegének gyors növekedését és az érverés szaporaságát eredményezi.

—
+ **Drágaság Párisban.** Egy francia lap érdekes cikkben ír arról, hogy a múlt században Párisban mennyire emelkedtek az árak. A tizenkilencedik század elején száz franknyi jövedelem legalább is annyit jelentett, mint manapság kétszázötven frank. A kőművesek napszámja akkor két-három frank volt, ma pedig öt és tíz frank közt váltakozik. Egy kiló kenyér abban az időben tízenyolc-husz fillérbe került, míg most harminc-negyvenbe. Manapság majdnem két frank egy kiló husnak az ára, a múlt század elején alig volt több fél franknál, de az is bizonyos, hogy sokkal jobb most a hus, mint akkor volt. A vaj most kétszerannyiba, a tej háromszorannyiba került, de a hal félannyiba. Legjobban emelkedett azonban a telkek ára és ezzel kapcsolatban a házber. Száz évvel ezelőtől például ezerkétszáz frankot fizettek a *Faubourg-Saint-Germain*-ben oly lakásért, amelynek ma haterék frank az évi bére és aránytalanul olcsóbb volt a múlt század elején a lakbér az *Avenue du Bois de Boulogne*-ban, a *Boulevard des Italiens*-en, ahol ma tizezer frankos lakások vannak.

—
+ **Illatszergyáros papok.** A világ legrégebbi parfüm-gyára a *santa-maria-novellai* híres gyár Firenzében. 1508-ban dominikánus barátok alapították, akik híres botanikusok voltak és nagyon jól ismerték a növények gyógyhatásait. Receptjeik az egész világon híresek voltak a *santa-maria-novellai* illatszergyárat elsőknek és legnagyobbakként ismerték el. A *Medici*-családból való hercegek pápák és fejedelmek támogatták és időről-időre ajándékokban részesítették őket. Minden egyes igazgató szaporította egygyel a már meglévő receptek számát. Képeik a ház falait díszítik. Így *Fra Cavalieri* 1659-ben a *khinahéj-elixirt*, a még ma is legjobb idegcsillapító szert találta föl; *Fra Angiolo Paladini*, aki a bőrt behatóan tanulmányozta, 1634-ben a *mandulapaszttal* találta föl, továbbá a *liliumvizet* és valami szépítő ecetet; készítményeit leginkább a toszkánai udvar hölgyei használták. A híres *életelixirt* 1707-ben találta föl *Fra Ludovico Berlingacci*. Az utolsó szerzetes-igazgató *Fra Damiano Beni* volt, aki 1869-ben halt meg. XI. *Ince* pápa csinált egy receptet égési sebekre, melyet *Balsamo Innocenzianum*nak neveztek. Valahány szepítőszert csak kikerült a *santa-maria-novellai* gyárból, az mind tiszta növényből készült.

—
élvezete is mérgegre változott. Az a végtelen öröm — megadnia magát a bájós teremtsnek — eltűnt. Lealázónak tartotta ezt a hatalmát fölötté s fellázadt a zsarnokság ellen, amelylyel tetszése szerint boldoggá és boldogtalanra tette őt. Ez a belső küzdelem örökös izgatottságban tartotta. Házsártos és szorszállhasogató lett, mindenütt hibát keresett Taniában, mindenért veszekedett vele s még azt sem állotta, hogy felhasználja kiváló dialektikus járatosságát és ügyességét a leány bosszantására.

Tania védekezés nélkül fogadta az első támadásokat; nemsokára azonban elvesztette bizalmát Andrej ösztinteségében, s már sértette Andrej megmagyarázhatatlan rosszkedve. Egy néhány nap lerontotta a sok hónapnyi barátság teremtséte kölcsönös jóindulatot. Andrej remélte látta, mint nő elidegenedésük feltartóztathatatlannal. Men-tegetődzéssel próbálta jóvátenni s ellensúlyozni vesztéségeit. A második pillanatban ismét elrontott mindent.

Tania még Andrejnal is nyomorultabban érezte magát. Ez egy reggel váratlanul betoppant s a leány szeme kisírt, vörös volt. Andrej ebben a pillanatban a gazemberek legelvetemeltebbikjének érezte magát, — mindent be akart vallani. Azonban a leány már az első szavakat olyan rosszul fogadta, hogy még jobban elrontotta a dolgot, mint valaha.

Meredek lejtőn gurultak le s hiába minden, le kell zuhanniok, le a fenékgig. A tökéletes, visszavonhatatlan szakadásnak rövid idő alatt be kellett következnie. A leányt a körülmények kényszerre alatt kellett elhagynia, amit saját erejéből nem bírt megtenni.

Andrej óhajította, hogy következze be minél előbb s vége legyen az elviselhetetlen helyzetnek. Mégis rettegve gondolt rá és nagy erőmegfeszítéseket tett, hogy halasztgassa a fatális pillanatot.

Feltette magában, hogy munkaidőn kívül kerül a leányt. Pénteken sztoikusán szobájában maradt. A péntek ezelőtti legjobb napja volt. Gyü-

—
+ **A kölcsönkért betörő.** Pompás dolog történt nemrégiben *Ohióban*, Amerikában: az ottani fegy-háznak egyik lakóját, egy többszörösen büntetett, most is tizenöt esztendőre fegyházra ítélt rabot, a fegy-házfelügyelő egy nagy bank tulajdonosának a kérésére kis időre — kölcsön adta.

A dolog úgy történt, hogy *Townnak*, egy dugzagdag bankárnak a pénztárnoka, mikor az alkalmazottaknak a havi járulékat akarta kifizetni, nagy ré-mülettel tapasztalta, hogy a pénzes szekrény nem nyílik ki, s hiába próbálta, csak nem akart engedni az ajtaja. Bement hát a tulajdonoshoz:

— Nagy baj van; a pénzes-szekrény nem nyílik ki.

Bosszusan felelte a bankár:
— Hivassanak azonnal lakatost.
A lakatos el is jött. Mikor ez nem boldogult, hivatott másikat is, harmadikat is, de egyik sem tudott célt érni.

A banktulajdonost most már nagyon bántotta a dolog, de hirtelen mentő gondolata támadt. Odaszólt az egyik hivatalnoknak:

— Azonnal kocsiába ül!

— Igenis.

— Elmegy a fegyházba!

A hivatalnok csudálkozóan ismételte:

— A fegyházba.

— Ott elmondja a bajunkat a fegyházfelügyelő-nek és a nevemben megkéri, hogy az egyik legveszedelmesebb betörőt bocsássa rendelkezésünkre. Az majd kinyitja a pénzes-szekrényt.

— Parancsa szerint.

Nevetve folytatta a bankár:

— Hiszen ugyis kasszaforrás a mestersége a betörő urnak.

A hivatalnok elment a fegyházba. A felügyelő eleinte szabadkozott, azután szuronyos órák kíséretében kiengedte egyikét a legrettegettebb amerikai betörőknek, aki alig negyedórai „munka“ után kinyitotta a pénzes-szekrényt.

Dolgát élvezteve nevetve szólt:

— No, legalább itt is ismerem a járást.

—
+ **A borralaló.** A francia szocialista képviselő a kamarához oly törvényjavaslatot nyújtottak be, amely megtiltja, hogy az alkalmazottak díjlanul dolgozhassanak és a nekik adott ajándékokat, borralalókat részben vagy egészen el lehessen tőlük venni. Az indoklás rámutat arra, hogy a kávéházakban, éttermekben, szállókban, klubokban, vasuti étkezőkben, színházakban, a fodrászoknál, szállítási vállalatoknál s hasonlóknál az alkalmazottak részére megszabott borralalókat nem egészen az övék, hanem ennek egy részét valami címen a munkaadó vállalat visszatartja. A francia fodrászoknál bevett szokás, hogy az alkalmazottak állandó fizetést huznak, de a borralalókat a gazdáké, míg a kávéházi pincérek ugy-

lészük nem volt, s vagy látogatába ment Taniával a városba, vagy Tania szobájában olvasással s beszéléssel töltötte a napot. Most egyáltalán nem ment el. Igaz ugyan, hogy másnap egy jó órával korábban ment a kellenél. Meg akarta beszélni az előadás tárgyát. Máskor öt perc is elegendő volt erre.

Most is eldöntötték egy-két perc alatt, azontul semmi mondani valójuk sem maradt. Először volt, hogy nem talált tárgyat beszélgetésre. Bánta, hogy megszegette fogadalmát s ilyen korán jött és bolondot csinált magából. Ez csakhamar meghozta a rossz kedvét.

— Mióta nem láttad már Lizát? — kérdezte, csakhogy kitöltse a kínos szünetet.

Nem tette ugyan szándékosan, hanem még keresve is nehezen találhatott volna kellemetlenebb tárgyat.

Liza Taniának nagyvilági unokanővére volt. Andrej ismerte valahonnét s nem valami feltűnően szerettek egymást. Azután Liza neve felidézte a szerencsétlen moszkvai kirándulást. Tania Lizék-nál akart megszállani.

— Mult télen ott járt Péterváron s meglátogatott, felolt Tania komolyan s udvariasan.

Valami kézimunkát tartott kezében s szorgalmasan dolgozott.

Ismét csend keletkezett — kínos, rémes csend, amely megfeszíti az idegeket, mint vihar előtt a fojtó csend.

Tania, hogy megtörje a tűrhetetlen csendet beszélni kezdett — valamit a közös munkáról, amely azelőtt oly kiapadhatatlan forrása volt az érzelm- és gondolatkiéserelésnek.

Hanem Andrej nem ment lépére; nem ez volt, amiért jött. Amikor azután a leány ideges erőfeszítést tett, hogy ismét felvegye a tárgyat, haragudott, hogy a leány erőszakkal olyan tárgyra igyekszik terelni a beszélgetést, amely utóvégre is édes keveset érdekl mindkettőjüket.

(Folytatás következik.)

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Írta: STEPNJÁK.

(63)

Ettől az estétől fogva minden sötét volt előtte. Másnap reggel kibékültek ugyan, de a helyzet ezzel nem változott. Barátságuk alapján megrendült. Andrej nem hitte többé, hogy léteznek még azok a szoros erkölcsi kötelékek, amelyekben eddig olyan rendületlenül hitt.

Amikor a szenvedély tüze elaludt, beismerte ugyan, hogy tulzott, amidőn azt hitte, hogy a leánynak teljesen közömbös még a létezése is. Minden bizonynyal megőriz egy szikrányi barátságot. De ez rosszabb a semminél. Mindenne szomjuhozott, a kevés, amit megtartott, éppen elég volt annak a felismerésére, hogy mennyi hiányzott. Györgyre féltékenységgel már nem is gondolt. György, vagy más, senki, vagy mindenki; mit törődött ő azzal. Féltékeny volt minden pillanatért, minden gondolatért, amelyet nem vele osztott meg.

Miként a nagy kin efeledtetni a régi kis fájdalmat, úgy tűnt el új féltékenysége előtt előbbi irigysége. A bájós, veszélyes barátság alatt lassanként vett erőt rajta ez az új érzelm. Most hatalmas erővel tört ki belőle s eltöltötte és felháztotta vérenek minden cseppjét. Nélküle nem bírt maradni, mert ha távol volt tőle, csak érte gyötörte magát.

Meghátráljon? Erre már nem is gondolhatok. Számolagatta az órákat, a percekét, mikor láthatja újra feltűnés nélkül. De alig hogy boldog álomba ringatta magát, felmerült szerencsétlenségének képe, szívének legmélyében lerontva minden jóindulatot a leány iránt. Még az — együttlét

egyeznek ki, még a munka megkezdése előtt, a borralvalóra nézve, hogy leszámoláskor minden száz frank helyett például százöt-százötz frankot fognak fizetni. Ha pedig a borralvaló-kérdést törvényhozási úton nem lehetne pontosan szabályozni — mondja a javaslat — legalább a visszaéléseknek kell véget vetni, amelyeket az alkalmazottak borralvalóival a munkaadók ölkövelnek.

† Népeség-szaporodás a XIX. században.

Egy évszázad rendkívüli nagy idő a különböző nemzetek szaporodásában; eléggé bizonyítja ezt, hogy 1801-ben százhatvenöt millió ember lakott Európában, 1901-ben pedig már háromszázhatvanöt millió is több, így tehát a szaporodás a megkétszereződésnél is több mintegy százszázonnegy százaléokra rug.

1801-ben harmincegy millió lakosa volt Franciaországnak, amely tehát szám tekintetében tulhaladott minden egyéb európai nemzetet, kivéve Oroszországot, ahol már akkor is több mint harminchat millió ember lakott, Angliának azonban Irszággal együtt sem volt több tizenhat millió lakosánál. Az apró fejedelem-ségekre szakadozott Németország a tizenkilencedik század elején huszonöt millió lakost számlált, a csak történeti fogalom gyanánt szereplő Olaszország pedig tizenhét milliót.

Ausztriának és Magyarországnak együttvéve sem volt huszonöt millió embere.

1901-ben népeség szempontjából egész más a képe Európának. Franciaország lakosainak száma egy évszázad alatt alig szaporodott harmincnegyele millióra, Anglia lakossága negyvenöt millióra növekedett, a német birodalomé ötvenhat millióra, Olaszországé harminckét millióra, tehát majdnem kétszer annyi a lakosok száma, mint száz esztendővel ezelőtt. Az osztrák-magyar monarchia lakossága meghaladja a negyvenöt milliót, Spanyolország lakosainak száma tizenegyet milliót, Belgiumé és Hollandiáé tizenkét milliót. Legtöbb lakos van az orosz birodalomban: száz-tizenöt millió.

† A házi gomba irtása. A lakásokban a falakon tenyésző gombafajok rendkívüli kártékonyak az ember egészségére s az irtások sok nehézséggel jár. Legtöbbször az a védekezés is eredménytelen, ha a szobákat új padlóval látják el a gombák ellen, mert néhány hét elmúltával újra felültek fejüket az új deszka-padlózatán. A házi gomba irtására eddig használt szerek célszerűtlensége köztudomású és épp ezért igen fontos az az egyszerű irtási mód, melyet nem ludománys kutatások után, hanem csak egyszerűen a véletlen útján fedezett fel egy német iparos. Lakásának egyik részében ugyanis néhány zsák örült só állott zsákokban s mikor a gombás padozatot nagy költséggel felszedette, azt tapasztalta, hogy ahol a sós-zsákok állottak és az azokból kihullott só ellepte a fal- és falrészeket, ott a gombának legkisebb nyoma sem látható. Így jött rá egyszerű vélelőden útján a házi gomba irtó szerére, mely tökéletesen kipisztítja a házi gombát. A szer összeállítására a következő: Közönséges konyhasóból annyit teszünk vízbe, míg az feloldódik, így azután sóval lesz telítve. Ezzel az oldattal a lakásnak házi gombával belepett fal- és falrészeit, ha kétszer vagy háromszor lemosunk, ezzel tökéletesen elűjük célunkat. Ahol lehetséges, elég, a konyhasót hintünk el a padozaton; a só nedvességet szí föl, amiáltal feloldódik és a deszkapadozatát átissza a sónedvet. A házi gomba irtásának ez a módja egyszerű, nem veszélyes és oly csekély költségbe kerül, hogy szegény emberek is könnyen alkalmazhatják.

† Hűtőkoscsik. Amerikában a hus, a gyümölcs és egyéb élelmiszerek nagy távolságra való szállítására mindig új meg új szerkezetű koscsikat használnak. Az eddigi szállításmód nagyon drágának bizonyult az elhasznált nagy mennyiség miatt. Ha ugyanis a hosszú utvonalon nincs mindenütt elég jégkészlet, messzebb vidékekről kell a jéget hozni s így nemcsak maga a szállítási költség, hanem a jég ide-oda szállítása s az olvadás folytán kárbavesztett jégmennyiség értéke is növeli a költséget. Legújabbban a dinnyével az a kísérletet tették, hogy berakás előtt jól lehűtik és így szorítják ki belőle a hőséget. A dinnye szállításában még megjárja ez a módszer, de hogy mennyire sikerült más terményeknél, az kérdés. Ujjában egy vasúti társaság legyező-rendszerét alkalmaz, ami az egyik jégkészletről feleslegessé teszi, s így a jég által lefoglalt területnek egyharmada felszabadul; a kétszélűket a koscsik forgótengelye hajtja. Amíg a koscsik áll, a legyező nem működik, de az nem nagy baj, mert a gyors romlásnak kitett árakat szállító hűtőkoscsik az állomásokon nem szoktak soká várakoztatni. Utóbb vegyi uton előállított hideg által akarták helyettesíteni a jéget, de az eddigi kísérletek nem bizonyultak előnyösekké, mivel a gépezet nagyon sok

helyet foglal el; most azonban egy új találmány állítólag ezt a nehézséget is elhárítja.

† Az orosz parasztek téli álma. Az északvidéki említtettek téli álmanak okozója a hidegség, valamint a táplálék hiánya; ebben a téli álomban a lethargia különböző fokai lépnek fel, kezdve a tetszalott állapottól a megszakításos és táplálék-felvétellel össekkötött téli álomig, amilyen például a medvéé. Most egy orosz újság arról a téli álomról ír, amelynek az orosz parasztek adják át magukat azokon a éhínségtől látogatott vidékeken, ahol a fa kérgéből sütik a kenyeret. Gyakran még ily fakéreg sincs elég s ekkor az orosz parasztnak a *lőjka*, az alvás a menedéke az éhség elől. Ha a családja látja, hogy nem elég a ház gabonakészlete, akkor elhatározzák, hogy lehetőleg keveset iognak fogyasztani; ámde ez rendes munkálkodás közt nem lehetséges, a parasztkiadja tehát családjának a paraszton a *lőjka*-ra, az alvársra s ilyenkor négy-öt hónapot egész falvak, sőt kerületek is alvással, semmittevésel töltenek, csak a leg-szükségesebb kézimunkát végzik s alig valami keveset esznek.

Apróságok.

Fiatal ember: Sohsem mertem volna esőket lopni az ajkáról.

Csütri leány: Ugyan, hisz' csak tegnap is megpróbáltam.

Fiatal ember: Csak hogy adni akartam, nem lopni.

Tandér: Helyes-e a szenvedélyes gyűlöletnek ez a kifejezése: szeretnék mérget önteni a tenger vizébe?

Tanuló: Nem; hiába öntenek mérget a tengerbe, nem származik baj belőle, nem iszik senki sem tengervizet.

Férj: Azt hittem, hogy ha új rubákat kapsz, le fogsz mondani a nizzai utról.

Felcsőg: Sőt! Eppen az új ruhák miatt megyünk Nizzába.

A. (csodálkozva): Ön ily lukullusi ebédet eszik?
B.: A flamet büntetem.
A.: Hogy-hogy?
B.: Ha jól élek, sokat költök s így kevesebb örökség jut a korhely fiannak.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák Magyar Bank főtanácsának mai ülésében egyhangulag tudomásul vette Pranger vezértitkár beható jelentését, amelyben rámutatott arra, hogy tekintettel az irányadó külföldi pénzpiacokra az idő szerint még nem eléggé tisztult helyzetére, nem látja tanácsosnak a bankkamatláb megváltoztatását. Az üzletvezetőség jelentést tett a bankjegytervezetre kiírt pályázatra beérkezett pályamunkákról. A bíráló bizottság egybehangzóan a jövő hétre tervezik. A főtanács végül kinevezte a tavasszal alkalmasint felállítandó iglái, marosvásárhelyi és nyitrai bankfiókok vezetőit és azok helyetteseit.

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár ma tartotta évi rendes közgyűlését nagy érdeklődés mellett báró Harkányi Frigyes elnöke alatt. Az előterjesztett igazgatási jelentés szerint a lefolyt üzleti év nem volt kedvező közgazdasági tekintetben, mind e mellett az intézet oly eredményt mutathat föl, amely megközelíti az előző éveket. A tiszta nyereség 2,088,424 korona 79 fillért tett ki, amely összegből az alapszabályok szerint levonandó 12%, vagyis 244,610 korona 97 fillért s a maradvány, vagyis 1,793,813 K. 82 fillért hozzáadva az 1899. évről átvitt nyeresémmaradványt, 702,509 K. 14 f., összesen 2,496,323 K. 96 fillér áll a közgyűlés rendelkezésére. Ez összegből a hivatlanok és szolgák nyugdíjalpára 10,000 koronát fordítanak, a hivatlanok és szolgák jutalmazására 8000 koronát adnak, a 15,000 darab részvény után osztalékképpen 124 koronájával 1,860,000 koronát fizetnek ki s a fennmaradó 618,323 korona 96 fillért új számlára viszik át. A felmentések megadása után megválasztották a felügyelő bizottságnak eddig volt tagjait: dr. Gombár Tivadart, Adám Károlyt, Aebly Frigyes, Kollár Lajost és Mandl Ignácot. Ezek után báró Harkányi Frigyes elnök meglehetősen emlékeztet meg az intézet elhunyt vezérigazgatójáról, Rötzer Ferencről, aki közel 13 éven át vezette az intézet ügyeit nagy szakavatottsággal. Helyette a választás még sem volt nehéz, mert az intézetnek addigi helyettes vezérigazgatójának, Jobb Károlynak személyében olyan főhivatalnok volt, aki tapasztaltságánál, az intézet ügykezelésében való jártasságánál fogva az adott viszonyok között a legalkalmasabbnak mutatkozott arra, hogy az intézet ügykezelésével megbízassék. Ennél fogva a múlt év szeptember 1-től kezdve ő a takarékpénztár vezérigazgatója. A közgyűlés jóváhagyta reményében jótékony célra 20,384 korona 25 fillért adományozott az igazgatóság. Végül a megválasztott igazgatási tag-ságra egyhangulag Jobb Károly vezérigazgatót választották meg, mire a közgyűlés az elnök életével véget ért.

A Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társaság tegnap tartotta 8-ik rendes közgyűlését dr. Münnich Aurél, országgyűlési képviselő, elnöke alatt. Előnk megnyitván a közgyűlést, konstatalja, hogy arra 115 részvényes 4112 drb. részvényt letételemezett és hogy az ennél fogva határozatképes. A jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldi Kunváry Fülöp és Grünbaum Gusztáv részvényeseket. A Székely Ferenc vezérigazgató által előterjesztett igazgatási jelentés kiemeli a gazdasági viszonyok kedvezőtlen voltát, amelyeket a budapesti piac speciális bajai még inkább súlyosbítanak és örvedatesnek mondja, hogy a takarékpénztár ennek dacára a lefolyt üzletét az előző-nél nem kedvezőtenélőbb zárta le. Az intézet 1900-ban körülbelül 36,000,000 K. váltót számított le, míg az előző évben csak 31,000,000 K. A kibocsátott záloglevelek összege körülbelül 17,000,000 — korona. A záloglevél-eladási, dacára a rendkívül kedvezőtlen pénzügyviszonyoknak, több mint 2,000,000 — koronával haladta meg a visszavásárlást. A betétek állománya kerékszám 7,000,000 — korona, a múlt évi állománynál 1,000,000 — koronával több. A zárószámadások a kelő leírások után, 453,222-63 korona tiszta nyeresémet eredményeznek (1899-ben 452,846-52 korona) mely összegből 69,852-85 korona az igazgatóság, választmány és a tisztviselők jutalékára fordítandó. Az igazgatóság azt javasolja, hogy a maradékból 60,000 — korona a tartalék-alaphoz, 6000 — korona a nyugdíj-alaphoz csatolassék, 300,000 — korona, azaz részvényenként 12 — korona (6%) osztalékkul fizetessék ki, 17,369-78 korona pedig új számlára vitessék elő. A közgyűlés az összes javaslatokat egyhangulag elfogadta és a kilépő igazgatási, felügyelő-bizottsági és választmányi tagokat újból megválasztotta. Végül Kenedi Antal részvényes az igazgatóságnak köszönetet mondott az elért eredményért.

Állami építkezések Fiumében. A fumei pályaudvarnak és vágyuzatának, valamint a kikötői berendezések bővítését még 1893-ban megállapították. A lefolyt idő alatt megváltozott szükséglet és a tett tapasztalatok folytán a pályaudvar bővítését illetőleg változtatásokot kell tenni. A bővítéssel kapcsolatos kérdések tisztázása illetve nyakterítési egységes tervezet megállapítása céljából a kereskedelemügyi miniszter helyszíni tárgyalást rendelt el. Ennek a tárgyalásnak tette feladatává azt is, hogy a fumei kikötői forgalom lehető gyors és olcsó lebonyolítása céljából szükséges intézkedéseket is állapítsák meg. A tárgyalást március második felében a fumei kormányzó vezetésével mellett tartják meg; a kereskedelemügyi minisztérium részéről Gonda Béla miniszteri osztálytanácsos vesz részt a tárgyalásban.

A magyar kereskedelmi csarnok választmánya ma értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy a Szabadság-ter 12. szám alatt lévő új helyiségeit 15-én fogja elfoglalni. Az egyesület tervén vacsorát rendez ebből az alkalomból.

A bécs-poszonyi villamos vasut. Pozsonyból táviratozók: A kereskedelmi miniszter értesítette Pozsony várost, hogy a pozsony-bécsi villamos vasut feléles engedélyezése ügyében február hó második felében bizottsági tárgyalás lesz. A magyar és az osztrák kormányon kívül Pozsony város is, mint egyik engedményes, képviselőket küld a tárgyalásra.

A Magyar Villamosági Részvénytársaság f. évi március hó 3-án délelőtt 11 órakor a központi telep igazgatási épületében (V. Váci-ut 72. szám) VII. rendes közgyűlést tartja, melynek tárgysora a következő: 1. Igazgatási és felügyelő-bizottsági jelentés a lefolyt év üzleti eredményéről. 2. Az igazgatóság által megállapított mérleg előterjesztése és határozathozatal a nyereség minikénti felosztása iránt, kapcsolatban a felmentvénynek az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság részére való megadásával. 3. Egy igazgatási és két felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása.

Vasutak bevételei. A Déli vasut bevétele az elmúlt hónapban 7,286,797 (+ 28,566) korona. — Az Osztrák-Magyar Államvasutaké 10,042,912 (— 129,988) korona volt.

Déligyűlés-alkutó. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 12,000 láda narancsot, citromot és mandarint adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 6.50 koronától 8.50 koronáig. 200-as 6. — koronától 8.50 koronáig. 300-as 7. — koronától 9. — koronáig. 360-as 6.50 koronától 8.50 koronáig. Vörös narancs: 8. — koronától 16. — koronáig. Citrom: 300-as 7. — koronától 8. — koronáig. 360-as 7.50 koronától 8. — koronáig. Mandarin: 80-as 5.50 koronától 6.50 koronáig. 100-as 3. — koronától 5.50 koronáig. A legközelebbi aukció 1901. febr. 12-én, kedden lesz, mely alkalommal 10,000 láda narancs, citrom és mandarin kerül eladásra.

Szeszárak. A kontingens nyerseszár ára Budapestén 42. — korona pénzben, 42.50 korona árban. Bácsban a nyerseszár ára 39.60 korona pénzben, illetve 40. — korona árban.

Borjувásár. 1901. évi február hó 5-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belöldi élő borju 343 drb. leölt borju 11 db, bécsi élő borju — db, — db, horvát, nővendékmárha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány 62 darab. Árjegyzések. — Belöldi élő borju I. rendű 80—90 f.-ig, kivételes 92 f.-ig, II. rendű 74—78 f.-ig, 1 kilónként, leölt borju I. r. 94—96 f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. — f. kilónként levonás nélkül. Bécsi leölt borju — f.-ig. Növédek marha — f.-től — f.-ig, I. r. — f.-ig, középminőségű — f.-ig, alárendelt — f.-ig, 1 kilónként. Bárány élő — f.-ig, — k., leölt bárány 8.—13.— K., kivételes ár — k.-ig páronként. — Elénk irányzat mellett a vásár gyors lefolyása volt.

Budapesti sertes-konsumvásár. A terenyvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-íróvárosi sertes-konsumvásár árjegyzése 1901. évi február 5. Készlet

Földmívelési múzeum a Stefánia uton, nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Belépődíj 1 korona.
Közelekedési múzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—5-ig.
Magyar kereskedelmi múzeum és hársipar-kiállítás a városligeti iparosokban délelőtt 9 órától 2 óráig.
Szabadalmi levéltár (Brzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.
Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.
Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—7-ig.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig.
Iparminisztériumi múzeum könyvtára nyitva délelőtt 10 órától 12 óráig és este fél 7-től fél 9-ig.
Magy. kir. statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és tájékoztatóirodája nyitva délelőtt 10 órától 1-ig.
Magyar kereskedelmi múzeum könyvtára és tudakozó osztálya délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig.

As új Országzás kupolacsarnoka és lépcsőháza reggel 9 órától este 6-ig. Belépődíj 1 korona.
Mentőegyesület helyiségei reggel 8 órától este 6-ig.
Akadémia Goethe-szobája nyitva d. e. 10—12-ig.
Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.
Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-út 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-út 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparosokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —
 Budapest, február 5.
 Európa nyugati felét depressziók borítják, amelyeknek centrumai a La-Manche csatorna, az Alperek és Szicíliai tájékán foglalnak állást. Európa keleti felét pedig magas nyomás borítja.
 Az idő a magas nyomás területén száraz, míg a depressziós területeken csapadékos volt. A hőmérséklet nyugatról emelkedett.
 Nálunk tegnap csak a tengerpart környékén volt eső, egyébként az idő száraz. Ma nyugatról lassan borul.
 A hőmérséklet éjjel a fagypontra alá szállt, de napközben ismét erős olvadás állt be.
Küldés: Enyhe idő várható az ország északnyugati felében csapadékkal.

Haas Fülöp és Fiai cég

BUDAPEST, csak Gizella-tér 1. sz. alatt

értelmit tisztelt vevőit és a nagyérdemű közönséget, hogy
kiselejtezték, de jó karban levő
 különféle áruit, ugymint: **szőnyegeket, butorszoöveteket, csipkefüggönyöket, portiereket, asztal-, ág-, flanel- és utazó-takarókat** stb. üzletének félelmeti helyiségeiben
mérésékelt árban eladja.
 Az eladásra bocsájtott kiselejtezték árak bármikor megtekinthetők.

Schiller
 • • • **Trigyes**
 • • • **színművei.** • • •
 Fordította: Tomor Ferenc.
 Egy-egy kötet ára 1 kor.
 I. Wallenstein tábora. A Piccolominiak.
 II. Wallenstein halála.
 III. Az orléanski szűz.
 IV. Stuart Mária.
 A messzinali menyasszony
 Fordította Várdai Antal M. K. 43. sz.) 30 fill.
 Tell Vilmos. Fordította Tomor F. 1 kor. 60 fill.
 Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Gyengeségi állapotok, (Impotentia) ellen páratlan sikert gyógyhatással folytán legmelegebben ajánljuk
Dr. MITZGER TIVADAR
 HIRNEVES
hydro-elektrotherapial rendelő-intézetét
 Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.
 Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után fizethető.
 Rendelés délelőtt 8—1-ig, d. u. 2—8-ig.

Osztrák-magyar bank.
 Az Osztrák-magyar bank minden részvénye után az 1900-iki második félévre—(43. osztalék-szelvény) osztalék fejében
Ötveneg korona 70 fillér
 jár, mely f. é. február 5-étől fogva az Osztrák-magyar bank bécsi és budapesti főintézeténél, valamint minden fiók-jánál kifizettetik.
 Bécs, 1901. évi február hó 4-én.
OSZTRÁK-MAGYAR BANK.
 Bilinski kormányzó.
 Schreiber főtanácsos. Pranger vezérigazgató.
 (Utányomat nem díjaztatik.)

Purgleitner J. gyógyszerháza
 a „Szarvashoz”, Grác.
Engelhoffert ideg- és izomerősítő esszenciája
 Illatos alpesi növényekből. Arc-, fej-, tüdő- és kereszt-ontfájdalmak, továbbá a végtagok, az egész test és az idegek gyengesége ellen. Egy üveg ára 1 K. 60 fill.
Stiriai növénynedv (Steirischer Kräutersaft)
mell- és tüdőbetegek részére.
 Ezen szörp mell- és torokbajoknál, elnyájkosodás, rekedtség, idült hurut és számarkóhögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá a légző szervet összes bajjal ellen legjobb sikerrel használhatók. Egy üveg ára, Budapesten átvéve, 1 K. 76 fill.
Dr. Wuchta növénykenőcse
 Fájdalomcsillapítóg és gyógyítóg hat. köszvény, csúsz, szagadás, izmok és idegek merevsége, szúrák, helyi gőresők és hasonló bajtalmaknál. Nagybőri üveg ára 2 K., kisebb üveg ára 1 K. 20 fill.
 Főraktár Magyarország részére:
Török József gyógyszerháza Budapest, Király-u. 12.
 Raktár azonkívül az ország csaknem összes gyógyszerházaiban.
 Magyar kir. Államvasutak. 901281. szám.
Hirdetmény.
 (Uj személy-díjazásbás élelőbirtokosa a Zsitivölgyi helyiérdekű vasúton.)
 A magyar kir. Államvasutak igazgatósága közhírré teszi, hogy ezen helyiérdekű vasúton a f. é. január hó 1-re hirdetett személydíjazásbás f. é. február hó 1-én lépett életbe.
 Budapest, 1901. január hó 11-én. Az igazgatóság. (Utányomás nem díjaztatik.)

Ez idei báii divat!
Ponges selyem!
 Mindenféle sima színekben 68 kraj-méterje 68 cár.
10 méter 1 teljes ruhára való
Weiner Mátyás 6 frt 50 kr.
 süi divatruházában
 Bpest, Andrásy-ut 3.
 Minták vidékre ingyen és bérmentve.

301. szám, 1901.
Bükkfaszén
eladási hirdetmény.
 Ezennel közhírré tétetik, hogy az ungvári m. kir. főerdőhivatal kerületében folyó évi március hó 1-től számítandó három év alatt összesen szállítandó mintegy 60,000 (hatvanezer) métermázsza bükkfaszén eladására a főerdőhivatal tanácsstermében
folyó évi február hó 12-én délelőtt 11 órakor írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.
 Kikiáltási egységár q-ként, beleértve a vasuti kocsiba való felterhelést is:
 a) a percsenyi vasuti állomáson — — — 290 K.
 b) a dubrinicsi, kis- és nagy-bereznai vasuti állomáson, valamint a szerednyánszki és kis-bereznai kitérőkön — — — 280 K.
 Versenyzők felszólítatnak, hogy egykoronás bélyeggel és 2000 (kettőezer) korona bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat az árverés napjának délelőtti 11 órájáig nyujtsák be az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál.
 Az árverés és szerződési feltételek ugyanott a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
 Budapest, 1901. évi február hó.
 Földmívelésügyi m. kir. miniszter.

A nekünk bemutatott számtalan megbíráható, hiteltel köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.
Rendelő-intézet Budapest, Andrásy-ut 24.
 az Opera mellett.
TITKOS BETEGSÉGEKET
 huggosfolyásokat és sebeket, az énfertőzötés utó-bajait, az elgyengült férfiak magánsejéket, a bukajók utókövetkezményeit, nékényel fehérlőpórákat, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanag egyik főokozója és borbetegeket gyógyít uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan
Dr. Garai Antal
 orvos, sebész, szemész- és szülés-tudós, volt csásár, kir. oszt. főorvos.
 KENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 6 óráig, este 7 órától 9 óráig.
 Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerrekről is gondoskodás lesz.
 Nőknek külön váróterem.
 Ugyanott megjelent és a szerződés: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NÉPSZEMÉLY UTIFUTÓ** (már a 10-ik kiadásban megjelent) a női betegségek és ezek észszerű gyógykezelésének című könyve, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól besorozható, leírás elküldve, 1 frt felkisére mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Titkos betegségek
 gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján
Dr. FABINYI J.
 v. kórházi orvos, specialista
 gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: huggosfolyást, hólyagbajokat, bukajók sebeket, apyillist, ennek következményeit, makacs borbajokat és az énfertőzötésből támadt idegbetegeket.
 Meglepe az eredmény férfiúi gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerrekr.
Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, 1. emelet).
 Bejdrat a lépcsőnél. Külön váróterem.
 Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1901. február hó 6-án.

Faust.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerette Gounod. Szövegét Goethe után írta Barbier és Carré. Fordította Ormay F.

Személyek:

Faust	Kertész Margit	Kaczér Payer M.
Maftosfeles	Szandrósi Siebel	Váilent
Valentín	Takáts Mártha	
Wagner	Ney B.	

Kezdeté 7 óraker.

MEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. február hó 6-án.

Rablék.

Dráma 3 felvonásban. Irta Ferenczy Ferenc.

Személyek:

Szentmiklósy G.	Vizváriné Csathó Alán	Beregi Nádya B.
Fábián Ella	Márkus Téry István	Rózsahegyi Anna
Mariska	Ligeti Kiss Kálmán	Gabányi Györgyné Jónás

Utána:

A miniszter előszobájában.

Dramolett 1 felvonásban. Irta Hahn Rezső.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. február hó 6-án.

A postás fu.

(The messenger boy).

Operett 5 képből. Szövegét írta: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Saigó Ernő és Mérey (Merk) Adolf. Zenéjét szerették: Ivan Caryll és Lionel Moncton.

Személyek:

Punchestown	Mátrai Bang, postásfu	Sziklai Szoyor
Hooker pava	Molnár Nóra	Dóry M.
Cosmos bey	Giróth Daisy	Sziklainé
Clivo Radnor	Palásthy Lady Panches,	Sziklainé
Pott kapitány	Ráthonyi Mistress Bang	Margó Z.
Stokfisch tanár	Boross Róza szobaleány	Rózsa L.
Tudor, bankár	Vidor Lady Winifred	Varga A.
Naylor	Kardos Cecile Gower	Gombaszögi Fűredi
Gascoigne	Iványi De Fleury	Fűredi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zene műkereskedésében Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrassy-út 42. sz. a. valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. február hó 6-án.

A titkos rendőr.

Bobózat 3 felvonásban. Irta: Antony Mars. Fordította és átdolgozta: Heitai Jenő.

Személyek:

Bricard	Hegedűs San-Galetto	Szerémy
Cyprienne	Kalmár Mazurka	Berezóty
Pitoizel	Gál Pidoux	Vendrei
Alice	Pécsi P. Borniche	Gyöngyi
De Margency	Góth Cordeseo	Szathmáry
Gotiéres	Bihari Cabassel	Győző

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. február hó 6-án.

Párisi élet.

Operette 4 felvonásban. Írták Meilhac és Halévy. Fordította Reiner Ferenc. Zenéjét szerző Offenbach.

Személyek:

Gondremarek	Németh Gondremarekné	Baán Kúry
Ponta	Kenedich Gabrielle	Kápolnai
Frick	Kovács Metella	Bárdy G.
Raoul	Szirmai Pauline	Ujvári
Bobinet	Raskó Urbain	

Kezdeté 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szerda, 1901. február hó 6-án.

1848. A szabadságharc története.

Irta: Hentallor Lajos.

Kezdeté 1/8 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. február hó 6-án.

A dolovi nábob lányai.

Színmű 5 felv. Herczeg Ferencről.

Személyek:

Jób Sándor	Egrosso Tarján	Osászár
Vilma	Maróthy Loránt	Dezso
Domaháziné	Szaecsvayné Bilitsky-Maróth	Zilahi
Szentirmay	Gyenes Merlín	Hetőnyi
Janka	Boros F. Szklabonyai	Mészáros

Kezdeté 7 óraker.

Pénteken február 15-én, a Royalteromban

Rothauser

Teréz porosz k. udvari Operaénekesnő

EGYETLEN DALESTÉLYE.

Jegyek 10, 6, 4, 2 kor. Kaphatók Méry Béla zenekereskedésében, Andrassy-út 12.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztáryitás 7-kor.

Kezdeté 8-kor.

Hatásos sikere az új Varieté műsornak.

Szenzáció!

Fenomenális!

AZ 5 LORRINOS

a legfrissebb amerikai nőisépségek.

THE OTINOS

kómiikus excentrikusok.

SCHELBY Wargraph

az eredeti kitaláló király.

természetből bemutatása a transzval és kínai eseményeknek.

Armin Käthe és József,

realistákus, kómiikus színházi parodisták.

Brand kapitány leányai.

Daljáték, összeállította Armin József. Zenéje Schindler J.-től.

Ugyint az összes újonnan szerződött műerők.

Jegyek elővetelben kaphatók Weisz A. nagytöredékében, Károly-körút 28., tőzsde Andrassy-út 28. és 38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató pénztáránál.

FOLIES CAPRICE.

3 ujdonság! Ma 3 ujdonság!

11 óraker:

„Gebrüder Zifferblatt“

Bobózat Leitner H.-től. — Személyek:

Oblatt	vidéki kereskedő	Schönberg
Naschütz	---	Rott
Zifferblatt Róza	sőgornók	Ferenecznő Zifferblatt Fanny
Zwetschkenstiel Salome, baba és masszinő	---	Weissné Szabadvári) gigerlik
Vörösházi)	---	Steinhardt Ormai
Bíróági végrehajtó	---	Pfeiffor Peterdi
Kati, csolód	---	Bayer Echten
A tejes-ember	---	Echten Juhász
Egy fiakkeros	---	Juhász Jaulus
Egy boltiszolga	---	Történetik Zifferblattéknál.

Előszöleg:

10 óraker

„Fogat-fogért.“

Eredeti magyar bobózat.

Irta egy fogász. Rendező Rott S.

9 óraker:

9 óraker:

Ungekehrte heisst auch gefahren.

Bobózat.

Cigányzene reggelt 5 óráig a pompás télikertben.

Tekintetes

Friedrich János gyógyszerész urnak

Malaekán.

Tisztelettel kérek ismét két tekercset az Ön

híres

kárpáti labdacsaiból,

a melyek nálam és az egész családomnál oly sikeresen hatnak, hogy azok nélkül már nem is élhetek.

Stubnya, 1899. augusztus 9-én.

Navoni János

építési vállalkozó.

Raktár Budapestben:

Török József gyógyszerész, Király-utca.

Egy tekercs ára 6 dobost tartalmazó 2 korona 10 fill. = 1 fnt 05 kr., egy doboz 42 fill. = 21 kr.

Kassay Adolf.

Legújabb levelező, Snügyvadás és hazai titkár. A közönségek életben előforduló mindenféle levelek, meghívások, ajánlatok, szerződések stb. minálul. Ára füve 2 kor., köve 3 kor., a II. osztályban 36.70, a III. osztályban 24.40 és a III. osztályban 11.80 koronáért. Ugyanazon arányon Bécs-Zágráb és Károlyváros között is adnak ki közvetlen menetjegyek Budapestet át.

Magyar királyi Államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

(Legelősebb utazás Bécs és Finnze között vagy viszont Budapestet át.)

Ábrazáló, Lussin-piccoló és Cirkevencs üdülőhelyekre, továbbá a dálnai partvidékre, valamint Olaszországba vasúti utazások megkönnyítése céljából Bécsből Finnzebe és viszont Budapestet át mérsékelt árú menetjegyek adnak ki és pedig az I. osztályban 36.70, a II. osztályban 24.40 és a III. osztályban 11.80 koronáért. Ugyanazon arányon Bécs-Zágráb és Károlyváros között is adnak ki közvetlen menetjegyek Budapestet át.

Ezen menetjegyek, melyekből az I. és II. osztályban a gyorsvonatok használatára is jogosultak, 8 napig érvényesek és azokkal azon időtartamon belül az utazás Budapestén láttatkozás nélkül megszakítható.

Együtt felemlítetk, hogy Finnzeből a dálnai vidékre, nevezetesen Ragnabba, a Horvátországból közvetlen menetjegyek is adnak ki és a podgryz is közvetlenül felvételük, a közlekedést a magyar-horvát határai közötti közlekedés hajózási társaság könyvelés hajó, Finnzeből Velencébe és Anconába pedig az Impresa-Fiume-Venezia kényelmekkel berendezett tornas gőzhajói igen olcsó viteldjakkal mellett közvetítik.

Bövebb felvilágosítás Budapestben a városi menetjegykörrel (Hungaria szálloda) és Cook Tamás utazási-irodájában (Vigadó-tér) nyerhető, továbbá Nagol és Wortmann cég utazási irodájában Abházsiában és Bécsben, valamint a Cook Tamás-féle, Schenker és társa utazási irodájában Bécsben, Stangen Károly utazási irodájában Berlinben és Antoullé Paulinél Velencében nyerhető.

Budapest, 1901. január hóban. Az igazgatóság.

Képes levelező-lapok

a legkedveltebb budapesti

színeszínzők

brom-éleszt kivitelű arc-képével díszítve.

Páratlan szép gyűjtemény.

Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 doboz tartalmaz. Egyértelmű ajánlati küldésével 1 fnt 80 kr. (3 K. 60 fill.).

Az ésszeg beküldése után küldi a

„Budapesti Napló“

kiadóhivatala

Jézsef-körút 18. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 48 helyett 32 képet kap.

C.

Ámon Margit
Bárdy Gabi
Blaha Sárka
Fáy Szerena
Hegyesi Mari
Hegyi Aranka
Haraszthy Hermin
Lánczy Ilika
Lukács Juliska
Maróthy Margit
Szlágyi Arabella
Varga Anna.

151. Haggenmacher-H-Sörtöző

5 MILLIO PALACZK
5 MILLIO PALACZK
Különlegeségek: Szalon Sör, Maláfa Sör.
125000 HECTOL
EVI FÉNYELÉS
GYÁRI TÖLTÉS

Megrendelési helyek: Budapesten: Kádár-utca 5. Haggenmacher Kőbánya: Haggenmacher-Budafok

MEGYEI TÉRKÉP-ATLASZ

MAGYARORSZÁG ÖSSZES MEGYÉIVEL.

Készítette: **HÁTEK IGNÁCZ,**
m. kir. térképész.

RÉSZLETES JEGYZÉK:

1. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	48. Békés	30 f. m.
2. Hécs-Bodrog	44. Csongrád	40 f.
3. Nógrád	45. Csanád	40 f.
4. Hont	46. Arad	40 f.
5. Bars	47. Torontál	60 f.
6. Zólyom	48. Temes	60 f.
7. Lipó	49-40. Krassó-Szörény	60 f.
8. Arva	51. Hunyad	40 f.
9. Sopron	52. Széchenyi	30 f.
10. Trencsén	53. Alsó-Fehér	80 f.
11. Nyitra	54. Torda-Aranyos	40 f.
12. Pozsony	55. Kolozs	60 f.
13. Komárom	56. Szolnok-Doboka	40 f.
14. Esztergom	57. Beszterce-Naszód	40 f.
15. Moson	58. Csik	30 f.
16. Győr	59. Maros-Torda	40 f.
17. Vas	60. Udvarhely	30 f.
18. Zala	61. N.-Küküllő	40 f.
19. Veszprém	62. K.-Küküllő	40 f.
20. Fehér	63. Fogaras	30 f.
21. Somogy	64. Baross	40 f.
22. Tolna	65. Háromszék	40 f.
23. Bannya	66. Fiume város és környéke	30 f.
24. Jász-Nagy-Kun-Szolnok	67. Fiume-m.	30 f.
25. Heves	68. Zágráb-m.	40 f.
26. Borsod	69. Város	30 f.
27. Gömör és Kis-Hont-m.	70. Körös	30 f.
28. Belovár	71. Belovár	30 f.
29-30. Abauj-Torna	72. Pozsega	30 f.
31. Szepes	73. Verőce	40 f.
32. Sáros	74. Szerém	30 f.
33. Zemplén	75. Pétervárdai ker.	30 f.
34. Ung	76. Brodi ker.	30 f.
35. Bereg	77. Gradiskai ker.	30 f.
36. Ugocsa	78. Hani ker.	30 f.
37. Maramaros	79. Ogulin-Sziláui kerület	40 f.
38. Szatmár	80. Lița-Ottosáni kerület	40 f.
39. Szilágy	81. Magyarországi átmeneti terkepek	40 f.
40. Szabolcs		
41. Haidu		
42. Bihar		

Méretük 1:500.000.

Minden térkép egyenként kapható.

Ezen atlasz a nemzeti vállas- és körzeti miniszter előirányozott oktatási céljaira az ésszeg hazai iskoláknak rendelteti uton használni ajánlotta.

Sampel R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedés kiadása

Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám a.

Az egész 81 térképből álló atlasz, ha egyszerre megrendeltetik, díszkötésben 24 kor. előfizetési aron részletfizetésre is kapható. — E ozeira körjék az alábbi rendelésiápot felhasználni, illetve kiválni és aláírva hozzánk beküldeni.

Sampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésének

Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. sz. alatt.

Ezzel megrendelm

A Hátsók-főle MEGYEI TÉRKÉP-ATLASZ 24 kor. értékben

Fizetendő 24 koronás havi részletben a szállítástól kezdve minden hó elején Budapestre a közeli könyvkereskedésben. Az esedékes és a nem fizetési részletek a közeli jogában áll költségmente postai megbízással bennüni. A részletek pontos listéskének elmulasztása esetén a teljes vételár azonnal esedékesnek válik. A rendelés vissza nem vonható. Az első részlet a szállítástól fizetendő utánretekben.

Név és állás:

Kell:

Lakhely:

Fizetendő Budapestben.

